

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

Ekonomická fakulta

Studijní program: P 6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Organizace a řízení podniků

Investiční stimuly a jejich vliv na velikost investic u podniků

Investment incentives and their effect on the size of investments in enterprises

Ing. Marie Vondráčková

Školitel: prof. Ing. Ivan Jáč, CSc.

Počet stran: 135

Počet příloh: 2

Liberec, 2017

Anotace

Investiční stimuly, konkurenceschopnost nebo atraktivita investičního prostředí jsou na první pohled podobné pojmy, které vypovídají o investiční zajímavosti hostitelské země. Země, zvláště ty rozvojové, usilují o to, aby investoři realizovali své investice právě na jejich území, proto se snaží různými způsoby svojí investiční atraktivitu zvýšit a investory tak přilákat. Jako investora chápeme podnik, který hledá lokaci pro realizaci svojí investice. Ale co opravdu investory zajímá, co sledují, když si vybírají lokaci realizace svojí investice? Na tuto otázku hledá odpověď předkládaná disertační práce.

V první části disertační práce je provedena rešerše dostupných zdrojů na dané téma. Rešerše je založena hlavně na stanoviscích J. H. Dunninga a M. Víturky. V další části práce byla provedena analýza PZI podniků v České republice a analýza investičních stimulů, které ovlivňují investiční rozhodování podniků. Investiční stimuly pro výzkum byly vybrány právě na základě rešerše, díky které autorka formovala svoje názory a získal potřebné informace pro tvorbu vlastních hypotéz a závěrů. V čtvrté kapitole jsou uvedeny výsledky šetření, které autorka provedla na vzorku podniků - investorů a kde zjišťoval jejich vnímání vybraných investičních stimulů. V poslední kapitole je pak provedeno statistické testování stanovených hypotéz a to v první řadě na základě jednoduchého regresního modelu a dále pak na základě vícenásobného regresního modelu. Jako závisle proměnná byla stanovena výše PZI, jako nezávisle proměnné pak jednotlivé investiční stimuly. V závěru jsou shrnuty výsledky.

Summary

Investment incentives, competitive strength of investment environment and investment attractiveness are, at first sight, similar terms characterising home country successfulness influencing deciding of business units at allocation of investment plans. Countries struggling for inflow of direct foreign investments to their territories use the investment incentives to increase their competitive strength and attractiveness in the eye of an investor. How does a company, as an investor really perceive the investment incentives? This thesis tries to find an answer to this question.

In the first part of the thesis, a research of available resources is carried out and theoretical base formed. The theoretical starting point helped to form author's views and to obtain necessary information for formation of own research and analyses conclusions. In the following part, the analysis of PZI actual status and Czech policy of competitive strength was performed together with the analysis of corporate PZI size and structure. This part describes the current state of the investment stimulus and analyzes them in the time too. Next chapter of the dissertation is statistical research – simple regression and multiple regression, the comparing dependent and independent variable. The depended variable is PZI and the independent variables are investment stimulus. In the last chapter of dissertation is research among investors. How investors perceive investment incentives. The objective of the research was to find out some feedback from corporate units and their satisfaction with the Czech investment environment.

Annotation

Investitionsreize, die Wettbewerbsfähigkeit des Investitionsmilieus und die Investitionsattraktivität können auf den ersten Blick als ähnliche Begriffe erscheinen, denn sie beschreiben den Erfolgsgrad eines heimischen Landes, welches unternehmerische Einheiten bei der Allokation ihrer Investitionsvorhaben beeinflusst. Länder, welche direkte Auslandsinvestitionen innerhalb ihres Landes fördern möchten, nutzen Investitionsreize aus, um ihre Wettbewerbsfähigkeit und Attraktivität in den Augen des Investors zu steigern. Wie groß ist jedoch der Einfluss derartiger Investitionsreize auf Unternehmen (Investoren) in Wirklichkeit? Mit dieser Frage befasst sich folgende Dissertation.

Im ersten Abschnitt der Dissertationsarbeit wurden verfügbare Quellen recherchiert und eine theoretische Unterlage erstellt. Dieser theoretische Ausgangspunkt half dem Autor bei seiner Meinungsbildung und auch dabei, Informationen für Analysen und die eigene Forschung zu gewinnen. Im nächsten Abschnitt wurden die gegenwärtige Situation bei direkten Auslandsinvestitionen, die Konkurrenzfähigkeit der Investitionspolitik der Tschechischen Republik sowie Größe und Struktur direkter Auslandsinvestitionen von Unternehmen analysiert. Hier wird auf dem aktuellen Stand der Investitionsimpuls und analysiert sie in der zu der Zeit. Nächstes Kapitel der Dissertation ist es, statistische Forschung - einfache Regression und multiple Regression, die abhängige und unabhängige Variable zu vergleichen. Das hängt Variable ist FDI und die unabhängigen Variablen sind Investitionen Reiz. Im vierten Abschnitt wurde der Forschungsverlauf beschrieben und ausgewertet. Ziel der Forschung war das Feedback unternehmerischer Einheiten und ihre Zufriedenheit mit den Bedingungen im Investitionsmilieu der Tschechischen Republik.

Klíčová slova

investiční rozhodování podniků, investiční stimuly, investiční prostředí, přímé zahraniční investice, investiční rozhodování podniků, jednoduchá regrese, vícenásobná regrese

Key words

investment decisions of enterprises, investment incentives, investment environment, foreign direct investments, corporate investment decisions, simple regression, multiple regression

Schlüsselwörter

die Investitionsentscheidungen von Unternehmen, Investitionsanreize, Investitionsklima, ausländische Direktinvestitionen, Unternehmensinvestitionen Entscheidungen, einfache Regression, multiple Regression

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou disertační práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména §60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím disertační práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li disertační práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Disertační práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací se školitelem disertační práce a ostatními odborníky v oboru.

V Kunraticích u Cvikova dne 22. 3. 2017

.....
Ing. Marie Vondráčková

Obsah

Seznam ilustrací.....	9
Seznam tabulek.....	11
Seznam použitých zkratk, značek a symbolů.....	14
Úvod	15
1 Koncepční rámec práce a její cíle.....	17
1.1 Použitá metodika.....	18
1.2 Metodika empirického výzkumu.....	19
1.2.1 Cíl výzkumu	19
1.2.2 Dotazník	19
1.2.3 Vymezení a určení velikosti výběrového souboru	20
1.2.4 Proces výzkumu	22
1.3 Statistické zpracování dat.....	22
1.3.1 Test o normalitě rozdělení.....	23
1.3.2 Regresní analýza.....	23
2 Teoretická východiska.....	29
2.1 Vymezení pojmu přímé zahraniční investice.....	29
2.2 Teorie přímých zahraničních investic	30
2.2.1 Formy přímých zahraničních investic	33
2.3 Vymezení pojmu investiční pobídka	36
2.3.1 Systém investičních pobídek ČR.....	37
2.3.2 Formy investičních pobídek poskytovaných investorům na území ČR.....	38
2.4 Vymezení pojmu investiční stimuly.....	39
2.4.1 Lokalizační teorie	39
2.4.2 Současné lokalizační teorie	41
2.4.3 Faktory ovlivňující rozhodování investorů	43
2.4.4 Faktory ovlivňující rozhodování investora odvozené z lokalizačních teorií.....	44
2.4.5 Mezinárodní lokalizační faktory	45
2.4.6 Makroekonomické a mikroekonomické lokalizační faktory.....	46
2.4.7 Analýza rozhodování investora	46

3 Analýza sledovaných investičních stimulů	51
3.1 Investiční pobídky a PZI	51
3.1.1 Struktura PZI z hlediska země původu investora.....	56
3.1.2 Struktura PZI dle NACE Rev.2.....	62
3.1.3 Struktura PZI dle kraje ČR, do kterého směřují.....	65
3.1.4 PZI dle velikosti podniku	65
3.1.5 Zhodnocení velikosti a struktury PZI v ČR.....	66
3.1.6 Systém investičních pobídek Polska	66
3.1.7 Systém investičních pobídek Maďarska.....	68
3.1.8 Systém investičních pobídek Slovenska	68
3.2 Makroekonomické ukazatele	69
3.2.1 Hrubý domácí produkt.....	70
3.2.2 Inflace	71
3.2.3 Běžný účet platební bilance.....	73
3.3 Daňové zatížení.....	74
3.4 Úroveň infrastruktury.....	82
3.5 Lidské zdroje.....	93
3.6 Výsledky analýzy	99
4 Průzkum vnímání investičních stimulů podniky	102
5 Vliv investičních stimulů na výši PZI.....	108
5.1 Vliv makroekonomických ukazatelů na rozhodování investorů.....	108
5.2 Vliv daňového zatížení na rozhodování investorů	111
5.3 Vliv úrovně infrastruktury na rozhodování investorů.....	115
5.4 Vliv úrovně podnikatelského prostředí na rozhodování investorů	116
6 Závěr	119
Použité zdroje.....	124
Bibliografie.....	133

Seznam ilustrací

Obr. 1	Cíle disertační práce	18
Obr. 2	Metodika výzkumu	19
Obr. 3	Pět vývojových fází dle Dunningovy teorie	31
Obr. 4	Rozdělení PZI	34
Obr. 5	PZI realizované v ČR celkem v období 1993 – 2014	52
Obr. 5	Meziroční přírůstky PZI realizovaných v ČR v období 1993 – 2014	53
Obr. 7	Složení PZI	55
Obr. 8	Vývoj procentuálních podílů PZI	58
Obr. 9	Ekonomická odvětví podporovaná PZI z Německa (mld. CZK)	59
Obr. 10	Odvětvová struktura PZI z Nizozemska 1998-2013 v mld. CZK	60
Obr. 11	Investice plynoucí z Rakouska	61
Obr. 12	Vývoj procentuálních podílů vybraných odvětví na celkovém objemu PZI	63
Obr. 13	Vývoj HDP v zemích V4 1998 – 2014	70
Obr. 14	Vývoj míry inflace v zemích V4 v letech 1998 – 2014	72
Obr. 15	Vývoj běžného účtu platební bilance zemí V4 v letech 1998 – 2014	73
Obr. 16	Aktuální sazby DPH zemí V4	77
Obr. 17	Daň z příjmu v zemích V4	77
Obr. 18	Podíl DPH na HDP	78
Obr. 19	Podíl DPH na celkovém zdanění	79
Obr. 20	Procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP	81
Obr. 21	Procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP	82
Obr. 22	Hustota infrastruktury zemí V4	86
Obr. 23	Investice do infrastruktury – silniční doprava	87
Obr. 24	Investice do infrastruktury – železniční doprava	88

Obr. 25	Investice do infrastruktury – letecká doprava	89
Obr. 26	Investice do infrastruktury – vodní doprava (bez námořní)	90
Obr. 27	Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP	92
Obr. 28	Průměrná mzda zemí V4	94
Obr. 29	Jednotkové mzdové náklady	96
Obr. 30	HDP na odpracovanou hodinu	97
Obr. 31	Míra nezaměstnanosti	98
Obr. 32	Průzkum vnímání investičních stimulů podniky	107

Seznam tabulek

Tab. 1	Číslování respondentů před oslovením	21
Tab. 2	Hodnocení závislosti dle R ²	28
Tab. 3	Technologická centra	38
Tab. 4	Centrum strategických služeb	38
Tab. 5	Typ regionu	39
Tab. 6	Dunningovy faktory vstupu na zahraniční trh	47
Tab. 7	Makroekonomické a mikroekonomické ukazatele	50
Tab. 8	PZI v ČR 1993-2014 v mil. CZK	51
Tab. 9	Složení PZI	54
Tab. 10	Struktura PZI z hlediska země původu investora (kumulativně)	57
Tab. 11	Struktura PZI v ČR dle CZ NACE (kumulativně)	63
Tab. 12	Struktura PZI ve zpracovatelském průmyslu (kumulativně)	64
Tab. 13	Struktura PZI dle krajů ČR (kumulativně)	65
Tab. 14	Procentuální podíl investic dle velikosti podniku	66
Tab. 15	Vývoj vybraných ukazatelů ve sledovaném období	69
Tab. 16	Vývoj míry HDP V4 – regresní přímka	71
Tab. 17	Vývoj míry inflace V4 – regresní přímka	72
Tab. 18	Vývoj běžného účtu platební bilance – regresní přímka	74
Tab. 19	Podíl DPH na HDP v procentech	78
Tab. 20	Podíl DPH na HDP – regresní přímka	79
Tab. 21	Podíl DPH na celkovém zdanění	79
Tab. 22	Podíl DPH na celkovém zdanění – regresní přímka	80
Tab. 23	Procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP	80
Tab. 24	Procentuální podíl daně z příjmu FO na HDP – regresní přímka	81

Tab. 25	Procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP	81
Tab. 26	Procentuální podíl daně z příjmu PO na HDP – regresní přímka	82
Tab. 27	Hustota infrastruktury V4 v roce 2014	85
Tab. 28	Investice do infrastruktury – silniční doprava	86
Tab. 29	Investice do infrastruktury – silniční doprava – regresní přímka	87
Tab. 30	Investice do infrastruktury – železniční doprava	87
Tab. 31	Investice do infrastruktury – železniční doprava – regresní přímka	88
Tab. 32	Investice do infrastruktury – letecká doprava	89
Tab. 33	Investice do infrastruktury – letecká doprava – regresní přímka	89
Tab. 34	Investice do infrastruktury – vodní doprava (bez námořní)	90
Tab. 35	Investice do infrastruktury – vodní doprava – regresní přímka	91
Tab. 36	Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP v %	91
Tab. 37	Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP – regresní přímka	92
Tab. 38	Průměrná mzda V4	94
Tab. 39	Průměrná mzda V4 – regresní přímka	94
Tab. 40	Jednotkové mzdové náklady	95
Tab. 41	Jednotkové mzdové náklady – regresní přímka	96
Tab. 42	HDP na odpracovanou hodinu	97
Tab. 43	HDP na odpracovanou hodinu – regresní přímka	98
Tab. 44	Míra nezaměstnanosti	98
Tab. 45	Míra nezaměstnanosti – regresní přímka	99
Tab. 46	Oddíl 1 – Investiční pobídky	102
Tab. 47	Oddíl 2 – Ekonomické prostředí	103
Tab. 48	Oddíl 3 – Daňový systém	103
Tab. 49	Oddíl 4 – Infrastruktura	104

Tab. 50	Oddíl 5 – Lidské zdroje	105
Tab. 51	Oddíl 6 – Podnikatelské prostředí	106
Tab. 52	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H1 pro ČR	109
Tab. 53	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H1	110
Tab. 54	Korelační matice pro H1 Česká republika	110
Tab. 55	Regresní statistika pro H1 Česká republika	111
Tab. 56	Regresní statistika H1	111
Tab. 57	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H2 pro ČR	112
Tab. 58	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H2	113
Tab. 59	Korelační matice pro H2 Česká republika	113
Tab. 60	Korelační matice pro H2 ČR – po odstranění multikolinearity.	113
Tab. 61	Regresní statistika pro H2 Česká republika	114
Tab. 62	Regresní statistika H2	114
Tab. 63	Regresní statistika H3	115
Tab. 64	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H4 pro ČR	116
Tab. 65	Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H4	117
Tab. 66	Regresní statistika H4	117
Tab. 67	Testování hypotéz	121

Seznam použitých zkratk, značek a symbolů

CIT	Corporate Income Tax, Daň z příjmu právnických osob - Polsko
CPI	Corruption Perceptions Index, Index vnímání korupce
CZ NACE	Klasifikace ekonomických činností ČSÚ
FATS	Foreign Affiliates Statistics, Statistika o struktuře a činnosti zahraničních afilací
HITA	Hungarian Investment and Trade Agency, Maďarská Investiční a Obchodně rozvojová agentura
HIPA	Hungarian investment promotion agency, Maďarská investiční agentura
ILO	International Labour Organization, Mezinárodní organizace práce
M&A	Mergers and Acquisitions, Fúze a Akvizice
MNE	Multinational Enterprises, Nadnárodní korporace
NIP	Numer Identyfikacji, Daňové identifikační číslo - Polsko
OLI	Ownership/Location/Internationalization - Teorie J. H. Dunninga
PAlilZ	Polska agencja informacji i inwestycji zagranicznych s. a, Polská agentura pro informace a zahraniční investice
PIT	Private Income Tax, Daň z příjmu fyzických osob - Polsko
PZI	Přímé zahraniční investice
SARIO	Slovenská agentura pro rozvoj investicí a obchodu, Slovenská investiční agentura
VAT	Value added tax, Daň z přidané hodnoty

Úvod

Při investičním rozhodování působí na podnikatelskou jednotku, na investora, velké množství faktorů, které různou mírou jeho rozhodnutí ovlivňují. Při rozhodování investora o alokaci jeho podnikatelského záměru na něj působí soubor faktorů, který označujeme jako investiční atraktivita země. Investiční atraktivita vypovídá o zajímavosti daného území, oblasti nebo regionu. V souboru faktorů ovlivňujících míru investiční atraktivity jsou jednak faktory, které jsou pevně dané (geografická poloha, naleziště nerostných surovin, velké vodní toky, aj.), a jednak faktory, které jsou z pohledu politiky státu ovlivnitelné (vzdělanost obyvatelstva, politika investičních pobídek, mzdové náklady, míra zdanění, atp.). Existuje mnoho ukazatelů vypovídajících o silných a slabých stránkách země či oblasti a jejich ekonomiky, o prostředí vhodném pro investory nebo naopak rizikovém a problémovém.

Investice jsou přínosem pro obě strany, jak pro podnik investující, tak pro území investici přijímající. Pro investující podnik znamená investice zvýšení výroby, obsazení nového trhu nebo rozšíření územní působnosti a zvýšení vlastní konkurenceschopnosti. Území, resp. země, stávající se hostitelem investičního záměru, čerpá z toho, že začnou vznikat nová pracovní místa, s novou firmou přijdou nové technologie, nové výrobky a nový kapitál, který v konečném důsledku zvyšuje HDP celé hostitelské země. Právě proto se hostitelská země snaží na své území investory přilákat.

Každý podnik před vstupem do oblasti nejprve zhodnotí, zda je tato lokace výhodná či nikoli. Investoři sledují návratnost investice, úroveň infrastruktury země, daňový systém a míru zdanění země, politickou situaci, intervenci státních orgánů do podnikatelských činností, příznivost podnikatelského prostředí a samozřejmě dostupnost a kvalifikovanost lidských zdrojů. Všechny výše vyjmenované faktory ovlivňují míru investiční atraktivity hostitelské země, tedy její zajímavost pro investory, pro investující podniky. Neexistuje přesná definice investiční atraktivity, přesto se dá popsat jako hospodářský, sociální a kulturní ukazatel přitažlivosti určitého území (země, regionu, kraje). Míra investiční atraktivity pak přímo určuje konkurenceschopnost investičního prostředí hostitelského území. Vyjmenované faktory jsou investiční stimuly, jejichž úroveň ovlivňuje rozhodování podnikatelské jednotky o alokaci jejího podnikatelského záměru. Země, usilující o přiliv

přímých zahraničních investic na své území, využívají investičních stimulů pro zvýšení své konkurenceschopnosti a atraktivity v očích investora. Jak investiční stimuly ale opravdu na podnik jakožto investora působí? Na tuto otázku se snaží dopovědět tato disertační práce.

V první části disertační práce je provedena rešerše dostupných. Teoretická východiska pomohlo k vytvoření názorů autorky a získání potřebných informací pro vytvoření závěrů analýz a vlastního výzkumu. V teoretickém východisku se autorka věnuje teorii přímých zahraničních investic, formám investic zahraničních a domácích podniků a jejich vlivu na ekonomiku hostitelské země, lokalizačním teoriím, rozhodování podniku o umístění jeho investice a faktorům, které na investorovo rozhodování působí.

V další části byla provedena analýza současného stavu PZI a politiky investiční konkurenceschopnosti České republiky a také analýza velikosti a struktury PZI u podniků. Analýza byla provedena s cílem zmapování skutečného stavu. V této části disertační práce je pak provedena také analýza vybraných investičních stimulů ve sledovaném období. Na tuto část navazuje statistické ověření stanovených hypotéz. Testování hypotéz je provedeno na základě regresního modelu. Pro tento model byla stanovena závisle proměnná – přímé zahraniční investice, která je dávána do vztahu s nezávisle proměnnými – investičními stimuly. Tyto stimuly byly vybrány na základě provedené rešerše, získaných znalostí a názorů autorky disertační práce.

Poslední část práce zachycuje proces šetření mezi respondenty a jeho zhodnocení. Cílem tohoto šetření bylo zjištění zpětné vazby od podniků, které realizovaly investici na území ČR. Autorka disertační práce vybral respondenty z databáze agentury CzechInvest a na základě celorepublikového šetření je oslovil. Respondenti byli osloveni jak prostřednictvím emailu a elektronického online dotazníku, tak prostřednictvím osobních návštěv a pohovorů.

1 Konceptní rámec práce a její cíle

Cílem disertační práce je kritické zhodnocení dopadu vybraných investičních stimulů na investiční rozhodování podniků, tedy na výši PZI, a to prostřednictvím následujících hypotéz, sledujících dopad investičních stimulů na výsledky investorova rozhodování:

H1: PZI jsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice:

H1.1: PZI jsou ovlivňovány výší HDP v zemi realizace investice.

H1.2: PZI jsou ovlivňovány mírou inflace v zemi realizace investice.

H1.3: PZI jsou ovlivňovány saldem běžného účtu platební bilance v zemi realizace investice.

H2: Na PZI má vliv daňové zatížení v zemi realizace investice.

H2.1: PZI jsou ovlivňovány výší DPH v zemi realizace investice.

H2.2: PZI jsou ovlivňovány výší daně z příjmu v zemi realizace investice.

H3: PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury v zemi realizace investice.

H4: PZI jsou ovlivňovány úrovní lidských zdrojů v zemi realizace investice.

H4.1: Na PZI má vliv výše mzdových nákladů.

H4.2: Na PZI má vliv produktivita práce.

H4.3: Na PZI má vliv míra nezaměstnanosti.

Předpokladem vyhodnocení hypotéz je analýza vybraných investičních stimulů v čase. Vzhledem k dostupnosti dat a pro zvýšení vypovídací schopnosti výsledků, byla data vyhodnocena nejen pro ČR, ale pro země celé V4. Tyto země byly vybrány pro svoji podobnost a společné charakterové rysy jejich ekonomik. Z teoretického hlediska je záměrem práce integrovat poznatky provedené literární rešerše, iniciovat a prohloubit seriózní a fundovanou diskuzi o významnosti jednotlivých lokalizačních faktorů na investiční rozhodování podniků.

Hlavní cíl disertační práce
Ověření stanovených hypotéz.
Dílčí cíle práce
Vytvoření teoretického východiska disertační práce.
Analýza vybraných investičních stimulů v čase a místě, ve vztahu k zemi realizace investice.
Provedení dotazníkového šetření mezi investory.

Obr. 1 – Cíle disertační práce

Zdroj: vlastní zpracování.

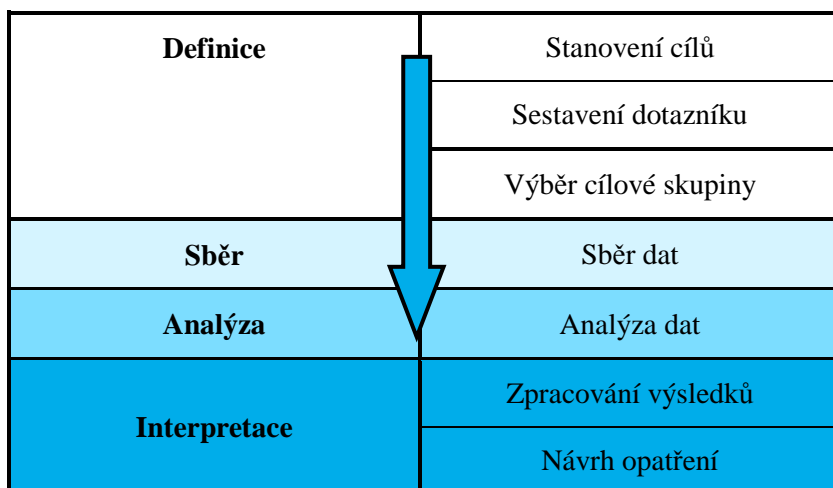
1.1 Použitá metodika

K dosažení cílů práce bylo použito teoretické a empirické výzkumné procedury. K zodpovězení otázek, vyplývajících ze stanovených cílů, bylo využito výzkumu prostřednictvím literární rešerše a studia sekundárních dat, a to za pomoci primárního kvalitativního a kvantitativního výzkumu. Byly použity relevantní literární a internetové zdroje a statistiky OECD a agentury CzechInvest. Provedená literární rešerše ukázala, že lokalizační faktory nejsou v čase stálé, proto byly lokalizační faktory vymezeny dle jejich aktuálnosti. Dohromady bylo vybráno pět lokalizačních faktorů, u kterých lze předpokládat jejich komparabilitu v čase a místě a současně jejich aktuálnost. Po vymezení zkoumaných lokalizačních faktorů byl jako nástroj sběru primárních dat zvolen dotazník.

Prostřednictvím kvalitativních metod bylo vytvořeno teoretické východisko disertační práce, kde byly vysvětleny základní aspekty související s investičními stimuly a přímými zahraničními investicemi, resp. s rozhodováním podniku jakožto investora, který volí z mnoha možností při výběru místa realizace svého investičního záměru – realizace své investice. Teoretické východisko pomohlo k vytvoření názorů autorky a získání potřebných informací pro vytvoření závěrů analýz a vlastního výzkumu. Dále byla provedena empirická analýza získaných dat. Pro zhodnocení vlastního výzkumu bylo použito elementárních statistických metod - regresní analýzy, kde byla komparována závislá a nezávislá proměnná. Pro praktickou a analytickou část bylo použito metody komparativního srovnání na základě analýzy porovnávající jednotlivé ekonomické systémy a procesy, a hledající společné a odlišné rysy. Pro metodu komparace byly vybrány země V4. Pro dotazníkové šetření byla použita metoda sběru dat u respondentů – podniků investujících a podnikajících na území České republiky.

1.2 Metodika empirického výzkumu

V rámci disertační práce byl proveden výzkum na téma „Vliv vybraných investičních stimulů na rozhodování podniků jakožto investorů při realizaci zamýšlené investice“.

Obr. 2 – Metodika výzkumu

Zdroj: vlastní zpracování.

1.2.1 Cíl výzkumu

V rámci procesu výzkumu byly nejprve stanoveny cíle výzkumu. Pro potřeby disertační práce byl stanoven cíl výzkumu – zjištění důležitosti vybraných investičních stimulů vnímaných podniky – investory, jako rozhodující prvek ovlivňující výběr lokality pro realizaci jejich investice. Jako metoda výzkumu byl vybrán kvalitativní a kvantitativní výzkum. Obě dvě metody jsou vzájemně komplementární a byly využity dle jejich vhodnosti pro vytvoření adekvátních závěrů a hodnocení autorky.

1.2.2 Dotazník

Dalším krokem výzkumu bylo sestavení dotazníku. Dotazník byl rozdělen do pěti oddílů. První oddíl dotazníku byl identifikační, tedy otázky byly zaměřeny na charakteristiku respondenta. Další oddíly byly zaměřeny na vybrané investiční stimuly, které ovlivňují chování podniků při výběru lokality pro realizaci jejich investice. Otázky byly cíleny na investiční prostředí České republiky.

Dotazník obsahuje oddíly:

- investiční pobídky,
- ekonomické prostředí,
- daňový systém,
- infrastruktura,
- lidské zdroje.

Forma dotazníku byla vytvořena v listinné podobě pro osobní předání vedoucím pracovníkům vybraných společností, popřípadě jako podklad pro osobní pohovory s vybranými zástupci respondentů. Dále bylo využito portálu vyplňto.cz pro distribuci dotazníků prostřednictvím elektrické pošty. Otázky byly cíleny tak, aby bylo možné popsat vnímání sledovaných investičních stimulů respondenty. Kompletní dotazník je přiložen v přílohách.

1.2.3 Vymezení a určení velikosti výběrového souboru

Důležitým krokem dotazníkového šetření je vymezení výběrového souboru ze souboru základního, který obsahuje všechny prvky, které je nutné brát v úvahu v rámci šetření. Výběrovým souborem je pak konečná podmnožina prvků základního souboru, kterou je možné považovat za reprezentativní. Reprezentativnost vzorku je jeden z hlavních předpokladů statistického zpracování. Výzkum, kde výzkumník neoslovuje celý základní soubor, ale pouze výběrový – tzn. výběrové šetření má výhodu hlavně v menší časové náročnosti na získání a zpracování dat. Nevýhodou je, že odhady pořízené pomocí výběru se plně nekryjí se skutečnými vlastnostmi zkoumaného základního souboru, ale dochází k určité odchylce, která vznikne tím, že hodnoty proměnné jsou zjišťovány jen u výběrového souboru, ovšem závěry jsou za celý základní soubor.^{1, 2}

Jako základní soubor byla pro výzkum vybrána databáze investorů společnosti CzechInvest. Za účelem výzkumu bylo rozhodnuto, že respondenty budou podniky, které realizovaly investici na území České republiky v časovém rozmezí let 2000 – 2014 a

¹ KOŽÍŠEK, J., B. STIEBEROVÁ a L. VANIŠ. 2008. *Statistická a rozhodovací analýza*, 1. vyd. Praha: ČVUT, 2008. ISBN 978-80-01-04209-0.

² ČERMÁK, V. a M. VRABEC. 1999. *Teorie výběrových šetření*, 1. vyd. Praha: VŠE v Praze, 1999. ISBN 80-7079-191-8.

jejichž investiční záměr byl podpořen alespoň jednou z investičních pobídek poskytovanou Českou republikou. Další podmínkou zařazení do skupiny respondentů byla aktivní podnikatelská činnost. Reprezentativnost vzorku byla zajištěna rozdělením základního souboru do skupin dle vybraného znaku (velikost podniku, místo realizace investice, obor podnikání apod.). Z každé skupiny byl pak vybrán určitý počet respondentů, kteří byli podrobeni výzkumu. Pro oslovení bylo vybráno 250 firem. Pro získání informací o firmách, které investovaly na území České republiky v letech 2000 – 2014 a jejichž investiční záměry byly podpořeny alespoň jednou z investičních pobídek, bylo využito databáze agentury CzechInvest.

Pro šetření lokalizačních faktorů byl zvolen náhodný výběr respondentů, který předpokládá naprostou náhodnost při samotném výběru. Tím bylo využito výhod náhody a daný výběr nebyl subjektivně negativně ovlivněn. Díky hledisku pravděpodobnosti lze náhodný výběr označit termínem pravděpodobnostní výběr. Pokud by byly osloveny firmy například ze začátku abecedy, a nebyl by proveden výběr náhodný, nebylo by možné získané poznatky zobecnit na celý soubor a výsledky považovat za reprezentativní.³

Tab. 1 – Číslování respondentů před oslovením

Kód číslování				
A	B	C	D	E
001 až 250	01 až 28	01 až 13	01 až 12	01 až 14
Pořadové číslo v databázi	Země původu investice	Sektor dle CZ NACE, do kterého investice směřovala	Velikost investice	Kraj ČR, do kterého investice směřovala

Zdroj: vlastní zpracování.

Pro lepší identifikaci respondentů byl vytvořen číselný kód, který byl pak následně každému z respondentů přiřazen. Číselný kód byl sestaven ze čtyř dvojic čísel a trojmístného čísla pořadového. První trojice čísel definuje pořadové číslo respondenta v databázi, druhá dvojice čísel definuje zemi původu investice, třetí dvojice čísel vypovídá o sektoru investice dle CZ NACE, čtvrtá dvojice čísel označuje velikost investice

³ ŘEZANKOVÁ, H. 2011. *Analýza dat z dotazníkových šetření*. 3. vyd. Praha: Professional Publishing, 2011. ISBN 978-80-7431-062-1.

a poslední, pátá dvojice čísel ukazuje kraj ČR, do kterého investice směřovala. Všechny tyto informace o respondentech jsou dostupné v databázi agentury CzechInvest.

1.2.4 Proces výzkumu

Před samotným šetřením, bylo provedeno pilotní testování, ve kterém bylo osloveno 25 respondentů. Pilotní šetření bylo provedeno proto, aby byly zjištěny případné nedostatky dotazníku, protože nevýhodou dotazníku je, že otázky nemusí být zcela jasně pochopeny. Pilotní šetření proběhlo bez větších problémů, respondenti označili dotazník jako srozumitelný a odpověděli na všechny otázky dotazníku. Návratnost dotazníků bylo 8 z 25, tzn. 32 %.

Po pilotním dotazníkovém šetření proběhlo vlastní šetření, kde bylo osloveno 225 respondentů z vytvořené databáze. V první fázi byl respondentům zaslán průvodní dopis (v příloze) prostřednictvím elektronické pošty s odkazem na elektronický dotazník na portálu vyplnto.cz. Z oslovených 225 respondentů byla návratnost velmi nízká, vrátilo se 42 vyplněných dotazníků, což je 18 % návratnost. Vzhledem k nízké návratnosti dotazníků, je často potřeba doplnit o strukturované rozhovory. Tato vzájemná kombinace jednotlivých typů dotazování je běžnou praxí a vede ke snadnějšímu oslovení vybraných respondentů. Osobní rozhovor umožňuje vtáhnout respondenty do výzkumu.⁴ Proto bylo provedeno druhé kolo šetření. Ve druhém kole byla databáze rozšířena o 50 respondentů, kteří byli osloveni a dostali dotazník k vyplnění, v tištěné formě. Dotazník buď vyplnili sami, nebo na základě rozhovoru s dotazujícím. Celková návratnost dotazníků byla 100 z 300, tzn. 30 %.

1.3 Statistické zpracování dat

Prvním krokem zpracování bylo provedení analýzy vybraných lokalizačních provedení a sběr dat za stanovené sledované období z makroekonomického pohledu. Dále byla získaná data roztríděna a použita k verifikaci vyslovených hypotéz. V případě výzkumu bylo

⁴ PIOCH, E. and J. BYROM. 2004. Small independent detail firms and locational decision-making: outdoor leisure retailing by the crags. [online]. *Journal of small business and enterprise development*. 2004, vol. 11, iss. 2, pp. 222–232 [vid. 2011-09-28]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/219316244/1325854A87F1AB0C70/6?accountid=17116>.

zkoumáno, zda výše realizovaných investic je závislá na sledovaných investičních stimulech. Dále byly vysloveny hypotézy, pro jejichž ověření bylo využito jednoduché a mnohonásobné regresní analýzy.

1.3.1 Test o normalitě rozdělení

Na začátku statistického zpracování dat byl proveden test o normalitě rozdělení pomocí Pearsonova chí-kvadrát testu. Tento test říká, že pokud je nejmenší hodnota P-value mezi provedenými pravděpodobnostními třídami menší než 0,05, můžeme odmítnout myšlenku, že data pochází z normálního rozdělení s 95% spolehlivostí. P-value v podstatě říká, jaká je minimální hladina významnosti, na níž bychom při daném výběrovém souboru mohli nulovou hypotézu zamítnout. Je zřejmé, že čím menší je p-value, tím silnější je výpověď náhodného výběru proti nulové hypotéze. Hladina významnosti α byla stanovena na 5%.

1.3.2 Regresní analýza

Pro potřeby disertační práce je nutné zjistit, zda jsou dvě a více proměnné na sobě závislé a jakým vztahem je možné tuto závislost popsat. Byly zavedeny tedy popisy $y = f(x)$, kde proměnná $y = (y_1, y_2, y_3 \dots y_n)$ která bude popisována je vysvětlována, resp. závisle proměnná – objem investic PZI plynoucích do zemí V4. Investiční stimuly pak budou vysvětlující neboli nezávislé proměnné, tedy $x = (x_1, x_2, x_3 \dots x_n)$. Výše zmíněný vztah

$$y = f(x) \tag{1}$$

je regresní rovnicí neboli regresní model. Podle počtu závislých proměnných je možné regresní model označit buď jako jednorovnicový nebo jako vícerovalnicový. Dle počtu nezávislých proměnných je možné regresní model označit jako jednoduchou regresi (s jednou nezávislou proměnnou x) nebo jako vícenásobnou regresi (s 2 a více nezávisle proměnnými). Podle typu regresní funkce jsou pak regresní modely lineární nebo nelineární.⁵

⁵ MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

Model jednoduché regrese byl použit v kapitole 4, při analýze investičních stimulů a popisu jejich vývoje a závislosti v čase. Pro korelaci investičních stimulů a objemu PZI bude použit model vícenásobné regrese. Bude použit pro ověření dílčích částí hypotéz H_1 až H_4 .⁶

Jednoduchá regrese je vyjádřena vztahem:

$$Y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \varepsilon \quad (2)$$

Kde členy β jsou parametry regresní rovnice a člen ε je reziduální chyba. Řeckými písmeny se značí teoretické hodnoty parametrů, odhadnuté hodnoty se pak značí písmeny latinskými. Regresní přímka má tvar:

$$Y = b_0 + b_1 x_1 \quad (3)$$

Odhady regresních parametrů je možné získat metodou nejmenších čtverců pouze tehdy, pokud jsou splněny následující podmínky:

- chyby mají nulovou střední hodnotu: $E(\varepsilon_i) = 0$,
- rozptyl chyb je konstantní, nezávislý na i : $\text{var}(\varepsilon) = \delta^2 = \text{konst.}$,
- chyby jsou vzájemně nezávislé $\text{cov}(\varepsilon_1, \varepsilon_2) = 0$,
- chyby mají normální rozdělení $N(0, \delta^2)$.

Vztah pro výpočet parametrů je dán:

$$b_1 = \frac{\overline{xy} - \bar{x} * \bar{y}}{\overline{x^2} - \bar{x}^2} \quad (4)$$

$$b_0 = \bar{y} - b_1 \bar{x} \quad (5)$$

⁶ MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

Pro zhodnocení vhodnosti modelu byl použit koeficient determinace R^2 , který určuje procentní variabilitu dat vysvětlitelných regresním modelem. Nabývá hodnot od 0 do 1, čím blíží se k 1, tím lépe model popisuje daná data.

$$R^2 = \frac{S_T}{S_y} \quad (6)$$

S_y je celkový součet čtverců:

$$S_y = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 \quad (7)$$

$$S_T = \sum_{i=1}^n (Y_i - \bar{y})^2 \quad (8)$$

$$S_R = \sum_{i=1}^n (Y_i - y_i)^2 \quad (9)$$

Dále pak S_T je teoretický součet čtverců a S_R reziduální součet čtverců pro teoretické hodnoty Y . Mezi výše uvedenými součty čtverců je dán vztah:

$$S_y = S_R + S_T \quad (10)$$

Druhá odmocnina koeficientu determinace je index korelace R , který nabývá hodnot od 0 do 1, kdy v případě rovnosti s 1 mluvíme o lineární závislosti y a x .^{7,8}

Vícenásobnou regresi je možné vyjádřit vztahem:

$$y = \beta_0 + \beta_1 x_1 + \beta_2 x_2 + \dots + \beta_n x_n + \varepsilon \quad (11)$$

⁷ MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

⁸ CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha, Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

kde $\beta_0, \beta_1, \beta_0, \dots, \beta_n$ jsou parametry regresní rovnice a ε je reziduální odchylka. Řeckými písmeny se značí teoretické hodnoty parametrů, odhadnuté hodnoty se pak značí písmeny latinskými. Regresní přímka má tvar:

$$Y = b_0 + b_1 x_1 + b_2 x_2 + \dots + b_n x_n \quad (12)$$

Odhad parametrů byl proveden metodou nejmenších čtverců, pokud jsou splněny předpoklady pro regresní model:

- chyby mají nulovou střední hodnotu $E(\varepsilon) = 0$,
- rozptyl chyby je konstantní, nezávislý na i : $\text{var}(\varepsilon) = \delta^2 = \text{konst.}$,
- chyby jsou vzájemně nezávislé $\text{cov}(\varepsilon_1, \varepsilon_2) = 0$,
- chyby mají normální rozdělení $V(0, \delta^2)$,
- vysvětlující proměnné jsou lineárně závislé,
- počet pozorování je větší než počet regresních koeficientů.^{9,10,11}

Vhodnost modelu byla posuzována prostřednictvím testové statistiky, která má F rozdělení. Testována bude hypotéza $H_0: \beta_0 = \beta_1 = 0$, která říká, že model není vhodný proti hypotéze $H_1: \exists i; \beta_i \neq 0$.

Testové kritérium je následující:

$$F = \frac{\frac{s_r}{k-1}}{\frac{s_r}{n-k}} \quad (13)$$

Je-li $F > F_{k-1, n-k}(\alpha)$ bude zamítnuta H_0 a model se považuje za vyhovující.

Dále prostřednictvím výpočtů byly zjištěny regresní koeficienty a proveden test spolehlivosti regresních koeficientů a hranice intervalů spolehlivosti regresních koeficientů.

⁹ MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

¹⁰ CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha, Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

¹¹ HINDLS, R. HRONOVÁ, S. *Statistika pro ekonomy*. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.

Statistickou významnost regresních koeficientů byla testována na základě hypotézy $H_0: \beta_i = 0$ a hypotézy $H_1: \beta_i \neq 0$, za pomoci testu:

$$T = \frac{b_i}{s(b_i)} \quad (14)$$

Je-li $|T| > T_{n-k}(\alpha)$, bude zamítnuta H_0 . Regresní koeficient je různý od nuly.^{12,13}

Hodnotu pravděpodobnosti p odpovídající testovacímu kritériu T může být také porovnána s hladinou významnosti α , je-li $p < \alpha$ zamítneme H_0 a model považujeme za vyhovující.

Dalším důležitým prvkem modelu je koeficient determinace, neboli R^2 . Stupeň závislosti je vyjádřen koeficientem determinace, vypočítaným dle vztahu č. 2 a hodnoceným dle tabulky hodnoty koeficientu determinace.¹⁴

$$R^2_{yx} = 1 - \frac{S_e}{S_t} \quad (15)$$

Kde S_e je podíl reziduálního součtu čtverců a S_t celkový součet čtverců. V modelu lineární regrese s absolutním členem leží hodnota R^2 v intervalu $< 0; 1 >$ a udává, jaký podíl rozptylu v pozorování závislé proměnné se podařilo regresí vysvětlit. Větší hodnoty znamenají větší úspěšnost regrese.

V případě funkční závislosti nabude hodnoty 1, v případě nezávislosti hodnoty 0. Čím více se bude blížit jedné, tím se závislost považuje za silnější, a tedy dobře vystiženou zvolenou regresní funkcí.¹⁵

¹² MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

¹³ CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha, Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

¹⁴ MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

¹⁵ CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

Tab. 2 - Hodnocení závislosti dle R^2

$R^2 < 10\%$	těsnost nízká
$10\% \leq R^2 < 25\%$	těsnost mírná
$25\% \leq R^2 < 50\%$	těsnost význačná
$50\% \leq R^2 < 80\%$	těsnost velká
$80\% \leq R^2$	těsnost velmi vysoká

Zdroj: Cyhelský (2009).¹⁶

V případě vícenásobné regrese v první řadě bylo ověřeno, zda je možné korelovat vybrané veličiny a to prostřednictvím korelační matice. Tím se zamezí zkreslení modelu – pokud by existovala funkční závislost mezi samotnými vysvětlujícími proměnnými, je třeba se rozhodnout, které proměnné v modelu ponechat a které ne. Korelace vyšší než 0,8 mezi nezávisle proměnnými je nežádoucí. V takovém případě se mluví o multikolinearitě. Pokud bude multikolinearita zjištěna, je třeba z modelu vyřadit tu z dvojice korelovaných vysvětlujících proměnných, která o úlohy logicky nepatří nebo proměnnou, která má slabší korelaci s vysvětlovanou proměnnou y.¹⁷

¹⁶ CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

¹⁷ POPELKA, J. *Statistika*. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra informatiky a geoinformatiky. [online]. [cit. 2015-02-09]. Dostupné z: <http://most.ujep.cz/~popelka>.

2 Teoretická východiska

V této kapitole jsou shrnuty výsledky kvalitativního a kvantitativního výzkumu primárních a sekundárních dat. Jedná se o rešerši dostupných literárních a internetových zdrojů. Při rešerši internetových zdrojů byly použity pouze důvěryhodné a oficiální weby mezinárodních agentur a organizací, a to převážně pro získání aktuálních číselných hodnot potřebných proměnných. Nejvíce byly využity statistiky OECD a agentury CzechInvest. V kapitole jsou definovány teorie přímých zahraničních investic, jejich formy a vybrané faktory ovlivňující rozhodování investora.

2.1 Vymezení pojmu přímé zahraniční investice

Definice přímé zahraniční investice dle OECD, EUROSTATu a MMF zní: „*Přímá zahraniční investice odráží záměr rezidenta jedné ekonomiky (přímý investor) získat trvalou účast v subjektu, který je rezidentem v ekonomice jiné než ekonomika investora (přímá investice). Trvalá účast implikuje existenci dlouhodobého vztahu mezi přímým investorem a přímou investicí a významný vliv na řízení podniku. Přímá investice zahrnuje jak původní transakci mezi oběma subjekty, tak všechny následující kapitálové transakce mezi nimi a mezi afilovanými podniky, zapsanými i nezapsanými v obchodním rejstříku.*“ Přímá investice je dále definována jako „*Podnik zapsaný nebo nezapsaný v obchodním rejstříku, v němž zahraniční investor vlastní 10 a více procent akcií (podílu) nebo hlasovacích práv u zapsaného podniku nebo ekvivalent u nezapsaného podniku.*“ (ČNB)¹⁸

Do kategorie přímých zahraničních investic se řadí každá mezinárodní investiční aktivita, zohledňující sídlo daného subjektu v jedné ekonomice za účelem prokázání trvalého zájmu o zřízení jiného subjektu v jiné ekonomice. Přímého investora můžeme definovat jako jednotlivce, soukromou nebo veřejnou společnost, vládu, zájmovou skupinu a zřizující subjekt přímé investice. Tímto subjektem je dceřiná spolčenost, filiálka nebo

¹⁸ ČNB. *Přímé zahraniční investice 2003*. [online]. [cit. 2013-07-26]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2003_CZ1.PDF.

pobočka operující v jiné zemi, než je země jejího původu. Subjektem přímé investice je pak podnik, v němž investor vlastní více jak 10 % majetku či hlasovacích práv.^{19,20}

2.2 Teorie přímých zahraničních investic

V následující kapitole bude vysvětlena teorie přímých zahraničních investic. Kapitola se zabývá Dunningovými zásadami tří výhod vlastnictví, popisuje pět fází Dunningovy teorie a věnuje se také různým typům členění PZI.

Nadnárodní korporace se snaží o efektivní globální umístění vlastních zdrojů a realizují přímé zahraniční investice dle Dunningovy²¹ zásady tří výhod. Tyto výhody jsou:

Výhoda vlastnictví - nadnárodní korporace musí vlastnit a chtít mezinárodně rozšiřovat unikátní aktiva (technologie, značku, výrobní postupy, dosahování úspor z rozsahu, organizace dodavatelských řetězců).

Výhoda umístění - umístění musí být výhodné a efektivní pro šíření unikátního aktiva, výběr lokality by měl být co nejvýhodnější (z hlediska např. dostupnosti zdrojů, poskytovaných investičních pobídek, logistických parametrů).

Výhoda internalizace - nadnárodní korporace musí mít zájem sama kontrolovat rozšiřování zmiňovaného unikátního aktiva (efektivnější kontrola výrobních procesů).^{22,23}

U Dunningova modelu jsou proměnné, které ovlivňují vstup investora na zahraniční trh. Je to například vnímání atraktivity unikátního aktiva, se kterým se snaží společnost vstoupit na zahraniční trh. Dále atraktivita trhu samotného, nebo náklady spojené s integrací společnosti do nadnárodní firmy. Samozřejmě sem můžeme zařadit také

¹⁹ ŠTRACH, P. *Mezinárodní management*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN 978-80-247-2987-9.

²⁰ MACH, M. *Makroekonomie II pro inženýrské studium*. Praha: Melandrium, 1998. ISBN 80-86175-04-9.

²¹ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

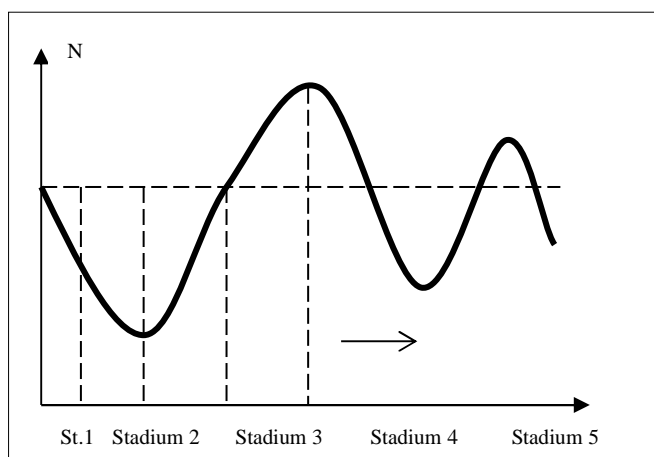
²² DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

²³ SEREGHYOVÁ, J. *Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí*, Praha: Professional publishing, 2004. ISBN 80-86419-65-7.

náklady na realizaci projektu a provozní náklady pobočky. Nízké náklady na výrobu a pracovní síly jsou častým důvodem pro rozhodování investorů.²⁴

Finanční toky přímých zahraničních investic můžeme rozdělit na tři části:

- základní kapitál (vklad investora do vlastního kapitálu společnosti),
- reinvestovaný zisk (podíl investora na hospodářském výsledku, který nebyl rozdělen formou dividend),
- ostatní kapitál (přijaté a poskytnuté úvěry, dluhové cenné papíry, dodavatelské úvěry).^{25,26}

Obr. 3 – Pět vývojových fází dle Dunningovy teorie

Zdroj: Sereghyová (2004).

Práce se opírá o **teorie J. H. Dunninga**, který zkoumá problematiku PZI komplexně, z pohledu jak realizovaných investic zahraničních subjektů v ekonomice, tak i z pohledu zahraničních investic uskutečněných domácími podniky v zahraničí. Dunningova teorie vychází z předpokladu, že země procházejí z časového

²⁴ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

²⁵ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

²⁶ BOLCHA, P., ZEMPLINEROVÁ, A. *Dopad investičních pobídek na objem investic v České republice*. Politická ekonomie [online]. 2003. [cit. 2014-05-04]. ISSN 0032-3233. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=polek&pdf=833.pdf>.

hlediska **pěti vývojovými fázemi**. V každé fázi se pak mění poměr mezi objemem přílivu přímých zahraničních investic do jejich ekonomiky a objemem přímých investic, uskutečněných domácími podniky v zahraničí. Investiční cyklus se mění v závislosti na růstu ekonomické úrovně země.^{27,28}

1. Fáze – Země neinvestuje v zahraničí díky nízké úrovni rozvoje. Zpravidla je jako primární sektor zastoupeno zemědělství nebo těžba surovin. Případný příliv PZI je jen v malém rozsahu, a to v důsledku místních omezených specifických podmínek (nedostatečná infrastruktura, nedostatečná kvalifikace pracovní síly, malý trh atd.) nebo nepříznivých postojů vlády vůči zahraničním investorům.

2. Fáze – PZI nabývají na významu. Dochází k růstu objemu investic realizovaných zahraničními investory, ovšem ze země příliš PZI neproudí. V ekonomice domácí země je dosaženo vysokého objemu výroby pro zásobování domácího trhu. Pracovní síla začíná být více produktivní, ovšem úroveň mezd je na nízké úrovni. Toho využívají právě zahraniční investoři. PZI domácí země jsou realizovány pouze zřídka, až na konci této fáze dochází k jejich nárůstu.

3. Fáze - Příliv zahraničních investic se postupně omezuje. Domácí firmy sbírají zkušenosti, spolupracují se zahraničními podniky, dochází k zvyšování kvalifikací pracovních sil, know-how. Proniknutí na zahraniční trhy je výraznější. V důsledku vývoje rostou mzdové náklady, pracovníci jsou kvalifikovanější, roste produktivita práce. Ztrácí se hlavní výhoda – nízké náklady na pracovní sílu. Poměr zahraničních investic proudících do země je stále vyšší než PZI realizovaných domácími podniky v zahraničí.

4. Fáze – V této fázi je země výrazným přímým investorem v cizině. Výrobu přesouvá do méně hospodářsky vyspělých zemí (země ve 2. a 3. fázi). PZI nahrazují export a podniky se tak vyhýbají celním bariérám.

²⁷ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

²⁸ SEREGHYOVÁ, J. *Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí*, Praha: Professional publishing, 2004. ISBN 80-86419-65-7.

5. Fáze – V páté fázi dochází k rozvoji mezinárodního obchodu opírajícího se o dělbu práce. Rozhodnutí o PZI jsou méně orientované z pozice specifík země, více se přihlíží na dynamický efekt z rozvoje mezinárodní dělby práce. PZI do země začínají růst v důsledku rozšíření sortimentu.^{29,30}

K dalším teoriím PZI patří Vernonova hypotéza produkčního cyklu a Cavesovo rozlišení vertikálního a horizontálního investování.

Dle **Vernona** je nejprve produkt umístěn na domácí trh, aby se zkoordinovala výroba s výzkumem produktu, a až posléze je výrobek exportován do zemí s vysokou životní úrovní. V další fázi je pak z důvodu vzniku konkurenčních produktů a zastarávání produktu výroba přemístěna do rozvojových zemí, kde dochází ke snížení výrobních nákladů produktu. **Cavesův** pohled na PZI rozlišuje vertikální a horizontální investování. Podstatou **horizontálního investování** je výroba stejných výrobků v domácí zemi i v zahraničí – výrobek musí být chráněn před plagiátorstvím v zahraničí. Cílem horizontálního investování je snížení nákladů výroby a rozšíření na nové trhy. **Vertikální investování** je investování do jednotlivých fází výroby. Cílem je zajištění levných výrobních vstupů a lepších odbytových podmínek. Teorie vertikálního a horizontálního investování má z pohledu hostitelské země velký význam, PZI mohou přinést domácí zemi know-how, nové technologie a zvýšení kvalifikace lidských zdrojů.^{31, 32}

2.2.1 Formy přímých zahraničních investic

Přímé zahraniční investice se člení dle formy. Různí autoři uvádějí různá dělení. Předem je třeba podotknout, že jednotlivé druhy se mohou vzájemně prolínat. V rámci každé kategorie je možné specifikovat soubor kritérií, které jsou pro danou formu dominantní.

²⁹ BOTRIĆ, V., ŠKUFLIĆ, L. *Main determinants of foreign direct investment in the South East European countries*. [online]. [cit. 2014-05-02]. Dostupné z: http://www.euroframe.org/fileadmin/user_upload/euroframe/docs/2005/session2/eurof05_botric.pdf.

³⁰ FITCH RATINGS. Webové stránky agentury. [online]. [cit. 2014-05-02] Dostupné z: <https://www.fitchratings.com/web/en/dynamic/fitch-home.jsp>.

³¹ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

³² DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M. *Mezinárodní finance*, 2.vyd. Praha: ManagementPress, 2003. ISBN 80-7261-090-2.

ČNB člení PZI **dle geografických faktorů** (původ investičního kapitálu) nebo **dle odvětvových kritérií** (odvětví do kterého kapitál směřuje). Teritoriální členění se odráží od země bezprostředního investora. Konečný vlastník investice může pocházet z jiné země. Příkladem je zahraniční afilace mateřské společnosti, která investuje v České Republice a investice je zařazena do země sídla této afilace. Metodika vychází z metodiky používané v EU. Odvětvové členění je založeno na Odvětvové klasifikaci ekonomických činností CZ NACE.³³

Dle Srholce se dělí PZI dle motivu vstupu, míry kontroly vstupu nebo specifikace mateřské firmy.^{34,35}

Míra vstupu	Míra kontroly	Způsob vstupu	Specializace mateřské firmy
Trh pro odbyt (market seeking): podíl na trhu	Podnik s menšinovým zahraničním podílem a kontrolou	Greenfield	Vertikální PZI
Aktiva (Active seeking): jedinečné aktivum (patent, technologie, know-how)	Podnik s většinovým zahraničním podílem a kontrolou	Brownfield	Horizontální PZI
Výrobní faktory (Asset packing): efektivita, optimalizace výroby		M&A	Konglomerátní PZI
Zdroje: přírodní zdroje		Joint ventures	

Obr. 4 – Rozdělení PZI

Zdroj: vlastní zpracování dle Srholce (2004).

Dalším možným členěním je členění PZI **dle motivu vstupu investora** na zahraniční trh. Toto členění vychází z již zmiňované rozvojové OLI teorie Dunninga, který dělí PZI do skupin: *horizontální investice, investice vyhledávající aktiva, vertikální investice a investice zaměřené na vyhledávání jedinečných přírodních zdrojů*. **Horizontální investice** jsou založeny na snaze investora o zvýšení podílu na trhu – zde se nejčastěji

³³ ČNB. *Přímé zahraniční investice 2003*. [online]. [cit. 2013-04-07]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2003_CZI.PDF.

³⁴ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. ISBN 978-80-86131-52-8.

³⁵ KADEŘÁBKOVÁ, B., PIECHA, M. *Brownfields: jak vznikají a co s nimi*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-123-9.

jedná o vstup firem na nové trhy. **Investice vyhledávající aktiva** fungující na principu zdrojů se snaží získat patenty, obchodní značky nebo know-how. Tyto investice jsou nejčastěji uskutečňovány prostřednictvím akvizice již existujících podniků. Cílem **vertikální** investice je zvýšit podnikovou efektivitu – optimalizovat výrobu a snížit tak výrobní náklady. Investice vyhledávající **jedinečné přírodní zdroje** podmiňující specifickou výrobu jsou často realizovány v blízkosti naleziště tohoto jedinečného přírodního zdroje. Tímto zdrojem ovšem nemusí být striktně jen neobvyklý přírodní zdroj, ale také například výše nákladů na pracovní sílu, voda, minerály apod.³⁶

Dle specializace mateřské společnosti se PZI dělí na vertikální, horizontální a konglomerátní:

- **vertikální** = rozdílné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách,
- **horizontální** = podobné fáze produkčního řetězce v jednotlivých pobočkách,
- **konglomerátní** = investice do nepřibuzenské činnosti.^{37,38}

Poslední členění PZI, které bude v této disertační práci zmíněno je členění dle Srholce a to **dle míry kontroly investorů**. Míra kontroly je přímo úměrná počtu hlasovacích práv nebo majetkovému podílu zahraničního investora v domácím podniku. Vlastní-li zahraniční investor 10-50 % hlasovacích práv v domácí firmě, jedná se o společnost s menšinovým vlastnickým podílem. Pokud investor vlastní víceprocentní podíl hlasovacích práv, jedná se o investici s většinovým vlastnickým kontrolním podílem. Příkladem je mateřská společnost řídící místní firmu – dceřinou.³⁹

³⁶ DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-090-2.

³⁷ SHENKAR, O. *International Business*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc., 2007. ISBN 978-1- 4129-4906-4.

KRAFT, J., BEDNÁŘOVÁ, P. *Ekonomie I*, Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2004. ISBN 80-7083-862.

³⁸ KADEŘÁBKOVÁ, B., PIECHA, M. *Brownfields: jak vznikají a co s nimi*. Praha: C. H. Beck, 2009. ISBN 978-80-7400-123-9.

³⁹ SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. ISBN 80-8613-152-1.

2.3 Vymezení pojmu investiční pobídky

Investiční pobídka je obecně definována jako cílená a ocenitelná výhoda pro investora. Investiční pobídky mají ovlivnit investorovo rozhodnutí ve prospěch země usilující o investici nebo kompenzovat nedostatky v lokalizačních faktorech. Účelem investiční pobídky je přilákat investora do daného oblasti s investicí do podporovaného odvětví. Předpokladem pro realizaci politiky investičních pobídek je, že kapitál musí mít vyšší mobilitu než ostatní výrobní faktory a musí výrazněji reagovat na změnu podmínek kapitálového transferu.⁴⁰

Politiku investičních pobídek využívá velké množství ekonomik, včetně ekonomiky ČR a dále sledovaných ekonomik členů V4. Dle Tomšíka první generací hospodářských politik využívajících politiky investičních pobídek, resp. stimulující příliv PZI do domácí ekonomiky, je odstranění překážek vůči domácím investicím a to formou dvoustranné smlouvy o vzájemné ochraně investic a zamezení dvojího zdanění. Další generací jsou pak systém přímé a nepřímé podpory investora. Formou přímé podpory jsou investiční výstavby, podpora výzkumu a vývoje, nákup technologie nebo tvorba pracovních míst. Nepřímá podpora je investorovi poskytována například formou daňových úlev. Třetí generací motivace investora v PZI je podpora na regionální a municipální úrovni. Na této úrovni jsou investiční pobídky lépe cíleny a to jednak díky podrobné znalosti regionu, tak díky užším vazbám s místními firmami.^{41,42,43}

Typy investičních pobídek uvádí Blomström a Kokko⁴⁴. Jedná se o typy investičních pobídek ve vztahu k státnímu rozpočtu hostitelské země:

- pobídky fiskální, tj. daňové prázdny, celní výhody,
- pobídky finanční, tj. granty, zvýhodněné úvěry atp.,

⁴⁰ ŠTRACH, P. *Mezinárodní management*. Praha: Grada Publishing, 2009. ISBN: 978-80-247-2987-9.

⁴¹ TOMŠÍK V., PLOJHAR M., SRHOLEC M. *Investiční pobídky a jejich efektivnost – výzvy a pastí hospodářské politiky vůči PZI*. [online] [cit. 2011-04-17], Dostupný z: <http://www.newton.cz/redsyst/docs/analzy/makroanalzy/0f361c505e45b73681260e6809016999.pdf>.

FUCHS, K., TULEJA, P. *Makroekonomie I*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. ISBN 80-210-3073-9.

⁴² FOLTÝN, J. *Světová ekonomika – základy teorie světové ekonomiky*. Praha: VŠE Praha, 2004. ISBN 80-245-0687-4.

⁴³ FOLTÝN, J. *Světová ekonomika – základy teorie světové ekonomiky*. Praha: VŠE Praha, 2004. ISBN 80-245-0687-4.

⁴⁴ BLOMSTROM, M., KOKKO, A. *The Economic of Foreign Direct Investment Incentives*. [online]. [cit. 2011-04-17]. Dostupný z: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-540-24736-4_3#close.

- realizovaná opatření - tj. tržní preference, infrastruktura, někdy dokonce tržní ochrana.

2.3.1 Systém investičních pobídek ČR

Od roku 1998 Česká republika nabízí finanční a nefinanční podporu jak domácím tak i zahraničními investorům. V dnešní době se podpora poskytuje jen investičním projektům, které dosahují minimální výše 200 miliónů CZK. Jako další pobídky jsou poskytovány daňové úlevy, kdy je investor oproštěn od daně po dobu až 10 let, nebo dále finanční podpory ve formě grantů na vytvoření pracovního místa a grantů na zvýšení kvalifikovanosti svých zaměstnanců.⁴⁵

V rámci ČR jsou podporovány oblasti:

- zpracovatelský průmysl,
- technologická centra,
- centra strategických služeb.

Zpracovatelský průmysl

Investiční pobídky mohou dostat podniky s investičním záměrem v rámci zpracovatelského průmyslu (klasifikace CZ-NACE). Minimální výše investice musí činit 50 mil. CZK v Regionech I a 100 mil. CZK v Regionech II.⁴⁶ Regionem I a II rozumíme část ČR, finančně podmíněnou pro získání investiční pobídky.

Technologická centra

V rámci investičních pobídek jsou dále podporována technologická centra, tedy podniky zaměřené na aplikovaný výzkum, vývoj a inovace.⁴⁷ Přehled podmínek pro získání investiční pobídky technologickým centrem je uveden v tabulce č. 1. Pokud se jedná o investiční akci technologického centra, je minimální výše investice do majetku 10 mil.

⁴⁵ BARTOŠOVÁ, M., VONDRÁČKOVÁ M. Investment incentives analysis of new jobs, correlation of new jobs and the unemployment rate. In *ACC Journal* 1.vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2012, roč. 18. S. 18 – 28. ISSN 1803-9782.

⁴⁶ CZECHINVEST. *Investiční pobídky* [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

⁴⁷ CZECHINVEST. *Investiční pobídky*. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

CZK, minimální výše do strojního zařízení pak 5 mil. CZK a minimální počet nově vytvořených pracovních míst 40. V případě strategické investiční akce je minimální investice ze strany technologického centra 200 mil. CZK. Do strojního zařízení minimálně 100 mil CZK a minimální počet nově vytvořených pracovních míst je 120.

Tab. 3 – Technologická centra

Technologická centra	Min. výše investice do majetku v mil. CZK	Min. výše investice do nového strojního zařízení v mil. CZK	Min. počet nově vytvořených pracovních míst
Investiční akce	10	5	40
Strategická investiční akce	200	100	120

Zdroj: czechinvest.cz.⁴⁸

Centra strategických služeb

Podpora center strategických služeb je určena pro centra sdílených služeb se zaměřením na převzetí řízení, provozu a administrace vnitřních činností (účetnictví, finance, administrace, marketing atp.).⁴⁹ Podmínky pro získání investiční pobídky centra strategických služeb uveden v tabulce č. 2.

Tab. 4 – Centrum strategických služeb

Centrum strategických služeb	Min. počet nově vytvořených pracovních míst	
	Centra pro tvorbu software	Ostatní centra
Investiční akce	40	100

Zdroj: czechinvest.cz.⁵⁰

2.3.2 Formy investičních pobídek poskytovaných investorům na území ČR

Investiční pobídky poskytované na území České republiky:

- sleva na dani z příjmů právnických osob,
- převod území za zvýhodněnou cenu,

⁴⁸ CZECHINVEST. Investiční pobídky. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

⁴⁹ CZECHINVEST. Investiční pobídky. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

⁵⁰ CZECHINVEST. Investiční pobídky. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

- hmotná podpora na vytvořené pracovní místo,
- hmotná podpora školení a rekvalifikace zaměstnanců,
- hmotná podpora na pořízení majetku.

Tyto formy investičních pobídek jsou poskytovány do výše stropu veřejné podpory (kromě hmotné podpory na školení a rekvalifikaci). Podmínky získání investičních podmínek dle typu regionu jsou uvedeny v tabulce č. 3. V současné době jsou podporovány pouze regiony ČR ve skupině A (členění regionů probíhá dle plánu regionálního rozvoje).

Tab. 5 – Typ regionu

Typ regionu	Hmotná podpora na nové pracovní místo	Hmotná podpora na školení a rekvalifikace
Regiony A	200 000 CZK	25%, 35%, 45% velký/střední/malý podnik
Ostatní regiony	nepodporují se	nepodporují se

Zdroj: czechinvest.cz.⁵¹

2.4 Vymezení pojmu investiční stimuly

Investiční stimuly jsou stimuly, které působí na rozhodování investora při rozhodování o realizaci jeho investice. Jedná se tedy o faktory, ovlivňující rozhodování investora.

2.4.1 Lokalizační teorie

Lokalizačními teoriemi, resp. lokalizačními faktory se jako první zabývali J. H. von Thünen a A. Weber, ze současných autorů pak například Bilington ve své práci *The location of foreign direct investment: An Empirical Analysis* (1999) nebo M. Víturka.

Základem všech lokalizačních teorií je hledání faktorů lokalizace, resp. investičních stimulů ovlivňujících rozhodování investora při výběru místa realizace jeho investice. Na investorovo rozhodování – na lokalizaci investice působí mnoho faktorů (stimulů), které jsou proměnné. Jinak řečeno, každé místo nabízí určité zdroje, a každá ekonomická aktivita nějaké zdroje vyžaduje. Proto nejlepší umístění ekonomické aktivity

⁵¹ CZECHINVEST. *Investiční pobídky*. [online]. [cit. 2013-03-12]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>

je tam, kde jsou nabízeny zdroje v nejvhodnější kombinaci. V minulosti byly základními faktory instituce podporující podnikání – banky, hospodářské komory, školy, věda a výzkum nebo dokonce kulturní instituce ovlivňující kvalitu života. Dle Damborského jsou v současné době nejvýznamnějšími lokalizačními faktory dostupnost trhu, napojení na odběratele, infrastruktura a trh práce (chuť obyvatel země pracovat, náklady na práci, kvalifikovanost, apod.). Pro lokalizační rozhodování investorů hrají velkou roli také informace a jejich dostupnost. **Lokalizační faktory** je možné rozdělit do několika forem. Členění dle Webera dělí lokalizační stimuly na **všeobecné** (významné napříč odvětvími) a **speciální** (významné pouze pro specifické odvětví). Všeobecné dále dělí na regionální a aglomerační. Grabow a Henckel dělí faktory na tvrdé a měkké, resp. **měřitelné** a **neměřitelné, psychologické a sociologické**.⁵²

Dle Viturky jsou lokalizační teorie jedním z nejstarších nástrojů pro hodnocení kvality podnikatelského prostředí: *„Jejich výchozí premisu lze zjednodušeně shrnout do konstatování, že omezená prostorová mobilita výrobních zdrojů determinuje vytváření územně specifických ekonomických struktur a v souladu s tím je hlavním cílem lokalizačních teorií nalézt hlavní faktory podmiňující lokalizaci ekonomických aktivit, a na jejich základě pak vysvětlit základní pravidelnosti v prostorovém uspořádání ekonomiky“*.^{53,54}

Viturka dále rozlišuje čtyři směry lokalizačních teorií:

- 1) Osvětlení lokalizačních rozhodnutí firem,
- 2) Zkoumání vzájemných závislostí lokalizačních rozhodnutí firem,
- 3) Analýza behaviorálních aspektů lokalizace,
- 4) Syntéza celkového prostorového uspořádání ekonomiky.

Jak uvádí E. Valentová ve své disertační práci, lokalizační teorie jsou rozděleny na čtyři základní směry: *„Prvním je snaha o vysvětlení jednotlivých lokalizačních rozhodnutí. Do*

⁵² DAMBORSKÝ, M. *Lokalizace podnikatelských aktivit*. Praha, 2009/2010. 106 s. Disertační práce. Vysoká škola ekonomická. Vedoucí práce prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

⁵³ VITURKA, M., HALÁMEK, P., KLÍMOVÁ, V., TONEV, V., ŽÍTEK, V.. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

⁵⁴ ARROW, K. *The Economic Implications of Learning by Doing*. Review of Economic Studies, 29, June 1962, p. 155-173. ISSN 00346527.

této oblasti je řazen Weber a jeho lokalizační teorie a definování faktorů lokalizace. Ve druhém směru byla zkoumána vzájemná závislost lokalizačních rozhodnutí a byl vytvořen tzv. Hotellingův (1929) model firem konkurujících o tržní prostor. Harold Hotelling se v podstatě snažil ukázat, že i pro malé firmy je přirozené, že se snaží dosáhnout alespoň na určitém území pozice monopolu. Další směr vychází z behaviorálního paradigmatu a vyzdvihuje měkké lokalizační faktory. Čtvrtý směr lokalizačních teorií představují teorie regionální rovnováhy, jejichž cílem je vysvětlení prostorového uspořádání ekonomiky jako celku. Za nejvýznamnější teorii je považována teorie centrálních míst (Ježek, 1998, s. 59).“⁵⁵

Dále dle Viturky má pro lokalizační teorie význam koncept aglomeračních úspor jako součásti vnějších úspor snižujících transakční náklady firem.

Multifaktorové lokalizační teorie jsou významným informačním zdrojem pro rozhodování managementu zejména vysoce mobilních nadnárodních firem. Ovšem hledání komparativních lokalizačních výhod je kromě odvětvové příslušnosti firem a realizace územních/regionálních politik ve významné míře ovlivňováno řadou obtížně kvantifikovatelných subjektivních faktorů, přičemž jde pouze o jednu složku investičních strategií firem.⁵⁶

2.4.2 Současné lokalizační teorie

Dle Viturky a dále dle Valentové, je základní diferenční znak mezi klasickými a současnými lokalizačními teoriemi výrazní empirická orientace vycházející z teorie preferencí. Valentová uvádí jako příklad starších autorů Greenhuta, která identifikuje tři skupiny lokalizačních faktorů: poptávkové, nákladové a personální. Ovšem ve svém výzkumu Greenhut dospívá k názoru, že existuje velké množství nezařaditelných faktorů a zaměřuje se také na psychologické vlivy, ovlivňující rozhodování o lokalizaci. Dle Valentové z novějších lokalizačních teorií vyplývá rostoucí význam nákladových faktorů.

⁵⁵ VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.

⁵⁶ VITURKA, M., HALÁMEK, P., KLÍMOVÁ, V., TONEV, P., ŽÍTEK, V. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha:Grada publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

Jako důležité faktory vnímá blízkost k trhům Evropské unie, kvalitu dopravní infrastruktury, kvalitu pracovních sil, kvalitu prostředí a jeho vybavenost a na environmentální faktory.⁵⁷

Dalšími autory, kteří se zabývají stejnou problematikou, jsou například McKinsey, Klaasen, Hannon, a Alonso. Alonsův model prostorové organizace měst se stal základem pro další modely, např. koncept radiálního města, sektorový nebo polycentrický model města, které jsou označovány za tradiční modely vnitřní struktury města. Stejnou problematikou se zabývá také Britton a Gertler. Další z vyznavatelů současných lokalizačních přístupů Deavers uvádí tři klíčové charakteristiky odlehlejších lokalit: nízkou hustotu obyvatel, nízkou mzdu a velkou vzdálenost a vyšší dopravní náklady.

Behaviorální přístup k lokalizačním teoriím spojuje klasické lokalizační teorie se současnými. Behaviorální přístup zpochybňuje racionální přístup investorů a upřednostňuje individuální chování a sledování vlastních zájmů jednotlivce. Proto jako stimuly ovlivňující rozhodování vnímá také osobní preference manažerů, na které má vliv osobní zázemí (rodina, přátelé). Dále behaviorální přístup zpochybňuje racionální chování ekonomických subjektů s hlavním cílem maximalizace užitku. Behavioristé proto nezkoumají, jak by se podniky měly chovat, ale jak se chovají v reálných podmínkách.

Jako významného představitele novějších lokalizačních teorií uvádí Valentová Krugmana a jeho novou ekonomickou geografii, která odpovídá na otázku, proč jsou vlastně úspory z rozsahu jedním z klíčových faktorů lokalizace. Jako odpověď uvádí Krugman mezinárodní obchod, díky kterému se může producent soustředit na úzkou skupinu produktů v dostatečném objemu a tím realizovat úspory z rozsahu. Což může vysvětlovat také skutečnost, proč spolu obchodují země s podobnými produkčními podmínkami. Otevřený mezinárodní obchod dále umožňuje specializaci jednotlivých zemí, tzn. vyrábět specifický produkt pro celý svět a tím nejen realizovat úspory z rozsahu, ale zajistit si také konkurenceschopnost na trhu. Zatímco nová ekonomická geografie zaměřuje svou pozornost především na náklady a mezinárodní obchod, další přístupy k tomuto tématu se již soustředí spíše na dynamiku a schopnost firem učit se novým věcem. Dle Valentové dále Krugman považuje lokalizační teorie za v principu jednoduché, jelikož lokalizace produkce je často

⁵⁷ VALETOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.

determinována výrobními zdroji s ohledem na maximalizaci zisku. Ve své teorii se zabývá dvěma regiony s dvousektorovou rovnovážnou ekonomikou. Jako příklad uvádí, že těžba hliníku musí být umístěna v blízkosti nalezišť bauxitu a tavení hliníku pak v blízkosti levné elektřiny. Je třeba si však uvědomit, že z výhodné lokalizace neplyne pouze výhoda snížení dopravních či výrobních nákladů, ale také vyšší výrobní kapacita, dodatečný zisk, snadnější expanze na další trhy či snadnější přístup k dalšímu kapitálu.⁵⁸

2.4.3 Faktory ovlivňující rozhodování investorů

Již v předchozí kapitole byly popsány důvody pro alokaci kapitálu na zahraničním trhu oproti exportu zboží nebo licence. Firma musí mít tři základní výhody – **výhodu vlastnictví**, **výhodu umístění** a **výhodu internacionalizace**. Výhoda vlastnictví a internacionalizace jsou endogenní faktory ovlivnitelné pouze podnikem – investorem samým, zatímco výhoda umístění (lokalizace) závisí na charakteristice ekonomiky hostitelské země (na místě realizace investice). Z toho důvodu je pro podnik výběr vhodné země důležitý a neměl by být náhodný.⁵⁹

Rozhodování investora je ovlivněno také motivy, které vedou podnik k realizaci investice. Dle motivace dělíme PZI na vertikální a horizontální. Horizontální motivy jsou například snaha o zvýšení podílu na trhu hostitelské země nebo snížení nákladů spojených s přístupem na trh hostitelské země (clo, dopravní náklady). Vertikální motivy jsou například nákladová optimalizace jednotlivých výrobních fází.

Důležitým motivem pro umístění je vybavenost dané země výrobními faktory – náklady na pracovní sílu, přírodní zdroje, specifické znalosti, půda atp. Jako další motivy lokalizace můžeme uvést obranné investování (růst konkurence v hostitelské zemi), diverzifikaci působnosti (snížování investičního rizika), image firmy (působnost na zahraničních trzích), osobní motivaci vedení společnosti a výhodné investiční pobídky hostitelské země.

⁵⁸ VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.

⁵⁹ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

Každý investor pak hledá specifika lokality, která mu přinesou výhody oproti alokaci investice v lokalitě jiné. Tyto specifika jsou závislá na jeho potřebách a potřebách jeho podnikatelské činnosti.

O PZI usilují v první řadě země, které jsou hospodářsky slabší, tedy nemají například zcela vyspělou infrastrukturu nebo plně kvalifikované lidské zdroje, proto je třeba tyto slabé stránky kompenzovat výhodami pro investora, které tvoří lokalitu investičně atraktivnější. Tyto výhody mohou mít buď finanční, nebo nefinanční charakter (získání kapitálu, popřípadě bezplatné převedení pozemku). Tyto podpory PZI investorů ovšem mohou diskriminovat domácí firmy, které ztrácejí svoji konkurenceschopnost na domácím trhu.⁶⁰

2.4.4 Faktory ovlivňující rozhodování investora odvozené z lokalizačních teorií

V závislosti na lokalizační teorii autoři rozlišují velké množství lokalizačních faktorů. Z důvodu omezeného prostoru budou proto uvedeny pouze faktory významné pro předkládaný výzkum. Jak uvádí Valentová, tak Viturka rozděluje lokalizační faktory do šesti skupin: obchodní faktory, pracovní, nákladové, infrastrukturní, regionální a environmentální faktory. Také autorka předkládané disertační práce se s tímto členěním ztotožňuje. Valentová dále uvádí členění lokalizačních faktorů dle Ponikelského a Starzycné, podle kterého patří mezi hlavní faktory, které ovlivňují atraktivitu prostředí následující:

- poloha regionu
- infrastruktura,
- životní prostředí a přírodní podmínky,
- lidské zdroje a demografická struktura obyvatelstva,
- výskyt brownfieldů;

Dalším autorem, který se věnuje lokalizačním faktorům je Weichhart, který rozlišuje mobilními a imobilními. Míru mobility stanovuje z ekonomického hlediska pomocí nákladů na prostorový přesun daného faktoru, přičemž imobilními faktory chápe ty, které

⁶⁰ DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

je možno přesunout pouze za cenu vysokých nákladů. Faktory, které lze přesunout při zachování nízkých či nulových nákladů definuje jako mobilní. Příkladem imobilních faktorů je například pracovní síla, realizovaný investiční kapitál, půda, infrastruktura, zákony atd. Naopak mobilním lokalizačním faktorem jsou podnikatelé, závody, kvalifikované lidské zdroje a hlavně kapitál.⁶¹

2.4.5 Mezinárodní lokalizační faktory

Z mezinárodního hlediska jsou lokalizačními faktory, které ovlivňují zahraniční investice, protože ekonomické subjekty využívají výhod otevřeného trhu. Takovým lokalizačním faktorem, jsou například limitované zdroje daného území, ať se jedná o zdroje pracovní či výrobní.⁶² Jako další faktory, které ovlivňují rozhodování o lokalizaci investice v zahraničí, pak Valentová uvádí: situaci v dané zemi z pohledu trhu, politicko-ekonomické prostředí, politickou situaci, zákony, cla, limity, daně, kurzový režim, fiskální a monetární politiku, vzdálenost od ostatních zemí, rozloha dané země, komparativní výhodu a pracovní náklady.

Dle Valentové: „*Teorii komparativních výhod vytvořil na počátku 19. století D. Ricardo a jejím základem je fakt, že země se soustředí na export zboží, které vyrábí s nižšími náklady než jiné země, a naopak importuje zboží, které je levněji produkováno v zahraničí. P. Samuelson popsal komparativní výhodu jako nejlepší příklad ekonomického principu, který není doposud zcela pochopitelný pro inteligentní obyvatelstvo. Z ekonomické teorie však vyplývá, že pokud se pracovníci rozhodnou pro přesun do vyspělejšího region za vidinou větší mzdy, nastane v tomto regionu převis nabídky práce nad poptávkou a tím i pokles mzdy postupně až na hranici zaostalejšího regionu.*“⁶³

⁶¹ VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žížka, Ph.D.

⁶² KRUGMAN, P. and M. OBSTFELD. 2009. *International Economics: Theory & Policy*. 8th ed. Pearson: Addison Wesley, 2009. ISBN-13: 978-0-321-55398-0.

⁶³ VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žížka, Ph.D.

2.4.6 Makroekonomické a mikroekonomické lokalizační faktory

Členění lokalizačních faktorů z makroekonomického a mikroekonomického pohledu přinesl Lösch, který tvrdil, že zájmy při volbě místa realizace vlastní investice nejsou identické. Vycházel z mikroekonomického hlediska. Podle Losche volbu umístění neovlivňují jen dopravní náklady, ale také vidina maximálního možného zisku, který je dán velikostí trhu. Dále zdůraznil, že podniky ovlivňují své okolí a jejich rozložení směřuje k prostorové rovnováze. Z mikroekonomického hlediska, zkoumá regionální ekonomie prostorové rozmístění, tzn. lokalizaci domácností a firem. Z makroekonomického hlediska jsou pak zkoumány příčiny a důsledky vycházející z rozdílné ekonomické úrovně regionů, proto lokalizační faktory s makroekonomickým charakterem lze vymezit obdobně jako faktory ovlivňující při lokalizaci zahraniční subjekty.

Viturka uvádí analýzu lokalizačních závislostí, a považuje mikroekonomického pohledu za nejvýznamnější faktory stimulující firmy k prostorové mobilitě následující. Do těchto faktorů zahrnuje: tržní faktory, technologické faktory (návratnost investovaného kapitálu a dále nízké nároky na dopravu), regulační faktory (regulace cílené na snížení ochrany trhů), konkurenční faktory (vyšší potenciál mobility u exportně orientovaných firem) a geografické.⁶⁴

2.4.7 Analýza rozhodování investora

Dle eklektické teorie *OLI* Johna H. Dunninga je proces vstupu na zahraniční trh ovlivněn třemi základními faktory. Jsou to specifické výhody: vlastnictví majetku podniku (**ownership – O**), umístění mezinárodních podnikatelských aktivit (**location – L**) a zkušenosti s mezinárodním podnikáním (**internationalization – I**).⁶⁵

Na základě splnění těchto faktorů se podnik rozhoduje o formě vstupu na zahraniční trh. Pokud podnik splňuje všechna tři kritéria, je vhodný kapitálový vstup na zahraniční trh formou přímé zahraniční investice (PZI). Pokud je splněn pouze první a třetí

⁶⁴ VITURKA, M., HALÁMEK, P., KLÍMOVÁ, P., TONEV, P., ŽÍTEK, V. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

⁶⁵ Dunning, J. H., Narula, R. *Globalisation and New Realities for Multinational Enterprise: Developing host country interaction*. Oslo, Norway: University of Oslo, 1998.

předpoklad, je pro podnik vhodné vstoupit na zahraniční trh formou vývozu, a pokud splňuje pouze první kritérium – ownership, je možné realizovat vstup na trh formou licence.

V souladu s Dunningovým vzorcem OLI, lze rozhodující činitele PZI klasifikovat do dvou skupin, a to jako **nabídkové** a jako **poptávkové** faktory. Mezi nabídkové faktory Dunning řadí konkurenční a mezinárodní výhody (ownership – O a internationalization – I), tzn. investovaný potenciál podniku, vzory jeho podnikání, rozšíření aktivit, rozšíření vlastnictví. Co se týče poptávkových faktorů, jedná se hlavně o celkovou přitažlivost hostitelské země v rámci PZI.⁶⁶

Tab. 6 – Dunningovy faktory vstupu na zahraniční trh

Vlastnická výhoda <i>Ownership advantage</i>	Místní výhoda <i>Locational advantage</i>	Internalizační výhoda <i>Internalisation advantage</i>
Pojí se ke konkrétní firmě. Jsou to výhody, které nezávisí na tom, jestli je daná firma nadnárodní. Příkladem může být výsadní přístup k určitým zdrojům nebo trhům, dominantní postavení na trhu, jedinečná technologie nebo know-how.	Pojí se na konkrétní zemi. Například náklady na pracovní sílu, dostatek přírodních zdrojů, nízké daně nebo velký trh.	Souvisí s eliminací transakčních nákladů využitím hierarchie namísto trhu.

Zdroj: vlastní zpracování dle Dunning (1997).⁶⁷

Přitažlivost Dunning (1998) určuje sociálními a ekonomickými faktory, vládní politikou a vstupními podmínkami hostitelské země pro PZI. Dále uvádí, že země musí nabídnout výhodné umístění (location - L), které zajistí podmínky pro ziskovou výrobu atraktivní pro PZI. Výběr lokace ovlivňují další faktory, jako jsou mzdové náklady, výrobní náklady, investiční pobídky, infrastruktura, velikost trhu, geografické podmínky, kultura, jazyk, politika vlády a politická stabilita potenciální hostitelské země.

⁶⁶ Dunning, J. H., Narula, R. *Globalisation and New Realities for Multinational Enterprise: Developing host country interaction*. Oslo, Norway: University of Oslo, 1998.

⁶⁷ Dunning, J. H., Narula, R. *Globalisation and New Realities for Multinational Enterprise: Developing host country interaction*. Oslo, Norway: University of Oslo, 1998.

Dle Dunninga a Narula (1998) mají země v konkurenčním boji o větší investiční atraktivitu k dispozici tři nástroje:

- poskytnutí a obnova aktiv,
- MNE aktivity,
- Finanční a daňové pobídky.

Nástroj **poskytnutí a obnova aktiv** zahrnuje zlepšení infrastruktury (dostupnost cest a připojení energie a plynu, možnost napojení telefonních nebo datových linek), spolupráce s institucemi, proškolení lidských zdrojů, nehmotná práva a ochrana vlastnictví atd. Nástroj **MNE aktivity** (MNE – Multinational Enterprises – Nadnárodní korporace) slouží k posílení vlivu směrem k PZI přes ty sektory MNE, které země již vlastní, a tím poskytuje srovnatelnou výhodu pro vytvoření aktiv. Třetím nástrojem jsou pak **finanční a daňové pobídky**, které zvyšují zájem o PZI. Dunning sice neprosazuje investiční pobídky jako zcela efektivní nástroj, ovšem tvrdí, že čím déle trvají, tím větší mají vliv na objem PZI.⁶⁸

PZI můžeme rozdělit do třech skupin, což nám pomůže definovat motivy ovlivňující investorovo rozhodování o místě realizace investice.⁶⁹

Dunning dělí PZI dle motivů realizace PZI. Mezi tyto motivy patří:

- přírodní zajištění zdrojů (natural resource-securing type),
- zachování trhu (market-securing type),
- úspora nákladů (cost-saving). (Dunning 1993).

Motiv **přírodního zajištění zdrojů** ovlivňuje PZI hlavně v surovinově náročných odvětvích, například těžba železné rudy. Motiv **zachování trhu** v sobě odráží přítomnost velkých trhů v oblasti realizace investice, což úzce souvisí s růstem populace a objemem příjmů populace. Motiv **úspory nákladů** je ovlivněn konkurenceschopností cen exportovaného zboží. V praxi to znamená, že nízké výrobní náklady (nízké mzdy,

⁶⁸ Dunning, J. H., Narula, R. *Globalisation and New Realities for Multinational Enterprise: Developing host country interaction*. Oslo, Norway: University of Oslo, 1998.

⁶⁹ Dunning, J. H. *Re-evaluating the benefits of foreign direct investment*. [online]. United Nations: Department of Economic and Social Development Transnational Corporations and Management Division, 1994. [cit 2015-04-04]. Dostupné z: http://unctad.org/en/PublicationChapters/iteiitv3n1a3_en.pdf.

nízká míra inflace, funkční infrastruktura, malé daňové zatížení) umožňují stanovit nízké ceny vyráběného zboží.^{70,71}

Další členění PZI uvádí Chunlai (1997), a to jako tržně orientované a exportně orientované PZI. **Tržně orientované PZI** chápeme jako expanze na nové trhy, a tím související nové příležitosti. **Exportně orientované PZI** mají za cíl využít specifík hostitelské země (např. dostupnost zdrojů, nadbytek lidských zdrojů) a tím snížit náklady vlastní výroby, kterou pak exportují do dalších zemí – nalezení komparativní výhody.⁷²

Bylo zpracováno mnoho studií o tom, které faktory a v jaké míře ovlivňují rozhodování investorů o místě realizace jejich investice. Co tedy zvýhodňuje jednu zemi oproti druhé a dělá ji investičně atraktivnější? Investory nejvíce ovlivňují faktory jako je daňový systém, infrastruktura, vzdělanost pracovní síly, technologie, geografické hledisko a politická stabilita.⁷³

Determinanty investičního rozhodování můžeme rozdělit na interní (vnitřní zdroje firmy) a externí (faktory vycházející z ekonomické, kulturní a právní situace země):

Externí - Determinanty v zemi původu investice: podpora investování, náklady na výrobu, zdroje (suroviny, pracovní síla, apod.).

Interní - Determinanty v zemi užití investice: výhodné ekonomické a politické prostředí, struktura a potenciál trhu, poptávka, atraktivní investiční prostředí, cena pracovní síly, infrastruktura, apod. Investor se bude dále také zajímat o makroekonomické a mikroekonomické ukazatele.

⁷⁰ Dunning, J. H. *Re-evaluating the benefits of foreign direct investment*. [online]. United Nations: Department of Economic and Social Development Transnational Corporations and Management Division, 1994. [cit 2015-04-04]. Dostupné z: http://unctad.org/en/PublicationChapters/iteitv3n1a3_en.pdf.

⁷¹ BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v teorii a praxi: aplikace na ČR*. [on-line]. Praha: 13. seminář České společnosti ekonomické 1999, [cit. 2015-04-05]. Dostupné z: <http://www.cse.cz/soubory/bulletiny/etce-13.pdf>.

⁷² Chunlai Ch. *The Location Determinants of Foreign Direct Investment in Developing Countries*. [online]. Adelaide, Australia: The University of Australia, 1998. [cit 2015-05-06]. Dostupné z: <https://ideas.repec.org/p/adl/cercwp/1997-12.html>.

⁷³ Chunlai Ch. *The Location Determinants of Foreign Direct Investment in Developing Countries*. [online]. Adelaide, Australia: The University of Australia, 1998. [cit 2015-05-06]. Dostupné z: <https://ideas.repec.org/p/adl/cercwp/1997-12.html>.

Tab. 7 – Makroekonomické a mikroekonomické ukazatele

Makroekonomické ukazatele	Mikroekonomické ukazatele
hodnocení (rating) politická stabilita geografická poloha demografické statistiky legislativa infrastruktura inflace, růst HDP, míra nezaměstnanosti sazby daní	náklady - mzdové, materiál velkost trhu konkurenceschopnost na trhu výnosnost investice právní omezení dostupnost zdrojů

Zdroj: vlastní zpracování.

Investor hledá mezi těmito faktory pouze ty, které se přímo týkají jeho činnosti a záměrů. Příkladá různým faktorům různou váhu, což ovlivňuje nabídku země, která musí být komplexní a pro všechny investory stejná (bez rozdílu na jejich priority). Největší výhodou je ovšem zásoba zdrojů, kapitálu a levné pracovní síly. Investoři hledají místo, kde maximalizují svůj zisk, tedy dosáhnou nejvyšších výnosů s co nejnižšími náklady. Hledají velký trh s potenciálem pro odbyt svých výrobků.

3 Analýza sledovaných investičních stimulů

V rámci této kapitoly je provedena analýza sledovaných investičních stimulů. Jako nejvýraznější investiční stimul jsou investory vnímány investiční pobídky. Je to nejvýraznější stimul právě proto, že má viditelný a přímý efekt na jeho zamýšlenou investici. Dalšími sledovanými faktory jsou pak makroekonomické ukazatele (HDP, inflace, platební bilance), daňové zatížení (DPH a daň z příjmu), infrastruktura a úroveň podnikatelského prostředí.

3.1 Investiční pobídky a PZI

V této kapitole je popsána strukturu přímých zahraničních investic plynoucích do ČR, tedy země původu investora, odvětví investice, výši investice a kraj ČR, kde byla investice realizována.

Tab. 8 - PZI v ČR 1993-2014 v mil. CZK

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998
PZI celkem	19 050,4	24 994,4	67 992,8	38 774,8	41 251,4	119 968,5
Meziroční přírůstek [%]	-	31,2	172,0	-42,9	6,3	190,8

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004
PZI celkem	218 811,5	192 421,1	214 585,3	277 689,5	59 316,1	127 843,6
Meziroční přírůstek [%]	82,3	-12,0	11,5	29,4	-78,6	115,5

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010
PZI celkem	279 181,5	123 431,3	211 943,3	110 129,6	55 793,9	117 274,7
Meziroční přírůstek [%]	118,3	-55,7	71,7	-48,0	-49,3	110,1

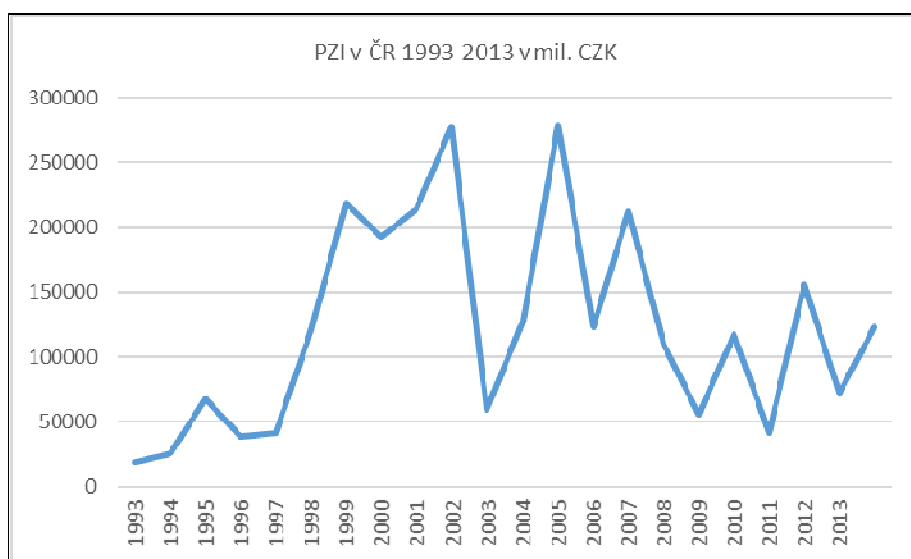
Rok	2011	2012	2013	2014
PZI celkem	41 011,2	156 308,9	71918,0	122 646,0
Meziroční přírůstek [%]	-65,0	218,1	-46,0	171,0

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁷⁴

⁷⁴ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

Globalizace světové ekonomiky má velký vliv na růst zahraničních investic, který vyvolává potřebu dalších informací a analýz. Tyto informace poskytuje statistika o struktuře a činnosti zahraničních afilací (**Foreign Affiliates Statistics - FATS**). V roce 2007 vstoupilo v platnost nařízení EU č. 716/2007, které upřesňuje ukazatele (tržby, počet zaměstnanců, přidaná hodnota, export, import) pro hodnocení přímých zahraničních investic.^{75,76}

V tabulce č. 6 celkových PZI jsou uvedeny hodnoty za období od roku 1993 do současnosti, včetně meziročních přírůstků v procentech. Investiční pobídky byly v ČR zavedeny až od roku 1998, od tohoto období je zřejmý systematický nárůst přímých zahraničních investic na území České republiky. V grafech č. 4 a 5 je pak ilustrován vývoj PZI ve sledovaném období. Z grafu č. 4 celkových hodnot PZI vyplývá, že přes značné kolísání dochází k nárůstu objemu PZI (viz spojnice trendu). Z grafu č. 5 meziročních přírůstků je pak zřejmé, že sice dochází k nárůstu objemu, ovšem klesajícím tempem.

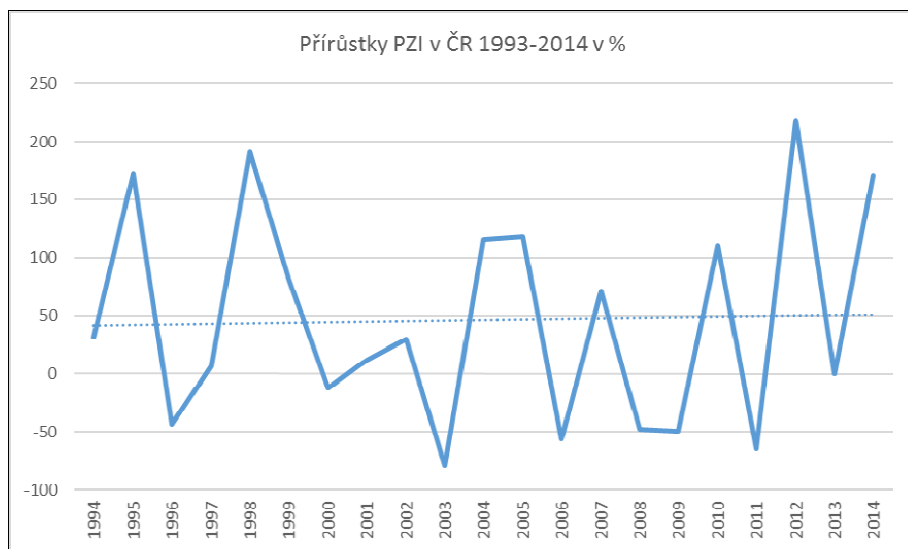
Obr. 5 - PZI realizované v ČR celkem v období 1993-2014

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁷⁷

⁷⁵ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_balance_stat/pzi/.

⁷⁶ DOBRYLOVSKÝ, J., LÖSTER, T. *Přímé zahraniční investice v ČR, jejich význam a jejich účinky na českou ekonomiku*. Brno: Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-624-6.

⁷⁷ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_balance_stat/pzi/.

Obr. 6 - Meziroční přírůstky PZI realizovaných v ČR v období 1993-2014

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁷⁸

Do roku 1998, byla hlavním motivem pro vstup investorů do ČR privatizace a to přesto, že hlavním cílem privatizace byla rychlá změna státního vlastnictví na soukromé, při udržení převážně domácího (českého) vlastnictví. Mezi nejvýznamnější investice patří jistě vstup automobilky Volkswagen do Škody MB, privatizace společnosti ORION, SPT Telecom a Česká rafinérská. Trendem v období před rokem 1998 nebyly tzv. greenfields, ale investice formou krátkodobého spekulativního kapitálu.⁷⁹

Vzhledem k tomu, že investiční pobídky byly poskytovány až od roku 1998, byly do té doby motivem pro vstup zahraničních investorů do ČR například výhodná geografická poloha ČR ve středu Evropy, nízká míra inflace, nízké náklady na lidské zdroje ovšem s poměrně vysokou úrovní kvalifikace. Pro průmyslové firmy byla motivem také dlouholetá tradice českého průmyslu. Jak v tabulce celkových PZI za sledované období, tak v grafu je zřejmý výrazný pokles investic mezi lety 1995 a 1996, a to 42 %. V tomtéž období byly zavedeny investiční pobídky v Maďarsku. Maďarsko je, společně s dalšími členy Visegrádské skupiny (Slovensko, Polsko), největším konkurentem České republiky v rámci boje o vysokou úroveň investiční atraktivity. Ve stejném období zavedlo

⁷⁸ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

⁷⁹ SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Ostrava: Repronis, 2004. ISBN 80-7329-059-6.

investiční pobídky také Polsko. Polský a maďarský systém investičních pobídek pak ovlivnil rozhodování investorů, hledajících vhodnou lokalitu pro realizaci své investice v regionu střední a východní Evropy. Pro Českou republiku začala být situace příznivější od roku 1998, kdy vláda rozhodla o zavedení systému investičních pobídek také v Česku. Pro péči o podporu PZI a udělování investičních pobídek byla stanovena agentura CzechInvest. Česká republika tak posílila svůj postoj a konkurenceschopnost vůči svým největším konkurentům, jelikož odstranila jejich komparativní výhodu. Investiční pobídky byly z počátku zaměřeny hlavně na podporu greenfields investic, kterých bylo do té doby jen malé množství.

Tab. 9 – Složení PZI

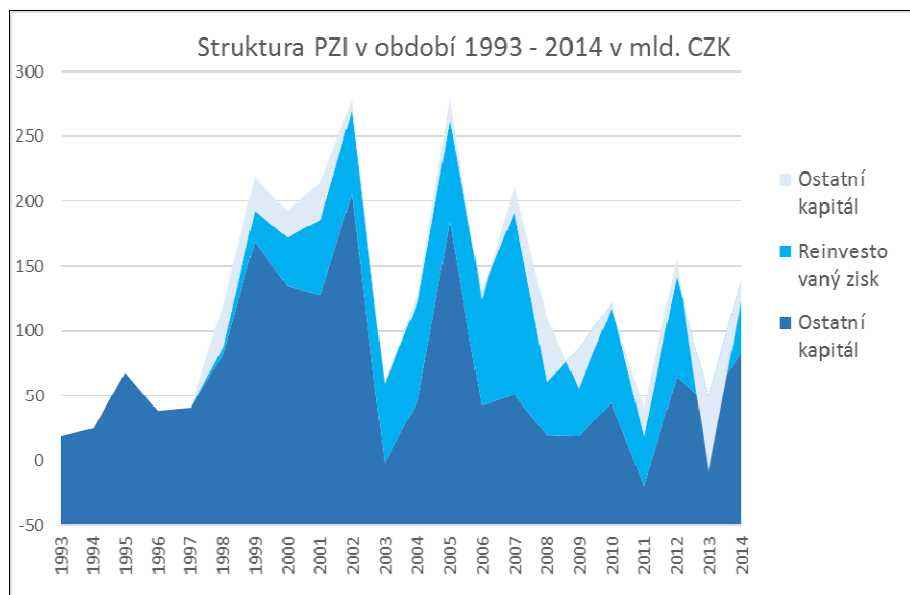
Rok	Základní kapitál	Reinvestovaný zisk	Ostatní kapitál	Celkem
1993	19 050,4	-	-	19 050,4
1994	24 994,4	-	-	24 994,4
1995	67 992,8	-	-	67 992,8
1996	38 774,8	-	-	38 774,8
1997	41 251,4	-	-	41 251,4
1998	81 947,5	5 815,3	32 205,7	119 968,5
1999	168 743,9	23 871,6	26 196,0	218 811,5
2000	134 906,4	36 870,8	20 643,9	192 421,1
2001	128 224,8	57 756,6	28 603,9	214 585,3
2002	205 712,7	64 348,3	7 628,5	277 689,5
2003	-1 539,9	60 890,3	-34,4	59 316,1
2004	45 724,2	75 758,7	6 360,7	127 843,6
2005	184 317,8	78 154,0	16 709,7	279 181,5
2006	42 409,8	87 188,8	-6 167,3	123 431,3
2007	50 995,5	140 536,1	20 412,1	211 943,7
2008	19 654,2	41 215,6	49 259,8	110 129,6
2009	19 094,5	67 696,6	-30 997,3	55 793,9
2010	45 142,0	75 924,2	-3 791,4	117 274,7
2011	-19 181,5	38 008,7	22 184,0	41 011,2
2012	64 503,0	78 020,4	13 785,5	156 308,9
2013	60 288,4	95 304,0	-57 926,4	97 666,0
Celkem	1 423 007,1	1 027 360,0	145 073,0	2 595 440,2

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸⁰

V roce 1998 došlo kromě zavedení systému investičních pobídek také ke změně měření přílivu PZI. Do celkového objemu PZI se začaly započítávat jak investice do základního

⁸⁰ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

jmění, tak reinvestovaný zisk a také ostatní kapitál. Investice formou reinvestovaného zisku byly zisky podniků z jejich minulého hospodářského výsledku investované do rozšíření výrob. Do investic formou ostatního kapitálu jsou řazeny například mezipodnikové úvěry. Z tabulky č. 7 a grafu č. 6 je čitelná struktura PZI ve sledovaném období. Jak již bylo zmíněno, reinvestovaný zisk a ostatní kapitál ČNB sleduje až od roku 1998. Údaje o investicích formou základního kapitálu jsou známy již od roku 1993.

Obr. 7 – Složení PZI

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸¹

Další vývoj po roce 1998 byl ovlivněn změnami ve zpracovatelském průmyslu, telekomunikacích a v sektoru bankovníctví. Pokračovala privatizace a došlo k prodeji společnosti Chemické závody Sokolov a společnosti Radiomobil, dále odkupu podílu v České spořitelně rakouskou Erste bank a v ČSOB belgickou KVB Bank. V témže roce také nastal trend hypermarketů v České republice, jelikož na trh vstoupily řetězce Tesco, Ahold a Delvita.

Velký příliv PZI byl také v roce 2002, a to proto, že došlo k privatizaci společnosti Transgas, byla odkoupena společností RWE. Tato investice činila 125 mld. CZK a tvořila tak téměř 45 % z celkových PZI v roce 2002. Po roce 2003 přichází prudký skok dolů

⁸¹ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

a příliv PZI klesá téměř o 80 %. V tomto roce došlo k odchodu kapitálu ze společnosti Český Telecom, odkupem akcií společností Eurotel. Nedošlo ani k žádné významné investici a tudíž jsou celkové PZI na nízké úrovni.

Ovšem v roce 2004 dochází opět ke zvratu a objem PZI se zvedá o 115 % proti roku 2002. Změna byla ovlivněna investicí konsorcia TPCA u Kolína, která byla 23,5 mld. CZK a vytvořila celkem 3000 nových pracovních míst. Dalším počinem bylo vybudování logistického a administrativního centra DHL, dále investice společnosti SAP a Škoda AUTO. Celkem bylo v roce 2004 investováno přes 127 mld. CZK.

V roce 2005 opět objem PZI roste a to o téměř 120 %. Celkový objem PZI v roce 2005 je téměř 280 mld. CZK. Velký podíl na této částce mají hlavně investice do základního jmění a to hlavně prodej státních podílů ve společnostech Český Telecom španělské Telefonie a ve společnosti Unipetrol polské společnosti PKN Orlen. Došlo také k prodeji podniku Vítkovice Steel společnosti EVRAZ Group. Dále objem celkových investic ovlivnilo také navýšení stávajících zahraničních investic a vznik nových podniků se zahraniční majetkovou účastí. Další extrém můžeme pozorovat v roce 2007, kdy byl meziroční přírůstek PZI 365 mld. CZK. V tomto roce ovšem nedošlo k žádným zásadním změnám či realizaci investic většího rozsahu. Přírůstek byl tvořen pouze zvyšováním kapitálu ve stávajících podnicích se zahraniční účastí a novými investicemi menšího rozsahu.

Od roku 2008 dochází k postupnému snižování meziročních přírůstků, to svědčí o klesající atraktivnosti ČR pro investory. Situace je přisuzována také ekonomické krizi, započaté v roce 2007. V dalších letech již neproběhla žádná významnější investice. Změny jsou nadále tvořeny pouze zvyšováním kapitálu ve stávajících podnicích se zahraniční účastí a novými investicemi menšího rozsahu. Z tabulky forem investic je zřejmé, že výše investic do základního kapitálu je převážně nižší, než reinvestovaný zisk.

3.1.1 Struktura PZI z hlediska země původu investora

Po analýze jednotlivých zemí původu investorů bylo zjištěno, že od roku 1993 jsou nejčastějšími investory v ČR podniky pocházející z Nizozemska, Německa a Rakouska. V počátcích sledovaného období bylo nejdominantnějším investorem

Německo, ovšem od roku 1999 došlo ke změně a v současné době pochází největší objem investic realizovaných na území České republiky z Nizozemska. Rakousko je pak na třetím místě. Mezi země s významnějším objemem investovaného kapitálu (více jak 100 mld. CZK) patří také Lucembursko, Francie, Švýcarsko, Belgie a Kypr.

Tab. 10 - Struktura PZI z hlediska země původu investora (kumulativně)

Země	Procentuální podíl
Nizozemska	29
Německo	14
Rakousko	13
Lucembursko	6
Francie	5
Švýcarsko	4
Belgie	4
Kypr	4
Ostatní	21

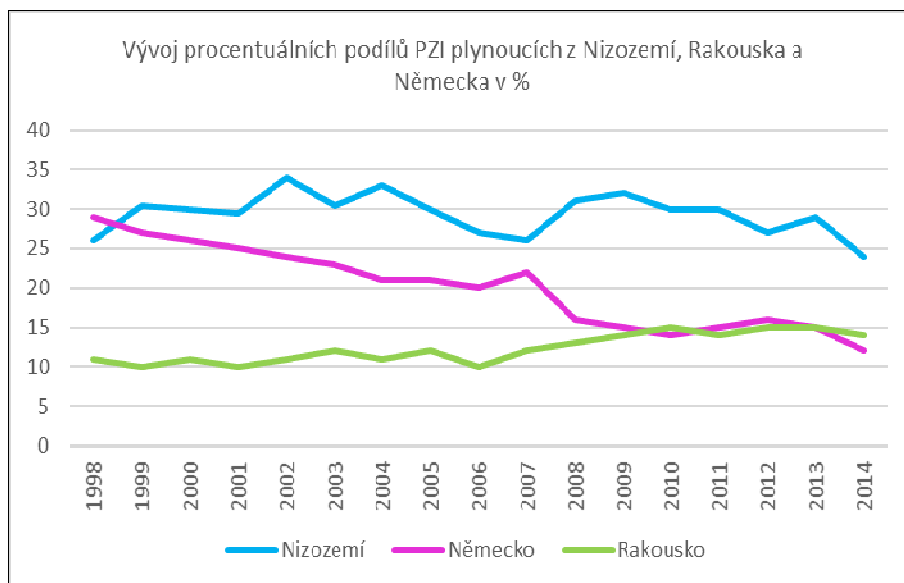
Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸²

Podíl PZI pocházejících z Evropy je 92,6 % a z Evropské unie je 87,5 %. Z neevropských států pochází 7,4 % a to převážně z USA a z Korejské republiky.

Nyní budou podrobněji analyzovány PZI plynoucí z Německa, Nizozemska a Rakouska, jakožto oblastí, ze kterých pochází největší objem PZI. V roce 1998 byl příliv investic největší z Německa, celkem 29,6 % z celkového objemu PZI, v závěsu následovalo Nizozemska s 27,1 % z celkového objemu PZI (Rakousko 11,5 %).

Ovšem od roku 1999 se pořadí změnilo a až do roku 2014, za který jsou zatím dostupná nejaktuálnější data, má prvenství Nizozemska s 29 % (podíl PZI se pohybuje přibližně na stejné úrovni). Podíl PZI plynoucích z Německa vývojem času klesl na 14 %, Rakousko se stále drží na třetí pozici s 11,3 %. Pomocí spojnice trendu v grafu vývoje PZI z Německa a Nizozemska bylo zjištěno, že příliv přímých zahraničních investic z Nizozemska zůstává stále na stejné úrovni zatímco PZI z Německa klesají.

⁸² ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/

Obr. 8 - Vývoj procentuálních podílů PZI plynoucích z Nizozemska, Rakouska a Německa do ČR v letech 1998-2014

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸³

Při bližším zájmu o ekonomická odvětví, do kterých investoři investují, bylo zjištěno, že největší podíl PZI z Německa putuje do oborů, jako jsou:

- výroba dvoustopých motorových vozidel, přívěsů a návěsů,
- výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody, výroba chladu,
- výroba pryžových a plastových výrobků,
- výroba ostatních nekovových minerálních výrobků.

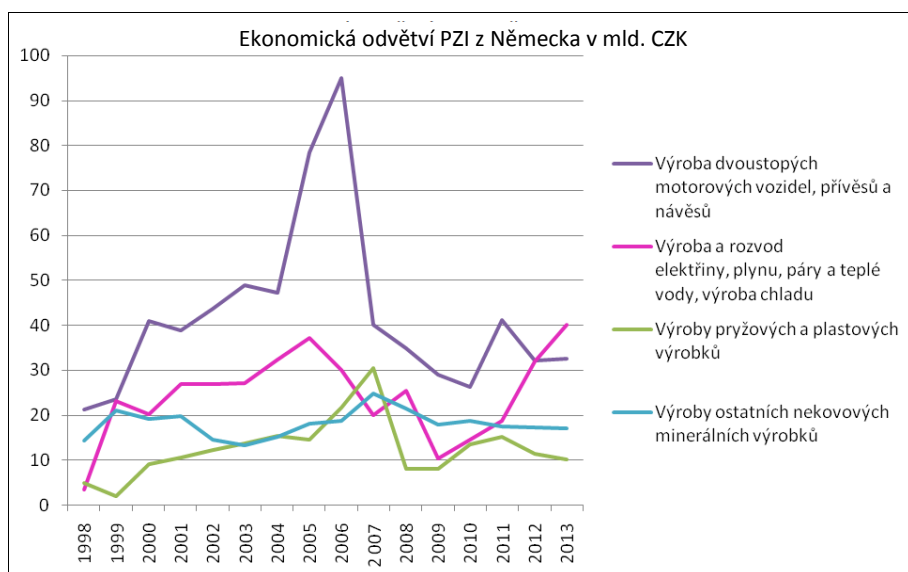
V ČR je dle statistik ČSÚ 3 500 až 4 000 německých společností. Z podílu na to jsou stoprocentně vlastněné pobočky a dále také různé formy smíšených společností s různou kapitálovou účastí.

Hlavní podíl PZI z Německa směřuje dlouhodobě do výroby motorových vozidel. Mezi největší investiční projekty jsou řazeny projekty společností koncernu Volkswagen do Škody Mladá Boleslav, akvizice Transgasu a distribučních krajských společností německou společností RWE Gas AG. Dále mezi velké německé podniky – investory

⁸³ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

realizující investiční záměry na území ČR patří AEG, Continental, Linde, Deutsche Telekom, Robert Bosch, Schoeller, Knauf, Paul Hartmann, Messe Düsseldorf, Schade, TDW, Osram, Hella-Autotechnik, Hebel, E. ON a Automotive Lighting Reutlingen.

Vysoký podíl PZI plynoucích z Německa je do jisté míry zkreslen chováním nadnárodních společností, které často využívají své pobočky v Německu k realizaci investic v ČR a ty využívají dobrých kontaktů v českém prostředí těchto poboček.

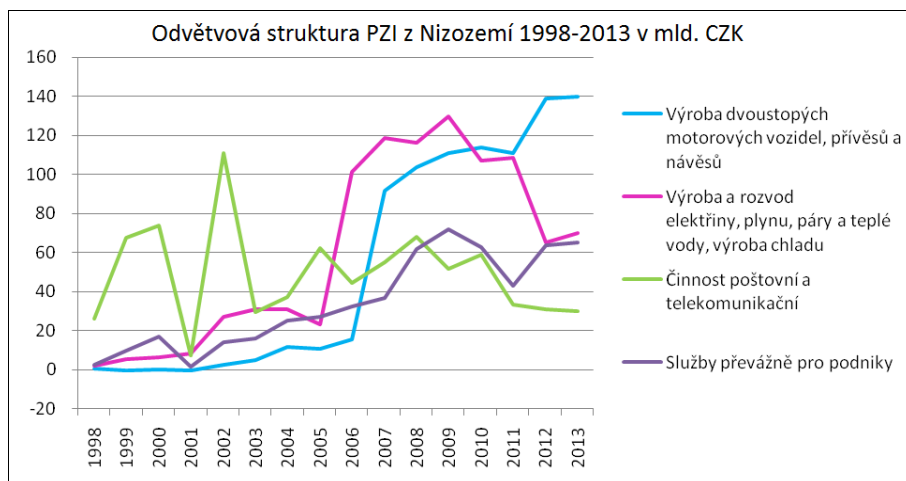

Obr. 9 – Ekonomická odvětví podporovaná PZI z Německa (mld. CZK)

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸⁴

V tabulce celkových PZI a grafu je zřejmý extrém v roce 2006, kdy PZI ve výrobě dvoustopých motorových vozidel, přívěsů a návěsů vzrostly až na 95,1 mld. CZK. Extrém je znatelný také v předchozím grafu vývoje PZI. Bohužel z dostupných dat nebylo zatím možné výkyv přiřadit konkrétní investici.

⁸⁴ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_balance_stat/pzi/.

Obr. 10 – Odvětvová struktura PZI z Nizozemska 1998-2013 v mld. CZK

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸⁵

Dále budou analyzovány PZI plynoucí z Nizozemska. *Ekonomická odvětví, do kterých investují investoři z Nizozemska, jsou následující:*

- výroba dvoustopých motorových vozidel, přívěsů a návěsů,
- výroba a rozvod elektřiny, plynu, páry a teplé vody, výroba chladu,
- činnost poštovní a telekomunikační,
- služby převážně pro podniky.

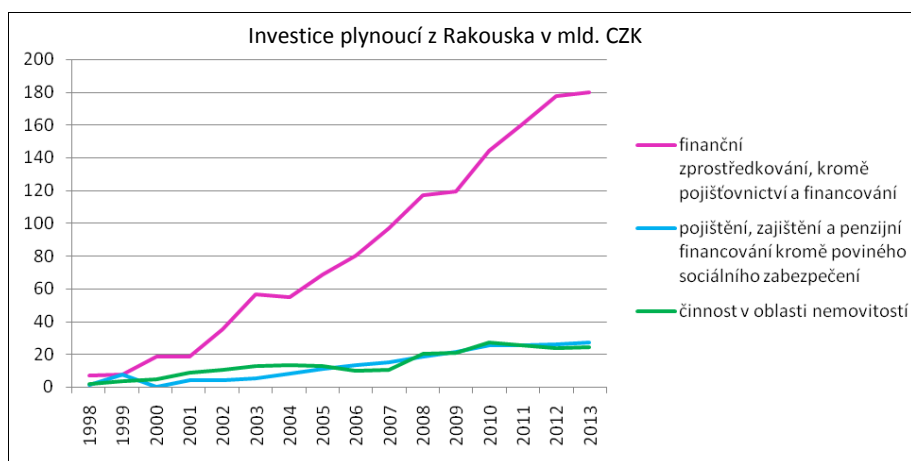
PZI pocházející z Nizozemska jsou orientovány především do telekomunikací (UPC, Draka, GTS Central Europe), do výroby a rozvodu elektřiny, plynu, páry a teplé vody (RWE), do služeb pro podniky – poradenství (PricewaterhouseCoopers) a bankovníctví a poštovníctví (ING, ABN Amro). Dále pak výroba motorových vozidel (Tatra, BOSCH DIESEL s.r.o., Škoda Auto a.s.), prodejní řetězce (C&A - vlastníkem je investiční fond Egeria; Ahold s řetězcí maloobchodních prodejen Albert a Hypernova), petrochemii (IOC, Shell) a strojírenství (Huismann, VeKa, Fokker).

Dalším důvodem, proč se ve statistikách objevuje Nizozemsko jako největší investor v ČR, je využití Nizozemského daňového ráje. České podniky využívají zahraničních holdingových společností v Nizozemsku. Nizozemsko není daňovým rájem jako

⁸⁵ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

takovým, vhodným pro daňové úniky, nabízí ale podnikům lepší daňovou strukturu než ČR a hlavně ochranu domácích podniků a jejich investic.

Jako příklad lze uvést účetní operaci koncernu RWE v roce 2012, kdy byla převedena síť plynovodů Net4Gas z majetku české společnosti RWE Transgas do majetku nizozemské dceřiné společnosti RWE Gas International. Hodnota této operace byla 52,25 mld. CZK. Nejen české podniky ovšem využívají poboček v Nizozemska: americká pivovarnická skupina Molson Coors v roce 2012 prostřednictvím své pobočky v Amsterdamu zakoupila Pivovary Staropramen. Ve statistikách se pak objeví tato investice jako investice s původem z Nizozemska.⁸⁶

Obr. 11 – Investice plynoucí z Rakouska

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸⁷

Co se týče investic plynoucích z Rakouska, jedná se převážně o obory:

- finanční zprostředkování, kromě pojišťovnictví a financování,
- pojištění, zajištění a penzijní financování kromě povinného sociálního zabezpečení,
- činnosti v oblasti nemovitostí.

⁸⁶ ŘÍMAN, M. LOUŽEK, M. *Zahraniční investice. Cíl hospodářské politiky?* Praha: CEP - Centrum pro ekonomiku a politiku, 2008. ISBN 978-80-86547-90-9.

⁸⁷ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

Dle posledních dostupných údajů (2014) působí na území ČR přibližně 1500 rakouských firem. Rozložení z odvětvového hlediska je poměrně rovnoměrné, ovšem dominují výše uvedené tři sektory. Přibližně 50 % všech investic plynoucích z Rakouska do ČR je směřováno do finančního a pojišťovacího sektoru. K významným investorům v tomto odvětví pak patří Erste Group Bank AG, Raiffeisen Bank International AG, Vienna Insurance Group a Uniqa.

Příkladem z ostatních odvětví mohou být REWE, Baumax a z obchodní oblasti. MAGNA Presstec AG z průmyslových odvětví, Vienna International Hotelmanagement AG z odvětví služeb, nebo dále Tondach Gleinstatten AG, Bramac Dachsysteme, XXXLutz a další.

3.1.2 Struktura PZI dle NACE Rev.2

Co se týče odvětvové struktury, tak nejvíce zahraniční podniky investovaly v ČR do oblasti zpracovatelského průmyslu (33 %), dále v oblasti finanční a pojišťovací činnosti (22 %).

Největší objem investovaného kapitálu do zpracovatelského průmyslu může být přisouzen právě systému investičních pobídek ČR, jelikož ty jsou zaměřené výhradně na zpracovatelský průmysl. Následující graf ukazuje strukturu přímých zahraničních investic směřujících do zpracovatelského průmyslu.

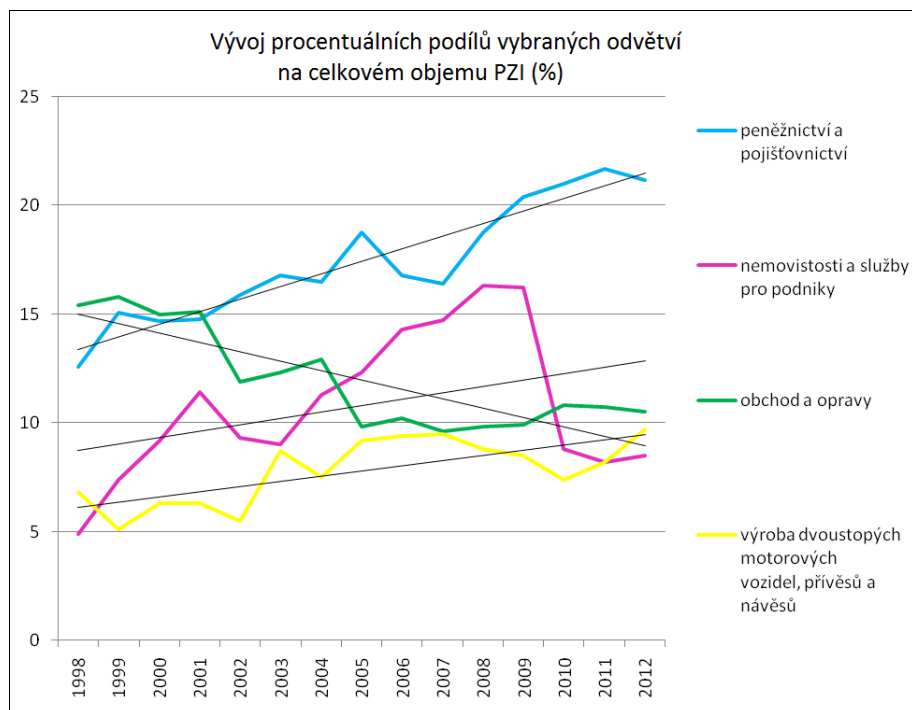
V následujícím grafu je znázorněn procentuální vývoj přímých zahraničních investic v letech 1993-2014, dle odvětví, do kterých v průběhu let investoři nejvíce směřovali své podnikatelské záměry. Přímé zahraniční investice plynoucí do České republiky jsou nejvíce směřovány do výroby motorových vozidel, do obchodu, do činností spojenými s nemovitostmi a do finančního zprostředkování.

Tab. 11 – Struktura PZI v ČR dle CZ NACE (kumulativně) v letech 1993-2014

CZ NACE	Procentuální podíl
Zpracovatelský průmysl	33
Finanční a pojišťovací činnost	22
Velkoobchod, maloobchod, opravy motorových vozidel	11
Činnost v oblasti nemovitostí	8
Informační a komunikační činnost	5
Elektřina, plyn, teplo	5
Profesní, vědecké a technické činnosti	4
Doprava, skladování, poštovní a kurýrní činnost	3
Ostatní	9

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁸⁸

Z grafu je patrné, že výroba motorových vozidel se drží v rozmezí 5ti až 10ti procentního podílu na celkovém objemu PZI. Spojnice trendu ukazuje, že do odvětví plyne každým rokem větší objem investic.

Obr. 12 – Vývoj procentuálních podílů vybraných odvětví na celkovém objemu PZI

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data cnb.cz.⁸⁹

⁸⁸ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

Naopak klesající tendenci má odvětví zaměřené na obchod. Finanční zprostředkování a pojišťovnictví má největší podíl na PZI plynoucích do České republiky a ve sledovaném období zaznamenává velkého růstu, v roce 1998 byl podíl finančního zprostředkování na celkovém objemu PZI 12,6 % a v roce 2013 21,2 %. PZI plynoucí do činností spojených s nemovitosti zaznamenalo v roce 2010 výrazný propad a to z 16,2 % na polovičku (8,8 %), v posledních letech ovšem zaznamenává nárůst.

Nejvíce investic plynulo do výroby motorových vozidel, přívěsů a návěsů a do ropné, chemické, farmaceutické, pryžové a plastové výroby. Mezi největší investice patřily projekty společností Toyota Peugeot Citroen Automotive Czech s.r.o. v roce 2002 (23 500 mil. CZK) a Hyundai motor manufacturing Czech s.r.o. v roce 2006 (34 428,9 mil. CZK) v rámci výroby dopravních prostředků. V oblasti ropné, chemické, farmaceutické, pryžové a plastové výroby to pak v poslední době byly společnosti Continental Barum s.r.o. (2 449 mil. CZK) v roce 2013, Continental HT Tyres s.r.o. (2 078 mil. CZK v roce 2012) a Teva Czech industries s.r.o. v roce 2012 (2 148 mil. CZK).

Tab. 12 – Struktura PZI ve zpracovatelském průmyslu (kumulativně)

Oddíl zpracovatelského průmyslu	Procentuální podíl
Výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů	30
Ropní, chemické, farmaceut., pryžové výrobky	15
Kovy, kovové výroby	11
Výroba potravin, nápojů a tabákových výrobků	10
Výroba strojů a zařízení	8
Dřevařský průmysl, výroba papíru, tisk	4
Počítače, elektronika, optické přístroje	3
Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení	1
Výroba textilií a oděvů	1
Ostatní zpracovatelský průmysl	17

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁹⁰

Na dalším grafu je znázorněna struktura PZI z hlediska kraje ČR, do kterých jsou nejčastěji směřovány. Nejčastěji realizují investoři své podnikatelské záměry v hlavním městě

⁸⁹ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

⁹⁰ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

ČR (53 %) a ve Středočeském kraji. Z ostatních regionů je to pak Moravskoslezský kraj, Jihomoravský kraj, Plzeňský a Jihočeský kraj.

3.1.3 Struktura PZI dle kraje ČR, do kterého směřují

Nejvíce investic směřuje do Prahy a Středočeského kraje. Ostatní kraje České republiky se dělí o zbývajících 35 % investic.

Tab. 13 – Struktura PZI dle krajů ČR (kumulativně)

Struktura PZI dle krajů ČR	Procentuální podíl
Praha	51
Moravskoslezský	13
Středočeský	11
Jihočeský	7
Jihomoravský	6
Ústecký	3
Plzeňský	3
Liberecký	2
Zlínský	2
Královéhradecký	2
Karlovarský	1
Olomoucký	1

Zdroj: vlastní zpracování; zdrojová data cnb.cz a czechinvest.cz.⁹¹

V tomto třetinovém podílu zauímají své místo Moravskoslezský a Jihomoravský kraj (7 %), další kraje mají maximálně 3% podíl na PZI plynoucích do České republiky.

3.1.4 PZI dle velikosti podniku

Zahraniční investoři mají ve většině společností rozhodující vliv, jedná se přibližně o 70 % ze všech společností se zahraniční majetkovou účastí. Většina zahraničních investic směřuje do velkých podniků, dle počtu pracovníků se jedná o podniky s více než 250 zaměstnanci (číslky 58,8 % objemu přímých zahraničních investic – viz následující tabulka).

⁹¹ ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

Tab. 14 – Procentuální podíl investic dle velikosti podniku

Velikost podniku dle počtu zaměstnanců	Procentuální podíl
Velké podniky (více než 250 zaměstnanců)	58,8
Střední podniky (51 – 250 zaměstnanců)	16,1
Malé podniky (pod 50 zaměstnanců)	25,1

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data czechinvest.cz.⁹²

3.1.5 Zhodnocení velikosti a struktury PZI v ČR

V současnosti činí objem přímých zahraničních investic v České Republice 2,6 mld. CZK. Největší podíl má základní kapitál 1,4 mld a dále pak reinvestovaný zisk 1 mld. CZK.

Největší objem PZI plyne z investic z Nizozemska, Rakouska a Německa. Z Nizozemska plynou investice nejvíce do výroby motorových vozidel, poštovních a telekomunikačních činností, činností převážně pro podniky a do rozvodu elektřiny, plynu a páry. Z Rakouska plynou investice nejvíce do finančního zprostředkování, pojištění a činností spojených s nemovitostmi. Z Německa je největší objem PZI v automobilovém průmyslu, výrobě pryžových a nekovových výrobu a také do rozvodu elektřiny, plynu a páry.

Celkově plynou nejvíce PZI v ČR do zpracovatelského průmyslu, což je samozřejmě ovlivněno systémem investičních pobídek, který je na zpracovatelský průmysl zacílen. Dále pak do finančního zprostředkování a pojištění. Z hlediska rozdělení PZI plynoucích do ČR dle kraje, do kterého směřují, směřuje nejvíce PZI do Prahy a Středočeského kraje, dále do kraje Moravskoslezského a Jihočeského.

3.1.6 Systém investičních pobídek Polska

Polský systém investičních pobídek je upraven zákonem o podmínkách a kontrole poskytování veřejné pomoci podnikatelům, který vešel v účinnost 1. 1. 2001. Zákon definuje podmínky, za kterých je pomoc poskytnuta.

⁹² ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit 2016-05-06]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

Podmínky poskytnutí pomoci:

- výše plánované investice je větší než 10.000.000 EUR,
- výše investice na modernizaci nebo rozšíření stávající výrobní kapacity je větší než 500.000 EUR a bude zachováno minimálně 100 pracovních míst (v případě zvláště ohrožených oblastí Polska, definovaných jinými předpisy, stačí 50 míst), a to po dobu nejméně 5 let,
- díky investici vznikne 20 nových pracovních míst na dobu nejméně 5 let,
- investice přináší technologickou inovaci nebo bude mít proekologický dopad.⁹³

Výše veřejné finanční podpory nesmí přesáhnout 50 % celkové státní pomoci v daném regionu, na většině území je maximální limit 50 % hodnoty investice. Na vytvoření jednoho nového místa je pak maximální přípustný limit dotace 3 500 EUR, na rekvalifikaci (zaškolení) 1 150 EUR.

Polská vláda poskytuje následující formy státní pomoci:

- osvobození od cla na základní prostředky ve zpracovatelském průmyslu, stavebnictví, obchodu, službách,
- bezcelní zóny,
- granty na podporu tvorby nových pracovních míst,
- osvobození od místních poplatků a daní (daň z nemovitosti, daň z dopravních prostředků).⁹⁴

Organizací zaštiťující problematiku polského systému investičních pobídek je **Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych**. Má stejné vlastnosti a činnosti jako ostatní agentury v zemích V4. Nevýhodou však je, že nemá žádné další pobočky v zahraničí. Stejně jako v ČR a ostatních zemích V4 jsou pobídky udělovány na základě vybraného geografického umístění investice, aktuální hodnoty a počtu nově vytvořených pracovních míst plynoucích z investice (snaha o snížení vysoké míry nezaměstnanosti

⁹³ PaIiIZ. *Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Invest with PaIiIZ* [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.paiz.gov.pl/investment_support.

KADEŘÁBKOVÁ, A. *Základy makroekonomické analýzy: růst, konkurenceschopnost, rovnováha*. Praha: Linde, 2003. ISBN 80-86131-36-x.

KADEŘÁBKOVÁ, A. a kol.: *Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2005*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-86131-64-5.

⁹⁴ PaIiIZ. *Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Invest with PaIiIZ* [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.paiz.gov.pl/investment_support.

v Polsku). Investiční pobídky v Polsku jsou spojeny s druhem odvětví a poskytnutou částkou z celkové investice s důrazem na vytvoření nových pracovních míst a snížení nezaměstnanosti. Nejvýznamnější investiční pobídkou jsou úlevy na dani, resp. tzv. daňové prázdniny pro investory.⁹⁵

3.1.7 Systém investičních pobídek Maďarska

Systém zahraničních investic a investičních pobídek v **Maďarsku** zabezpečuje institut Národní úřad zahraniční ekonomiky působící pod Ministerstvem národního hospodářství HU (jinak také **HITA**⁹⁶, viz dále). Zákonná úprava této problematiky vychází ze zákona č. XXIV o všeobecných podmínkách investování zahraničních subjektů, který platí již od roku 1989 a zajišťuje ochranu zahraničních investic v Maďarsku. Stejně jako ostatní členové V4 má Maďarsko agenturu specializující se na PZI. Maďarská Investiční a Obchodně rozvojová agentura (Hungarian Investment and Trade Agency, HITA). HITA je spolu s CzechInvestem nejdéle trvající agenturou V4, založena byla v roce 1993. Má celkem 54 poboček po celém světě, včetně USA.^{97,98}

3.1.8 Systém investičních pobídek Slovenska

Na **Slovensku** jsou dotace rozdělovány dle regionů a jejich zaměstnanosti. Intenzita veřejné podpory je rozdělena do 6 zón dle nezaměstnanosti. Slovensko nabízí investorům čtyři formy podpory, a to finanční dotace, daňové úlevy, příspěvky na pracovní místo a převod majetku na investora. Podporovány jsou oblasti průmyslu, technologických center, center strategických služeb a turismu. Hlavní agenturou pro podporu investic na Slovensku je Slovenská agentura pro rozvoj investic a obchodu - **SARIO**. Cílem agentury je pomáhat investorům, rozdělovat strukturální fondy z EU, poskytování státní podpory a informace o vývoji slovenské ekonomiky. SARIO na rozdíl od českého CzechInvestu nemá zastoupení i v zahraničí, ale působí pouze na území

⁹⁵ PałiIZ. *Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Invest with PałiIZ* [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.paiz.gov.pl/investment_support.

⁹⁶ Od 2/2014 HIPA.

⁹⁷ HIPA. *Click on Hungary*. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://hipa.hu/media/11267/hipa_clickonhungary.pdf.

⁹⁸ HAMAR, J. *Regional Effects of FDI-Inflows in Hungary*. Acta Oeconomica Pragensia, Vol. 50, 1999, p. 169–90. ISSN 0572-3043.

Slovenska. To značně limituje její působení v investičních projektech. Z pohledu daňových pobídek poskytuje Slovensko investorům 100 % prominutí daní jen na dobu prvních pěti let a po dalších 5 let 50 % z daňové povinnosti, na které dosáhnou jen dlouhodobé investiční projekty s jednoznačným pozitivním dopadem na slovenskou ekonomiku. Ostatní investiční pobídky jsou obdobné jako v dalších státech V4, zaměřené na vytvoření nových pracovních míst, zvyšování kvalifikace, úsporu energie a vývoj technologií.^{99,100}

Tab. 15 – Vývoj vybraných ukazatelů ve sledovaném období

Rok	HDP (per capita USD)				Inflace (Total, Annual growth rate %)				Běžný účet PB (Total, % of GDP)			
	CZ	HU	PL	SR	CZ	HU	PL	SR	CZ	HU	PL	SR
1998	14 976	10 776	9 544	10 512	10,7	14,2	11,6	6,7	-1,9	-7,0		
1999	15 389	11 238	10 110	10 569	2,1	10,0	7,2	10,6	-2,3	-7,9		
2000	16 259	12 089	10 611	11 137	3,8	9,8	9,9	12,0	-4,4	-8,4		
2001	17 633	13 643	10 964	12 232	4,7	9,1	5,4	7,3	-4,9	-5,9		
2002	18 311	14 918	11 592	13 133	1,9	5,3	1,9	3,1	-5,1	-6,2		
2003	19 593	15 640	12 047	13 889	7,8	5,9	19,6	17,6	-5,7	-8,0		
2004	20 970	16 466	13 054	14 965	8,3	6,1	19,0	18,2	-4,2	-8,5	-5,5	-7,6
2005	22 237	17 314	13 808	16 482	7,9	7,2	17,8	16,3	-1,0	-7,0	-2,6	-8,3
2006	24 350	18 664	15 157	18 760	7,1	7,5	13,8	13,4	-2,1	-7,0	-4,0	-7,8
2007	26 622	19 339	16 894	21 354	5,3	7,4	9,6	11,1	-4,3	-7,1	-6,3	-5,2
2008	26 994	20 811	18 051	23 728	4,4	7,8	7,1	9,5	-1,9	-7,0	-6,7	-6,2
2009	26 895	20 867	19 145	23 046	6,7	10,0	8,2	12,0	-2,3	-0,8	-4,0	-3,5
2010	26 941	21 562	20 612	24 325	7,3	11,2	9,6	14,4	-3,6	0,3	-5,4	-4,7
2011	28 603	22 603	22 250	25 169	6,7	11,0	9,6	13,6	-2,1	0,8	-5,2	-5,0
2012	28 636	22 556	23 054	25 809	7,0	11,0	10,1	14,0	-1,6	1,7	-3,7	0,9
2013	28 963	23 507	23 616	26 586	7,0	10,2	10,3	14,2	-0,5	3,9	-1,3	2,0
2014	30 366	24 709	24 430	27 711	6,1	7,7	9,0	13,2	-0,6	2,2	-2,0	0,1

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data oecd.org.

3.2 Makroekonomické ukazatele

Pod pojmem makroekonomické ukazatele jsou rozuměny faktory, jež mají zásadní vliv na příliv přímých zahraničních investic do země realizace investice. Faktory, které investor sleduje a tím se dozvídá o makroekonomické stabilitě hostitelské země. Tato stabilita je dána především mírou inflace, růstem HDP a podílem salda běžného účtu platební bilance na HDP. Hodnoty výše zmíněných ukazatelů zemí V4 jsou uvedeny v tabulce 13.

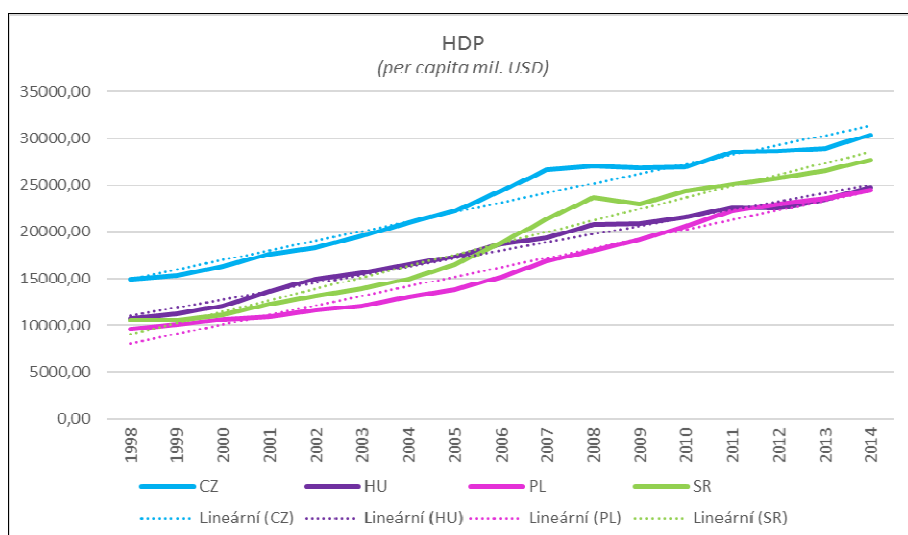
⁹⁹ SARIO. *Investiční pomoc na Slovensku* [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z:

http://www.sario.sk/sites/default/files/content/files/sario-investment-aid-2015-december-slovak_0.pdf.

¹⁰⁰ TÁNCOŠOVÁ, J., SLANÝ, A.: *Teoretické aspekty priamych zahraničných investícií*. Ekonomický časopis. Bratislava 2004, roč. 52, č. 1. ISSN 0013-3035.

3.2.1 Hrubý domácí produkt

„Hrubý domácí produkt představuje souhrn hodnot přidaných zpracováním ve všech odvětvích činností považovaných v systému národního účetnictví za produktivní (tj. včetně služeb tržních i netržních). Jde o propočet v kupních cenách, za které jsou realizovány tržní výkony (tzn. včetně daní z produktů a bez dotací na produkty). U netržních služeb je přidaná hodnota vyjádřena jako souhrn náhrad zaměstnancům a spotřeby fixního kapitálu. Prvotní propočet je proveden v běžných cenách. Pro potřeby sledování vývoje s vyloučením vlivu změn cen následuje převod do průměrných cen předchozího roku, ze kterých se tzv. řetězením získají údaje ve stálých cenách roku 2010. Údaje jsou uváděny bez očištění o nestejný počet pracovních dní.“(ČSÚ)¹⁰¹

Obr. 13 – Vývoj HDP v zemích V4 1998-2014 (PPP)

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data oecd.org.

Růst HDP má na zahraniční investice pozitivní vliv. Předpokládá se, že růst HDP by měl být doprovázen vyšším přílivem zahraničních investic. Z tohoto předpokladu vychází také hypotéza disertační práce H1.1: *PZI jsou ovlivňovány výši HDP v zemi realizace investice.*¹⁰²

¹⁰¹ ČSÚ. *Makroekonomické ukazatele* [online]. [cit. 2014-04-07] Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr.

¹⁰² HÁJEK, M. a kol. *Makroekonomická analýza české ekonomiky 1996*. Česká národní banka, Institut ekonomie 1997. VP č. 67.

Z logiky věci je růst HDP znakem stabilní ekonomiky, a čím je ekonomika stabilnější, tím je pro investory atraktivnější. V grafu je znázorněn vývoj HDP v zemích V4. Jak je zřejmé, všechny křivky jsou stoupající, bez výrazných odchylek.

Tab. 16 – Vývoj míry HDP V4 – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	1029,7x	0,9635
HU	878,2x	0,9873
PL	1017,6x	0,9744
SR	1218,3x	0,9709

Zdroj: vlastní zpracování.¹⁰³

3.2.2 Inflace

Vysoká míra inflace má na investiční rozhodování vliv negativní. Rostoucí míra inflace znehodnocuje kapitál, ten ztrácí hodnotu a to samozřejmě investory odrazuje. V případě hyperinflace může dojít k odlivu kapitálu – odchodu stávajících investorů. V souvislosti s výše uvedeným byla stanovena hypotéza H1.2: PZI jsou ovlivňovány mírou inflace v zemi realizace investice. V následujících grafem je znázorněn vývoj míry inflace v zemích V4.

Inflace měřená indexem spotřebitelských cen (CPI) je definována jako změna ceny spotřebitelského koše zboží a služeb. Inflace je měřena z hlediska meziročního tempa růstu a to indexem, kde základem jsou hodnoty roku 2010. Z grafu je zřejmé, že zemí s nejnižší mírou inflace je Česká republika. Za celé sledované období se inflace drží kolem průměru 6,2 % bez výraznějších výkyvů. Podobně je tomu tak také s mírou inflace Maďarska, jejíž průměrná míra inflace je v letech 1998-2014 8,9 %.

¹⁰³

Pro snadnější orientaci je v každém grafu znázorněna lineární regresní křivka, která ukazuje trend vývoje.

Sklon

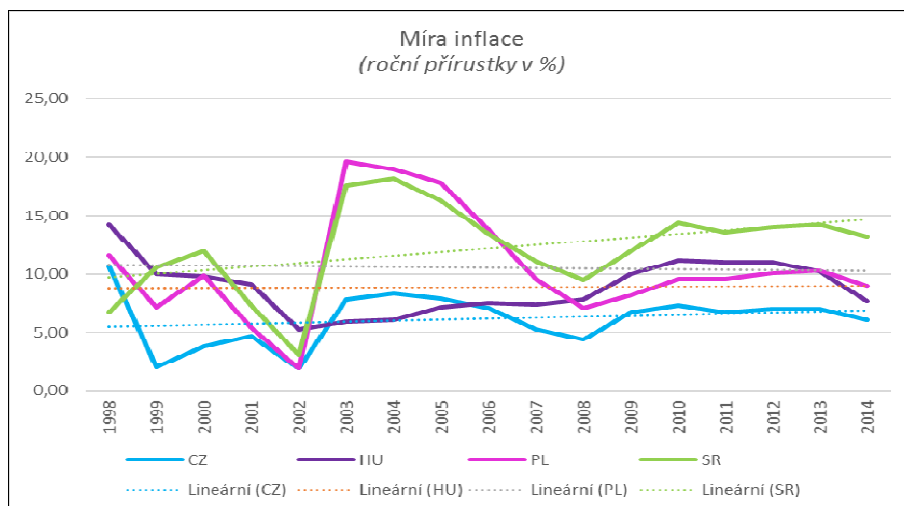
regresní přímky určuje koeficient korelace r. Pokud je záporný, znamená to, že y klesá s rostoucím x a naopak.

Rovnice lineární regrese $y = b_1 + b_2x$

Stupeň rozptylu stability ukazatele je vyjádřen koeficientem determinace, vypočítaným dle vztahu:

$$R^2_{yx} = 1 - \frac{s_e}{s_t}$$

Kde s_e je podíl vysvětleného součtu čtverců a s_t celkový součet čtverců. V modelu lineární regrese s absolutním členem leží hodnota R^2 v intervalu $< 0; 1 >$ a udává podíl rozptylu. Větší hodnoty znamenají nižší rozptyl.

Obr. 14 – Vývoj míry inflace zemích V4 v letech 1998-2014

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data oecd.org.

Nejvyšší míru inflace má pak Polsko.^{104,105} Pro zjištění rostoucího nebo klesajícího trendu byla křivkami proložena spojnice trendu, která dle svých parametrů pro jednotlivé země V4 ukazuje (viz tabulka 15), že pro Česko, Slovensko a Maďarsko je míra inflace rostoucí, zatímco pro Polsko je klesající (záporné y).

Tab. 17 – Vývoj míry inflace V4 – regresní přímka

Země	y	R^2
CZ	$0,0848x$	0,0361
HU	$0,0137x$	0,0009
PL	$-0,0301x$	0,0010
SR	$0,3100x$	0,1590

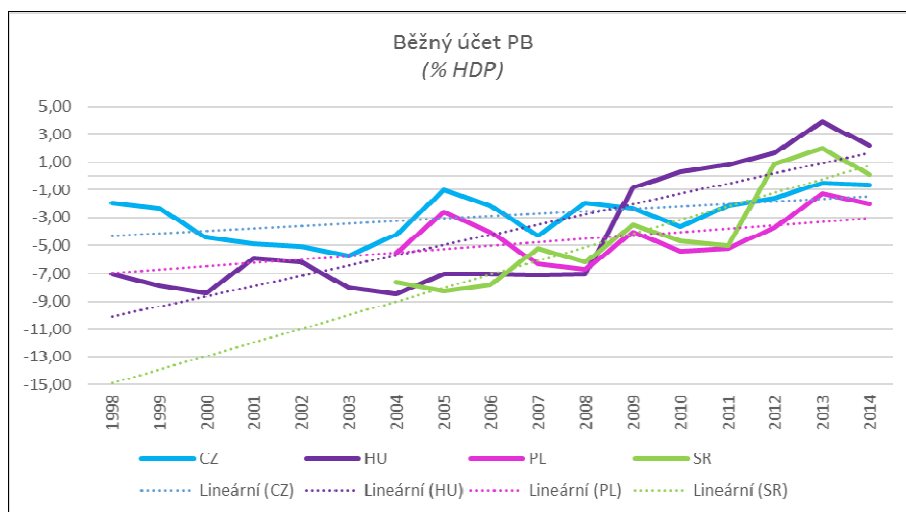
Zdroj: vlastní zpracování.

Nárůst Slovenské míry inflace na 8,5 % v roce 2003 souvisel s rokem 2002, kde je na slovenské poměry velmi nízká míra inflace. V roce 2002 se konaly parlamentní volby, a proto tehdejší vláda zastavila deregulaci cen ve vidině získání sympatií

¹⁰⁴ NBS. Výročná správa 2003. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/vyrocnna-sprava>.

¹⁰⁵ RICARDO, D. *Principles of Political Economy and Taxation*. Synergy International of The America, 2007. ISBN 978-04-60015-90-5.

voličů. Po volbách opět započala s deregulací cen, navíc zvýšila spotřební daně a změnila sazby DPH z 23 % na 20 % a z 10 % na 14 % (Výroční správa 2003, NBS, online).^{106,107}

Obr. 15 - Vývoj běžného účtu platební bilance zemí V4 v letech 1998-2014

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data EUROSTAT.

3.2.3 Běžný účet platební bilance

Běžný účet platební bilance je souhrnem ekonomických transakcí mezi rezidenty a nerezidenty ČR a určuje otevřenost české ekonomiky k okolnímu světu. Ke složkám běžného účtu patří obchod se zbožím, obchod se, výnosy a běžné převody. Druhou součástí platební bilance je finanční účet, který objasňuje financování běžného účtu. Platební bilance zachycuje hodnoty připisované k dobru - vývoz a k tíži - dovoz. Deficit platební bilance znamená, že země při transakcích s jinými zeměmi více utrácí, než vydělává. Přebytek běžného účtu je obecně považován za pozitivní jev pro místní měnu, - kapitál proudí do ČR, což může být způsobeno například rostoucím obchodním zájmem o zemi ze strany zahraničních investorů. Naopak deficit odráží situaci, kdy z ČR odchází více kapitálu, než do ní přichází. Nevyrovanou platební bilancí může být způsobena nestabilita domácí měny a následně pak nestabilita celé ekonomiky hostitelské země. Tato situace také odrazuje investory. V souvislosti s výše uvedeným byla stanovena hypotéza H1.3: PZI jsou ovlivňovány Saldem běžného účtu platební bilance v zemi realizace investice. Bilance

¹⁰⁶ NBS. Výroční správa 2003. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/vyrocná-správa>.

¹⁰⁷ RICARDO, D. *Principles of Political Economy and Taxation*. Synergy International of The America, 2007. ISBN 978-04-60015-90-5.

běžného účtu je odrazem mezinárodních transakcí dané země se zbytkem světa. Běžný účet zahrnuje všechny transakce (kromě finančních položek), které se týkají ekonomických hodnot a vyskytují se mezi rezidentními a nerezidentními subjekty. Pokud porovnáme hodnoty běžného účtu platební bilance sledovaných zemí a opět vypočítáme koeficient rozptylu R^2 a proložíme v grafu regresní přímku (viz graf č. 14), zjistíme, že všechny křivky vykazují v čase rostoucí tendenci, tedy běžný účet platební bilance se dostává do kladných hodnot, tedy přebytku, nikoli deficitu – hodnota exportu tedy převyšuje hodnotu importu s rostoucím časem (země se stávají konkurenceschopnějšími a více vyvážejí). Největší výkyvy pak vykazuje běžný účet Polska – má nejméně stabilní platební bilanci. Podrobněji můžeme regresní přímky jednotlivých platebních bilancí zemí V4 sledovat v tabulce č. 16, kde jsou uvedeny parametry spojnice trendu.

Tab. 18 – Vývoj běžného účtu platební bilance – regresní přímka

Země	y	R^2
CZ	0,1748x	0,2872
HU	0,7373x	0,7175
PL	0,2464x	0,2160
SR	0,9791x	0,8076

Zdroj: vlastní zpracování.

3.3 Daňové zatížení

Daňové zatížení, resp. výše daní a poplatků je lokalizační faktor řazený do tvrdých lokalizačních faktorů. Faktor má pro investory význam z pohledu mezinárodního, nikoli v rámci jednoho státu. Výše daní a poplatků je spouštěcím mechanismem, který vede k útlumu malého a středního podnikání. Z vnitrostátního pohledu jsou významným faktorem rozdíly v rámci regionů například ve výši daně z nemovitosti nebo místních poplatků, s pohledu mezinárodního jsou to pak daně jako HDP nebo daně z příjmů. Prostřednictvím daňových příjmů na jednoho obyvatele je také možné charakterizovat ekonomickou situaci země.

Investoři v rámci svých zahraničních investičních aktivit hodnotí jednotlivé faktory pro několik vhodných krajin. Jedním z faktorů, které determinují příliv zahraničních investic, je míra daňového zatížení. Daň z příjmu právnických osob není na půdě EU harmonizována a stanovení její výše je plně v kompetenci národních

vlád. Lze se domnívat, že investor bude preferovat zemi s nižším daňovým zatížením. Nejnižší daňová sazba je zavedena v Maďarsku a je stanovena ve výši 16 % ze základu daně. Na Slovensku je zavedena tzv. rovná daň ve výši 19 % a stejnou sazbu daně mají i v Polsku.

Česká republika má se všemi zeměmi EU a dále pak například s USA, Kanadou, Japonskem a Austrálií, uzavřené bilaterální smlouvy zamezující dvojímu zdanění. Český daňový systém vychází z české legislativy, která po vstupu do EU prošla harmonizací a přizpůsobením standardům Evropské unie. Všeobecně ale mají daňovou povinnost poplatníci, kteří mají sídlo na území ČR a vztahuje se jak na příjmy plynoucí ze zdrojů České republiky, tak ze zahraničních zdrojů.¹⁰⁸

Daňový systém ČR je velmi podobný systémům ostatních zemí V4. Daně jsou členěny na přímé a nepřímé. Přímé daně jsou vázány na konkrétní fyzickou nebo právnickou osobu. Nepřímé daně jsou vázány na jednotlivé druhy výrobků nebo služeb. **Daň z příjmu fyzických osob** činí v ČR 15 % a **daň z příjmu právnických osob** činí 19 % s tím, že investiční fondy, investiční společnosti, podílové fondy a instituce penzijního pojištění podléhají nižší sazbě daně, která od roku 2004 činí 5 %.

Sazba **DPH**, daně z přidané hodnoty, vychází z předpisů EU. Základní sazba daně byla do konce roku 2014 21 % a snižena 15 %. Od roku 2015 byla zavedena druhá snižena sazba 10 %.¹⁰⁹

Na Slovensku je zavedena rovná 19% **daň z příjmu fyzických a právnických osob**. **Daň z přidané hodnoty** činí 20 % a snižena sazba je 10 %. Sazba korporátní daně je ve výši 23 %. Náklady na pracovní sílu zvyšuje pouze příspěvek zaměstnavatele na sociální zabezpečení, který činí 35,2 %. Z hrubé mzdy zaměstnance je navíc na stejný účel strženo 13,4 %.¹¹⁰

¹⁰⁸ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. Daňový systém ČR 2014. Praha: VOX, 2014. 978-80-87480-23-6.

¹⁰⁹ VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. Daňový systém ČR 2014. Praha: VOX, 2014. 978-80-87480-23-6.

¹¹⁰ KRAJČIOVÁ, A. *Porovnání daňových soustav Slovenské republiky, České republiky a jiných zemí Evropské unie*. Zlín, 2006. 99 s. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bati, Fakulta Managementu a ekonomiky.

Od nástupu vlády V. Orbána v roce 2010 dochází v **Maďarsku** k přeměně daňového systému. Cílem reformy je podpora ekonomického růstu země a pokles rozpočtového deficitu. Reforma měla podpořit malé a střední podniky.¹¹¹

V rámci reformy došlo k navýšení sazby **DPH** z 25 % na 27 % a Maďarsko má tím nejvyšší sazbu DPH v EU. V platnosti jsou tři daňová pásma DPH: základní 27 %, redukováná sazba 18 %, nízká sazba 5 %.

Předmětem daňové reformy bylo dále zavedení rovné **daně z příjmu fyzických osob** ve výši 16 % a zavedení snížené sazby daně z příjmů právnických osob pro menší a střední firmy ve výši 10 %. **Daň z příjmu právnických osob** činí 19 % pro firmy s daňovým základem od 500 mil. HUF, a 10 % pro firmy s nižším daňovým základem.¹¹²

Polské daně můžeme rozdělit také na přímé a nepřímé. Správu daní zajišťuje státní správa a samosprávní celky. Subjekty obdrží daňové identifikační číslo (NIP). NIP mohou obdržet právnické a fyzické osoby, nebo organizační složky, které sice nemají právní způsobilost, ale na základě zvláštních zákonů jsou poplatníky podléhajícími evidenční povinnosti.¹¹³

Daň z příjmu právnických osob (CIT) činí v Polsku 19 %. Dani podléhají jak společnosti, které mají sídlo nebo vedení na území Polska a to do výše svých příjmů a společnosti, tak které nemají své sídlo nebo vedení na území Polska.

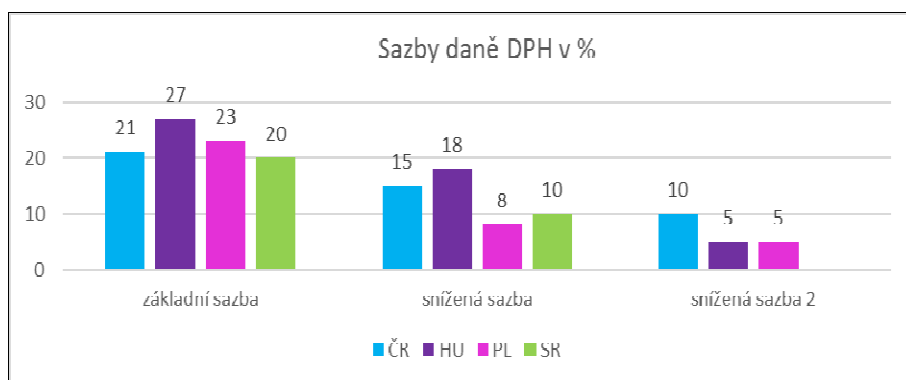
Daň z příjmu fyzických osob odvádějí všechny fyzické osoby, které nejsou vyloučeny přímo zákonem o dani z příjmu fyzických osob. Daň z příjmu fyzických osob je v Polsku progresivní, sazby daně jsou rozděleny dle příjmu. Fyzické osoby, které mají trvalé bydliště na území Polska, podléhají daňové povinnosti z celkové výše svých příjmů, fyzické osoby které ho v Polsku nemají daní pouze příjmy získané na území Polska. Právnické a fyzické osoby jsou povinny odvádět sociální a zdravotní pojištění.

¹¹¹ FAIGLOVÁ, S., POHLOD, Ján. *Úpravy v zdaňování příjmů fyzických a právnických osob od 1.1.2010 resp. od 1.1.2011*. Dane a účtovníctvo. 2010, 1, s. 2- 6. ISSN 1335-7034.

¹¹² FINANCE.CZ. *Daně a mzdy – Daně v Maďarsku*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-madarsku/>.

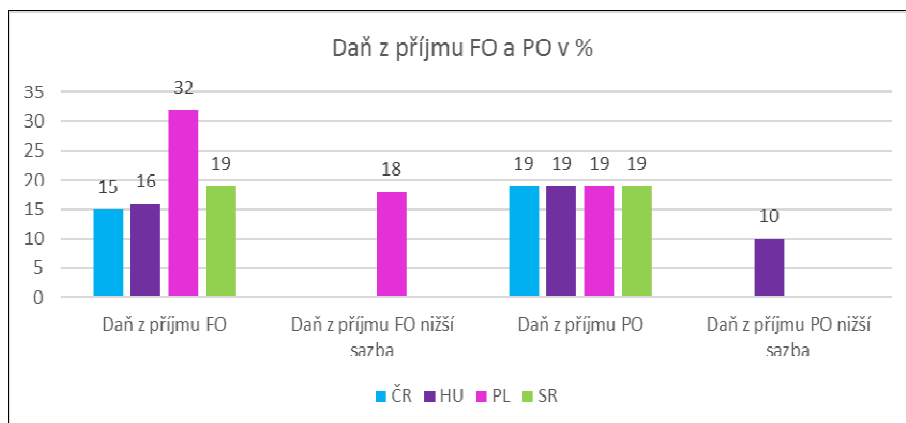
¹¹³ FINANCE.CZ. *Daně a mzdy – Daně v Polsku*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-polsku/>.

Mezi povinné odvody na straně pracovníka a zaměstnavatele patří důchodové pojištění, penzijní pojištění, zdravotní pojištění, nemocenské pojištění, havarijní pojištění, Fond práce a sociální pojištění. Základní daň z přidané hodnoty je 23 %, preferenční 8 % a 5 %.¹¹⁴

Obr. 16 – Aktuální sazby DPH zemí V4 v %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat finance.cz.

Obr. 17 – Daň z příjmu v zemích V4 v %

Zdroj: vlastní zpracování dle dat finance.cz.

V grafu 15 a 16 jsou porovnávány sazby sledovaných daní. V grafu 16 jsou uvedeny aktuální sazby DPH v zemích Visegrádské čtyřky. Nejvyšší základní sazbu DPH má Maďarsko, nejnižší Slovensko. Slovensko má pouze jednu sníženou

¹¹⁴ FINANCE.CZ. *Daně a mzdy – Daně v Polsku*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-polsku/>.

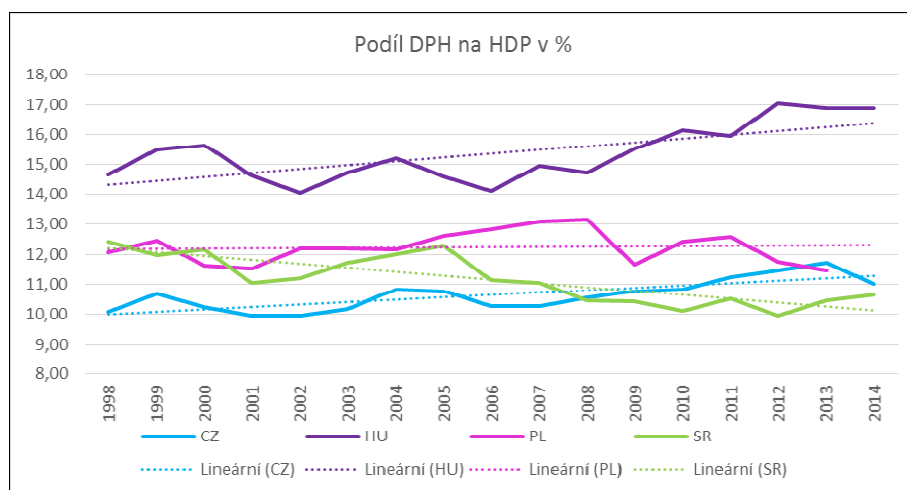
sazbu, zatímco ostatní země V4 mají snížené sazby dvě. Nejnižší snížené sazby má Polsko. V grafu 16 je znázorněna daň z příjmu právnických a fyzických osob. Nejvyšší sazbu daně z příjmu fyzických osob má Polsko, více než 30 %, jako jediné z V4 má také sníženou sazbu daně z příjmu. Nejnižší zdanění příjmů fyzických osob má pak Česká republika. Co se týče Daně z příjmu právnických osob, všechny země V4 mají shodnou sazbu 19 %. Maďarsko má pak ještě sníženou sazbu daně z příjmu právnických osob, a to 10 % pro malé společnosti.

Tab. 19 – Podíl DPH na HDP v procentech

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	10,07	14,65	12,06	12,42
1999	10,67	15,47	12,46	11,98
2000	10,24	15,65	11,63	12,16
2001	9,95	14,64	11,54	11,05
2002	9,94	14,06	12,19	11,22
2003	10,18	14,71	12,21	11,73
2004	10,84	15,19	12,17	12,00
2005	10,77	14,60	12,59	12,29
2006	10,27	14,12	12,84	11,15

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	10,26	14,95	13,08	11,05
2008	10,56	14,71	13,14	10,46
2009	10,76	15,52	11,67	10,43
2010	10,82	16,14	12,40	10,12
2011	11,25	15,97	12,58	10,53
2012	11,47	17,02	11,76	9,95
2013	11,73	16,88	11,47	10,44
2014	11,03	16,87		10,65

Zdroj: vlastní zpracování dle dat OECD.

Obr. 18 – Podíl DPH na HDP

Zdroj: vlastní zpracování dle dat OECD.

Vzhledem k tomu, že je velmi těžké porovnat v zamýšlené závislosti daňové sazby – zvláště proto, že DPH má několik sazeb, bylo pro potřeby disertační práce použito ukazatele objemu DPH na celkovém HDP a na celkovém zdanění.

Tab. 20 – Podíl DPH na HDP – regresní přímk

Země	y	R ²
CZ	0,0813x	0,6052
HU	0,1290x	0,4743
PL	0,0062x	0,0031
SR	-0,1309x	0,6769

Zdroj: vlastní zpracování.

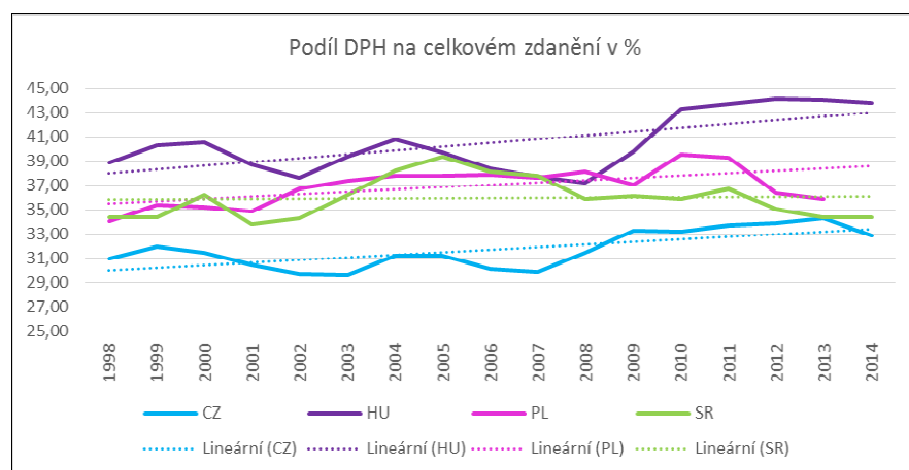
V čase je to veličina, která vypovídá o výši zdanění a pro investora je to přehlednější a dostupnější ukazatel, než sazby aktuální sazby daně. Pro potřeby disertační práce je ukazatel lépe zpracovatelný.

Tab. 21 - Podíl DPH na celkovém zdanění v procentech

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	31,00	38,90	34,00	34,40
1999	32,00	40,30	35,40	34,40
2000	31,50	40,50	35,20	36,20
2001	30,50	38,70	34,90	33,80
2002	29,70	37,60	36,70	34,30
2003	29,60	39,40	37,40	36,20
2004	31,20	40,80	37,80	38,20
2005	31,20	39,70	37,80	39,40

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	29,90	37,70	37,60	37,80
2008	31,50	37,20	38,10	35,90
2009	33,30	39,80	37,00	36,10
2010	33,20	43,30	39,50	35,90
2011	33,70	43,70	39,30	36,70
2012	33,90	44,10	36,40	35,00
2013	34,30	44,00	35,90	34,40
2014	32,90	43,80	-	34,40

Zdroj: vlastní zpracování dle dat OECD.

Obr. 19 – Podíl DPH na celkovém zdanění

Zdroj: vlastní zpracování dle dat OECD.

Tab. 22 – Podíl DPH na celkovém zdanění – regresní přímka

Země	y	R²
CZ	0,2110x	0,4702
HU	0,3100x	0,4173
PL	0,1957x	0,3603
SR	0,0176x	0,0029

Zdroj: vlastní zpracování.

V grafu 18 je znázorněn vývoj podílu DPH na HDP. Jak je zřejmé, Slovenský podíl má klesající tendenci, jako jediný z V4 (záporná směrnice regresní přímky). Polsko ovšem vykazuje výrazně nižší růst, než Česká Republika a Maďarsko.

Tab. 23 – Procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	4,37	6,31	7,54	4,27
1999	4,16	6,71	4,86	4,23
2000	4,20	7,18	4,34	3,34
2001	4,11	7,40	4,24	3,48
2002	4,30	7,59	4,18	3,23
2003	4,48	7,07	4,15	3,14
2004	4,46	6,63	4,00	3,02
2005	4,23	6,61	4,31	2,97
2006	3,97	6,71	4,63	2,90

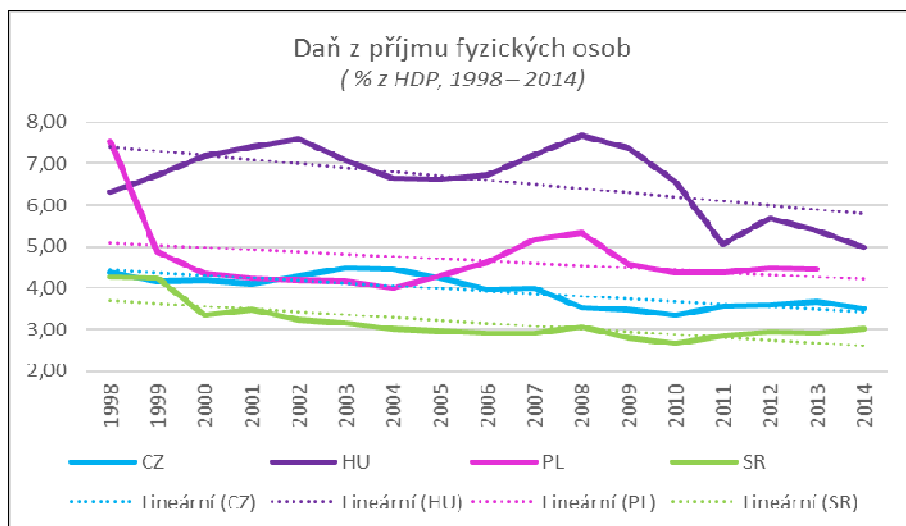
Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	4,00	7,22	5,18	2,90
2008	3,54	7,67	5,33	3,07
2009	3,47	7,37	4,56	2,81
2010	3,33	6,56	4,38	2,66
2011	3,55	5,07	4,37	2,85
2012	3,58	5,68	4,49	2,94
2013	3,67	5,39	4,46	2,91
2014	3,51	4,99	-	3,03

Zdroj: vlastní zpracování.

Maďarsko má podíl DPH na HDP nejvyšší, zatímco podíl Slovenska, Polska a Česka se pohybuje do 13 %. Podíl DPH na HDP Maďarska se pohybuje ve sledovaném období od 14 % do 17 %. Nejvíce daňových příjmů plyne právě z DPH. Sledované hodnoty podílu HDP na celkovém zdanění jsou v zemích V4 podobné, v čase s rostoucí tendencí.

Pro korelaci závislosti výše PZI a zdanění příjmů byl zvolen ukazatel procentuálního podílu daně z příjmu fyzických a právnických osob na HDP – grafy 19 a 20.

Daň z příjmu fyzických osob je vypočítávána z čistého příjmu (hrubého příjmu po odečtení daňových úlev) a kapitálových zisků jednotlivců. Tento ukazatel je měřen v procentech a to jak HDP tak celkového zdanění.

Obr. 20 – Procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP

Zdroj: vlastní zpracování.

Tab. 24 – Procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	-0,0633x	0,0949
HU	-0,1004x	0,3532
PL	-0,0544x	0,0949
SR	-0,0685x	0,5780

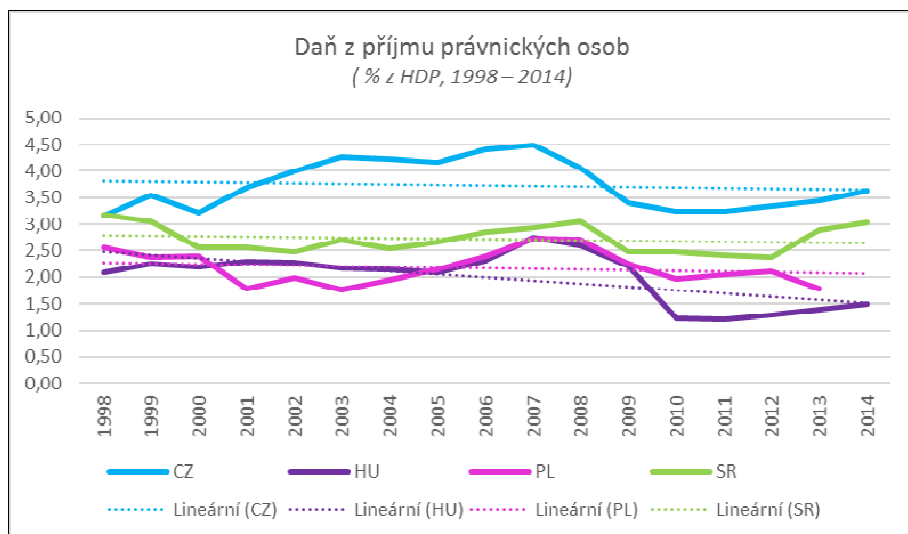
Zdroj: vlastní zpracování.

Podíl daně z příjmu fyzických osob jako procento HDP je v čase u všech zemí V4 klesající – všechny koeficienty korelace jsou záporné. Z grafu 19 dále vyplývá že hodnoty nevykazují příliš významné výkyvy.

Tab. 25 – Procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	3,15	2,09	2,57	3,18
1999	3,55	2,26	2,37	3,05
2000	3,21	2,20	2,39	2,57
2001	3,68	2,29	1,79	2,56
2002	3,99	2,28	1,98	2,48
2003	4,26	2,18	1,75	2,70
2004	4,23	2,15	1,95	2,54
2005	4,16	2,08	2,14	2,67
2006	4,40	2,31	2,39	2,85
2007	4,49	2,75	2,72	2,92
2008	4,05	2,60	2,70	3,06
2009	3,40	2,21	2,25	2,47
2010	3,24	1,22	1,96	2,47
2011	3,23	1,21	2,04	2,42
2012	3,35	1,29	2,10	2,38
2013	3,44	1,39	1,77	2,88
2014	3,63	1,49	-	3,03

Zdroj: vlastní zpracování.

Obr. 21 – Procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP

Zdroj: vlastní zpracování.

Tab. 26 – Procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	-0,0097x	0,0113
HU	-0,0596x	0,3847
PL	-0,0127x	0,0361
SR	-0,0099x	0,0304

Zdroj: vlastní zpracování.

V grafu 20 je znázorněn vývoj podílu příjmů do HDP z daně z příjmu právnických osob. Daň ze zisku právnických osob je definována sazbami daně z čistého zisku podniků. Zahrnuje také silniční daně podniků.

3.4 Úroveň infrastruktury

Mezi lokalizační faktory lze řadit například kvalitu silničních, železničních a vodních komunikací nebo blízkost letišť. Jak uvádí Valentová: *„Infrastrukturu tedy nelze považovat za faktor důležitý pouze pro firmy, protože jak uvádí Maier a kol. (2010, s. 75)¹¹⁵ „zlepšování dopravních infrastruktur, jehož důsledkem je vyšší komfort dopravy a možnost překonávat v téže čase větší vzdálenosti, je zajisté významné pro rozhodování domácností*

¹¹⁵ MAIER, K., O. MULÍČEK a D. FANKE. 2010. Vývoj regionalizace a vliv infrastruktur na atraktivitu území České republiky ČR. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2010, roč. 13, č. 5. s. 71-82. ISSN 1212-0855.

o místě bydliště, pro prostorové chování klientů při volbě „nadmístních“ zařízení občanského vybavení i pro rozhodování podnikatelů o umísťování jejich podniků a provozoven.“ Mnoho autorů vnímá infrastrukturu také jako faktor stimulující přímé zahraniční investice. Existuje také předpoklad, že při umístění výrobního podniku se klade na dopravní infrastrukturu vyšší důraz než u umístění služeb. Již dle teorie A. Webera, který doporučoval v závislosti na velikosti dopravních nákladů umístit průmyslový podnik v místě zdroje surovin nebo v místě odbytového trhu, plyne, že ve všech ostatních místech bude muset subjekt počítat s dodatečnými náklady. Od dob Webera však došlo k velkému technologickému pokroku, takže dopravní náklady postupně snižují svůj vliv při rozhodování o lokalizaci (Malecki, 1996, s. 66)¹¹⁶. Přesto v případě dopravních nákladů možná více než kde jinde záleží na ekonomické činnosti a lze proto formulovat předpoklad, že výše dopravních nákladů a stav dopravní infrastruktury budou podstatnějším faktorem pro průmyslové podniky než pro ekonomické subjekty zabývající se poskytováním služeb.“¹¹⁷

Česká republika má velmi výhodnou polohu v centru Evropy. Je branou do západní Evropy a také do východních, rychle se rozvíjejících trhů. Geografickou výhodu České republiky umocnil také její vstup do Evropské unie. Došlo k odbourání obchodní bariéry v rámci EU. Výhodná poloha ČR – v srdci Evropy, z ní dělá vyhledávanou oblast pro zahraniční investory. ČR sousedí s Německem, Rakouskem, Polskem a Slovenskem. Z Německa a Rakouska pochází velký podíl PZI realizovaných na českém území. ČR má jednu z nejvíce rozvětvených dopravních sítí ve střední a východní Evropě. Dálniční síť má rozsah více než 1000 km a dále se rozvíjí. Česká dopravní síť slouží jak k vnitrostátní přepravě, tak také jako dopravní spojnice mezi sousedními zeměmi. Tato síť se stále rozšiřuje a modernizuje, což je přínos nejen pro vnitrostátní ale i pro zahraniční vztahy. Nejvýznamnějším tahem silniční dopravy České republiky je dálnice D1 spojující Brno a Prahu. Své místo v infrastruktuře má také železniční doprava. V současné době je provozováno cca 9600 km železničních tratí. Česká republika má jednu z nejhustších železničních sítí na světě. K rozvoji dochází také v letecké a lodní

¹¹⁶ MALECKI, E. J. 1996. Telecommunications technology and American rural development in the 21st century. In: *OTA Follow up conference report*. Kentucky: University of Kentucky, 1996.

¹¹⁷ VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žížka, Ph.D.

dopravě. V ČR je provozováno celkem 12 soukromých mezinárodních letišť a 5 veřejných mezinárodních letišť. Nevýhodou lodní dopravy je nedostupnost moře nebo oceánu. Hlavní lodní trasu tvoří Labe, které spojuje ČR s Hamburkem.¹¹⁸

Vzhledem k nedostatečnosti slovenské infrastruktury dochází v současnosti k její modernizaci a výstavbě chybějících úseků dálnic. V porovnání s ostatními členy V4, je slovenská infrastruktura a její hustota podprůměrná. Ovšem pokud porovnáme počet kilometrů dálnic na 100 km² je spolu s ČR nejvyšší (0,6km na 100 km²). Celkem existuje na **Slovensku** přibližně 400km dálnic. Druhou nejdůležitější dopravní složkou infrastruktury je železniční doprava. Bratislavou prochází klíčové vlakové spojení z východní Evropy do západní (linka Berlín – Praha – Bratislava – Budapešť - Bělehrad). Letecká doprava není na Slovensku příliš rozvinutá. Na Slovensku jsou 2 mezinárodní letiště. Významnou roli v infrastruktuře hraje pro Slovensko vodní doprava. Průplav Rýn, Mohan, Dunaj spojuje jižní Slovensko se západní Evropou a severní část Slovenska je lodní dopravou napojena na východní Evropu (Ukrajina, Bělorusko, Rusko).¹¹⁹

Maďarsko je spojnicí mezi EU a jihovýchodní Evropou, což je dáno hlavně jeho geografickou polohou a investory je to vnímáno jako značná výhoda. Silniční síť Maďarska zahrnuje 110 tisíc km silnic, a zhruba 1350 km dálnic. Oproti silniční síti má Maďarsko velmi dobře vyvinutou síť železniční, je dokončena na všech úsecích a velmi dobře logisticky navržená. V porovnání hustoty železničních tratí obsadilo Maďarsko (83 km železnice na 1 000 km²) pátou příčku za Českou republikou (120 km železnice na 1 000 km²), Německem, Belgií a Lucemburskem. Velkým potenciálem infrastruktury je také říční přeprava. Silnice jsou soustředěny hlavně kolem hlavního města. Co se týče letecké dopravy, tak Maďarsko má 3 letiště odpovídající mezinárodním standardům. Hlavní význam pro lodní dopravu má tok Dunaj, který spojuje Maďarsko s Černým mořem a západní Evropou.¹²⁰

¹¹⁸ CzechInvest. *Why invest in the Czech Republic*. CZECHINVEST. [online]. [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/>.

¹¹⁹ SARIO. *Investičná pomoc na Slovensku*. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.sario.sk/sites/default/files/content/files/sario-investment-aid-2015-december-slovak_0.pdf.

¹²⁰ HIPA. *Click on Hungary*. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z:

Ač je **Polsko** devátou největší Evropskou zemí, má ke své velikosti poměrně nekvalitní dopravní infrastrukturu, ovšem v současné době vláda investuje do oprav a rozvoje polské infrastruktury a silniční sítě. Polsko má přes 1600km dálnic a přes 5 tisíc km rychlostních silnic. Vzhledem k rozloze má Polsko nejnižší hustotu dálniční a silniční sítě v rámci V4, což je investory chápáno jako velká nevýhoda. Výhodu má však Polsko díky své přímořské poloze na břehu Baltského moře. Díky Baltskému moři má přístup k Hamburskému přístavu, jakožto významnému uzlu lodní dopravy. Letecká doprava je v Polsku postačující, se středním potenciálem rozvoje. K roku 2014 má Polsko 10 mezinárodních letišť.

Následující tabulka znázorňuje hustotu dálniční, silniční a železniční dopravní sítě ve státech V4. Nej hustší silniční a dálniční síť má Česká republika a Maďarsko, zaostává Slovensko. Nej hustší železniční síť má opět Česká republika.¹²¹

Tab. 27 – Hustota infrastruktury V4 v roce 2014

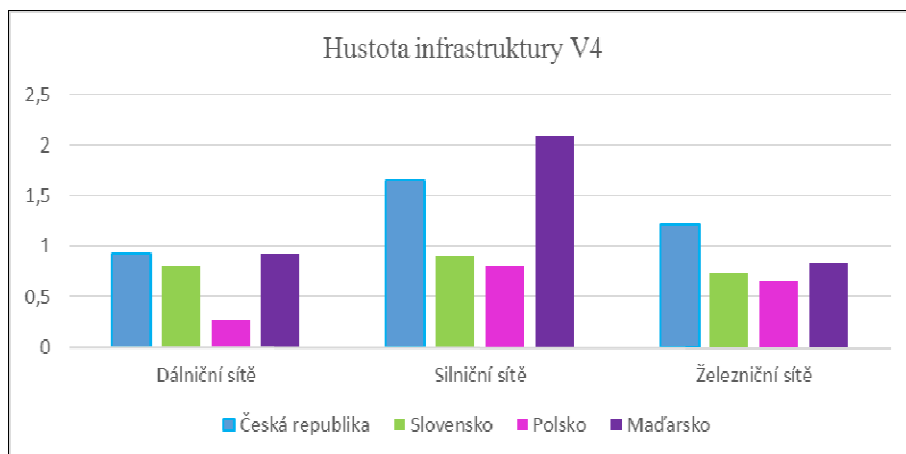
Země	Dálniční síť	Silniční síť	Železniční síť
Česká republika	0,924	1,660	1,214
Slovensko	0,797	0,900	0,739
Polsko	0,271	0,800	0,651
Maďarsko	0,922	2,100	0,839

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data CzechInvest.

Protože nejsou dostupná data indexu hustoty infrastruktury za celé sledované období, bude pro potřeby disertační práce použit ukazatel výše investic do infrastruktury jednotlivých zemí V4. Investice do infrastruktury zahrnují výdaje na novou dopravní výstavbu a zlepšení stávající sítě. Investice do infrastruktury jsou klíčovým faktorem výkonnosti v odvětví dopravy. Vnitrozemská infrastruktura zahrnuje silniční, železniční, vnitrozemskou vodní, námořní přístavy a letiště a bere v úvahu všechny zdroje financování.

http://hipa.hu/media/11267/hipa_clickonhungary.pdf.

¹²¹ PałiIZ. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Invest with PałiIZ [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.paiz.gov.pl/investment_support.

Obr. 22 – Hustota infrastruktury V4 – index hustoty infrastruktury

Zdroj: vlastní zpracování, data CzechInvest.

Účinná dopravní infrastruktura poskytuje ekonomické a sociální výhody jak ve vyspělých, tak i rozvíjejících se ekonomikách a to prostřednictvím zlepšení dostupnosti a produktivity trhu, zajištění vyváženého regionálního hospodářského rozvoje, a k vytváření pracovních míst, které podporují mobilitu pracovních sil a spojovacích komunit. Tento indikátor je měřen jako podíl na celkovém HDP.

Tab. 28 – Investice do infrastruktury – silniční doprava v mil. EURO

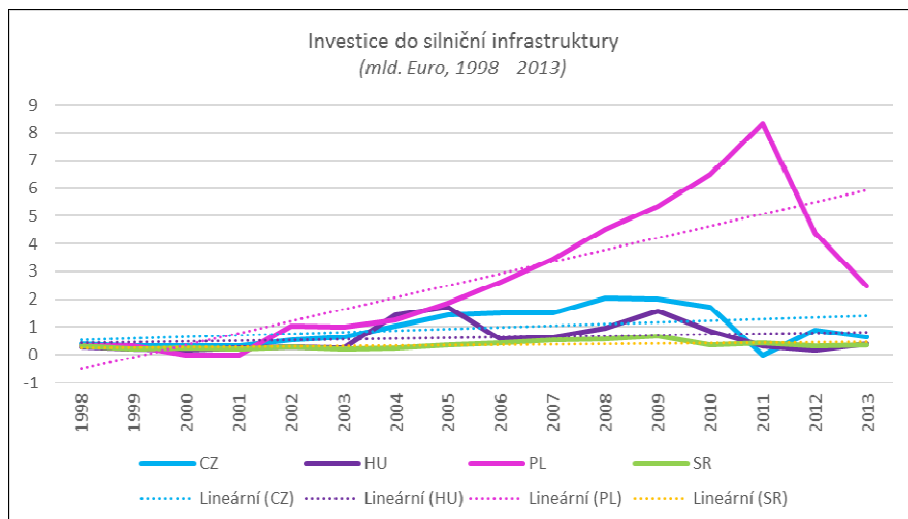
Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	374	280	298	300
1999	322	208	296	203
2000	308	176	1 019	227
2001	302	236	1 093	201
2002	518	283	1 034	260
2003	625	242	1 010	210
2004	1 031	1 427	1 236	240
2005	1 414	1 703	1 874	360

Rok	CZ	HU	PL	SR
2006	1 491	583	2 604	410
2007	1 493	645	3 443	519
2008	2 042	978	4 508	566
2009	1 986	1 566	5 340	662
2010	1 720	839	6 510	342
2011	1 293	297	8 319	432
2012	876	152	4 382	311
2013	647	401	2 464	360

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

V grafu 23 je znázorněna výše investic do silniční dopravy v miliardách euro. Jak můžeme vidět, nejvíce do silniční infrastruktury investuje Polsko. Tyto data mohou být ale zkreslena z důvodu rozlohy Polska v poměru vůči ostatním zemím V4. Proto bude použit ukazatel celkových investic do infrastruktury jako procentuálního podílu na HDP. Z grafu 23 je zřejmé, že investice do silniční infrastruktury zemí V4 jsou v čase

rostoucí, země v čase investují větší objem finančních prostředků do údržby, obnovy a rozvoje silniční sítě. Porovnáme-li s obr. 22, vyplývá, že nejhustější silniční a dálniční V4 má Maďarsko a hned po něm Česká republika. Nejnižší hustotu má pak Polsko, ovšem to nejvíce do silniční dopravy investuje.

Obr. 23 – Investice do infrastruktury – silniční doprava

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Tab. 29 – Investice do infrastruktury – silniční doprava – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	6E+07x	0,1758
HU	3E+07x	0,0514
PL	4E+08x	0,6585
SR	2E+08x	0,3278

Zdroj: vlastní zpracování.

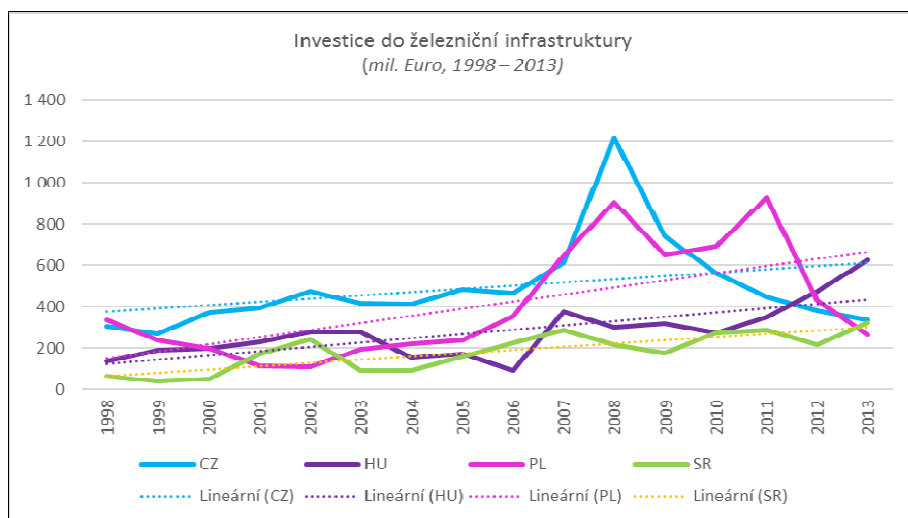
Tab. 30 – Investice do infrastruktury – železniční doprava v mil. EURO

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	302	135	337	64
1999	268	188	237	37
2000	370	196	198	53
2001	393	227	113	170
2002	473	277	108	240
2003	415	279	194	90
2004	411	154	220	90
2005	484	170	236	159

Rok	CZ	HU	PL	SR
2006	464	91	353	225
2007	612	376	646	287
2008	1 217	298	904	214
2009	741	317	650	175
2010	563	271	690	273
2011	446	348	924	289
2012	381	472	430	216
2013	334	623	262	324

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Další sledovanou oblastí infrastruktury je železniční doprava. V grafu je znázorněna rostoucí tendence křivek, která je potvrzena kladným koeficientem korelace. Nejméně do železniční dopravy investuje Slovensko, nejvíce Česká republika. Významnou investicí v ČR v roce 2008 je modernizace tranzitních železničních koridorů a důležitých železničních uzlů (viz Ročenka dopravy 2008).¹²²

Obr. 24 – Investice do infrastruktury – železniční doprava

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Tab. 31 – Investice do infrastruktury – železniční doprava – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	2E+07x	0,1107
HU	2E+07x	0,5318
PL	3E+07x	0,3642
SR	2E+07x	0,6438

Zdroj: vlastní zpracování.

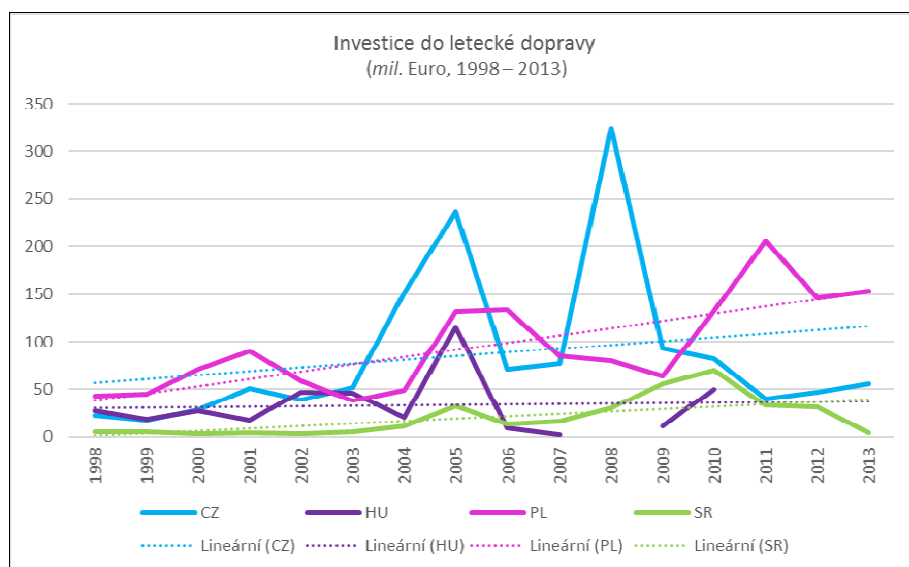
Nejvíce investic do letecké dopravy realizuje ČR. Velká investice můžeme byla realizována v roce 2005, kdy byla započata investice do nového Národního integrovaného střediska řízení letového provozu.

¹²² MDČR: *Ročenka dopravy 2008*. [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2008/rocenka/htm_cz/uvod.html.

Tab. 32 – Investice do infrastruktury – letecká doprava v mil. EURO

Rok	CZ	HU	PL	SR	Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	22	26	43	5	2006	71	9	132	13
1999	16	17	45	4	2007	76	2	84	16
2000	27	26	70	3	2008	325	-	79	29
2001	50	16	89	4	2009	92	10	63	56
2002	38	46	58	3	2010	81	50	131	70
2003	51	45	37	5	2011	39	-	205	33
2004	150	20	48	11	2012	47	-	146	31
2005	236	115	130	32	2013	55	-	153	4

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Obr. 25 – Investice do infrastruktury – letecká doprava

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Tab. 33 – Investice do infrastruktury – letecká doprava – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	4E+06x	0,0493
HU	671420x	0,0069
PL	8E+06x	0,5465
SR	3E+06x	0,3531

Zdroj: vlastní zpracování.

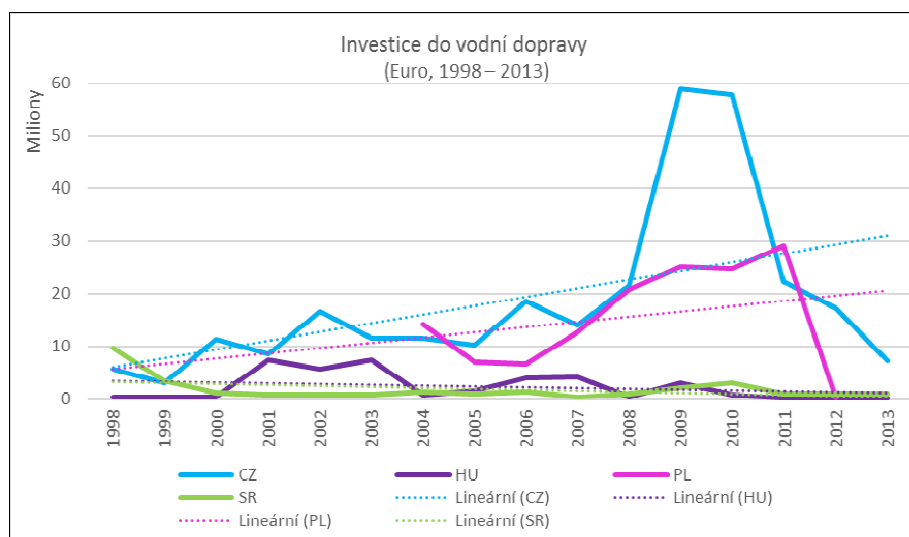
Tab.34 – Investice do infrastruktury – vodní doprava (bez námořní) v tisících euro

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	5 603	332	-	9 617
1999	3 117	288	-	3 448
2000	11 292	326	-	1 150
2001	8 571	7 404	-	715
2002	16 653	5 762	-	679
2003	11 492	7 337	-	794
2004	11 507	754	14 138	1 248
2005	10 173	1 572	6 959	933

Rok	CZ	HU	PL	SR
2006	18 594	3 882	6 673	1 262
2007	14 045	4 137	12 685	384
2008	21 566	393	20 785	896
2009	58 899	3 057	25 187	2 000
2010	57 823	747	24 782	3 000
2011	22 326	211	29 121	1 000
2012	17 217	10	238	1 000
2013	7 159	117	-	1 000

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Další významnou investicí byla v roce 2008, kdy došlo k odkupu pozemků pro výstavbu paralelní dráhy na letišti v Praze a odkupy budov a pozemků od ŘLP a ČSA. Křivky investic do letecké dopravy mají v čase rostoucí tendenci. Data Maďarska nejsou dostupná pro celé sledované období.

Obr. 26 – Investice do infrastruktury – vodní doprava (bez námořní)

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Další investice jsou realizovány do vodní přepravy. Vzhledem ke srovnatelnosti, je zde vynechána doprava námořní - pouze Polsko má ze zemí V4 přístup k moři. To je pro něj sice výhodou z pohledu investora, ovšem pro potřeby disertační práce je od této výhody odmyšleno. Data Polska jsou dostupná až od roku 2004. Investice do lodní dopravy České republiky a Polska jsou v čase rostoucí, zatímco investice

Maďarska a Slovenska se drží na nižší úrovni, a v čase jsou klesající. V letech 2009 a 2010 došlo k nárůstu investic v ČR. Na čerpání finančních prostředků se významnou měrou podílely především velké stavby „Vodní cesta České Budějovice - Hluboká nad Vltavou“, „Vodní cesta Hněvkovice - Týn nad Vltavou“, „Úprava plavební úžiny Chvatěruby“, „Železniční most Kolín“ a „Ústí nad Labem - Vaňov přístavní zed' a čekací stání“ (více Ročenka dopravy 2009 a 2010).^{123,124}

Tab. 35 – Investice do infrastruktury – vodní doprava (bez námořní) – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	2E+06x	0,2317
HU	-160623x	0,0835
PL	993487x	0,0753
SR	-198101x	0,1773

Zdroj: vlastní zpracování.

Tab.36 - Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP v %

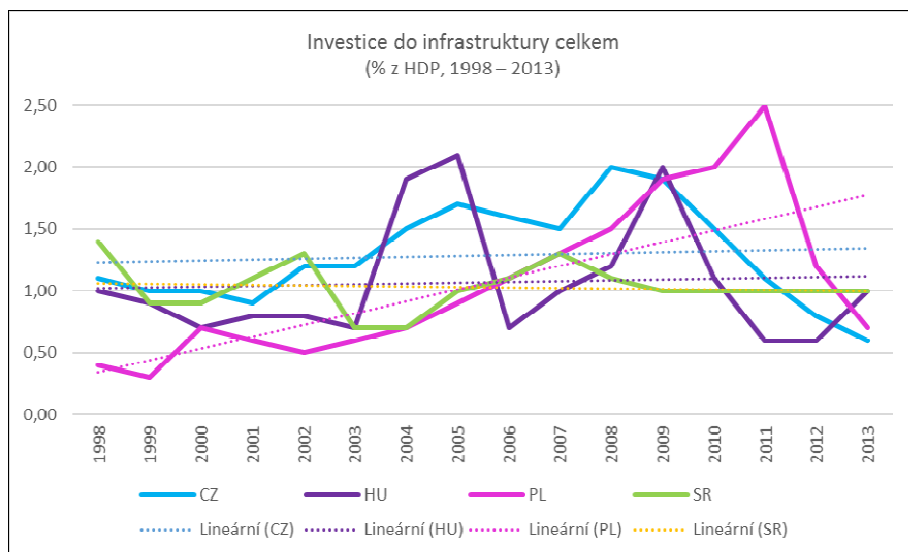
Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	1,10	1,00	0,40	1,40
1999	1,00	0,90	0,30	0,90
2000	1,00	0,70	0,70	0,90
2001	0,90	0,80	0,60	1,10
2002	1,20	0,80	0,50	1,30
2003	1,20	0,70	0,60	0,70
2004	1,50	1,90	0,70	0,70
2005	1,70	2,10	0,90	1,00

Rok	CZ	HU	PL	SR
2006	1,60	0,70	1,10	1,10
2007	1,50	1,00	1,30	1,30
2008	2,00	1,20	1,50	1,10
2009	1,90	2,00	1,90	1,00
2010	1,50	1,10	2,00	1,00
2011	1,10	0,60	2,50	1,00
2012	0,80	0,60	1,20	1,00
2013	0,60	1,00	0,70	1,00

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

¹²³ MDČR: *Ročenka dopravy 2009*. [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/ročenka-2009/ročenka/htm_cz/uvod.html.

¹²⁴ MDČR: *Ročenka dopravy 2010*. [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/ročenka-2010/ročenka/htm_cz/uvod.html.

Obr. 27 – Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Pro samotnou korelaci a porovnání v rámci zamýšleného modelu byl zvolen ukazatel investic do infrastruktury jako procento HDP země. Pro naše potřeby disertační práce je to ukazatel nejvhodnější, protože se v něm nepromítanou rozdíly jako například vliv rozlohy na velikost investic do dleňní dopravy, nebo vliv námořní dopravy u Polska. Po analýze tohoto ukazatele bylo konstatováno, že investice Polska do dopravy jako celku jsou rostoucí vzhledem k podílu na HDP, z pohledu Slovenska jsou klesající. Podíl investic do dopravy na HDP byl významný v ČR v letech 2008 a 2010, v současnosti má klesající charakter. V případě Maďarskou vidíme v letech 2004, 2005 a 2009 významné investice, jinak je podíl investice do dopravy na HDP stejnorodý.

Tab. 37 – Podíl investic do infrastruktury celkem na HDP – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	0,0076x	0,0083
HU	0,0066x	0,0041
PL	0,0954x	0,5078
SR	-0,0040x	0,0097

Zdroj: vlastní zpracování.

3.5 Lidské zdroje

V rámci této kapitoly budou popsány aspekty lidských zdrojů, které mají vliv na rozhodování investora při alokaci jeho investice. Mezi tyto aspekty patří mzdové náklady, produktivita práce a nezaměstnanost (počet volných pracovních sil a jejich dostupnost).

Lidské zdroje, jinak pracovní faktory, jsou jedním z nejpodstatnějších lokalizačních faktorů. A to nejen proto, že faktor celkové pracovní nabídky, který lze vyjádřit jako počet ekonomicky aktivních obyvatel žijící v dané oblasti, totiž patří k faktorům výrazně ovlivňujícím kvalitu podnikatelského prostředí v daném regionu. Do tohoto lokalizačního faktoru můžeme řadit vše, co se týká lidského kapitálu. Kromě počtu obyvatel je důležitý také stupeň dosaženého vzdělání, který představuje významný potenciál pro rozvoj těchto oblastí.¹²⁵

Valentová uvádí faktory dle Ponikelského, které ovlivňují lidský potenciál – demografické a sociální charakteristiky obyvatelstva: stárnutí populace, migraci a vzdělanostní strukturu. Dostupnost kvalifikovaných lidských zdrojů řadí Valentová do skupiny tvrdých a tedy klasických lokalizačních faktorů. Valentová dále uvádí: *“Z hlediska velkých zahraničních investorů lze zaznamenat názory na absenci kvalitních lidských zdrojů v místě průmyslových zón a na nutnost získávat kvalifikované zdroje za cenu zvýšených nákladů z okolních regionů.”*

Dalším tvrdým lokalizačním faktorem je cena práce. Cenu práce je možné zařadit také do skupiny nákladových lokalizačních faktorů. Cena práce je totiž stále jedním z hlavních kritérií při volbě zaměstnání. Cena práce je silně ovlivněna počtem pracovních příležitostí v dané oblasti a dále rozvinutostí a množstvím pracovních nabídek.

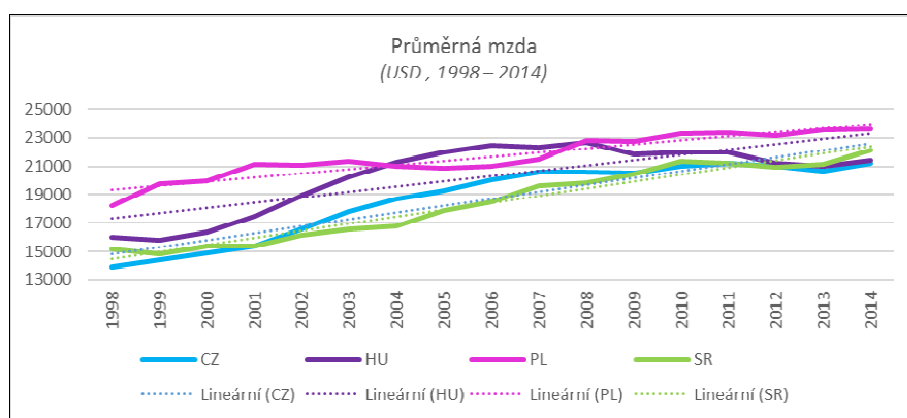
¹²⁵ HASPROVÁ, O., H. JÁČOVÁ a J. SYROVÁTKOVÁ. 2009. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978-80-7372-555-6.

Tab. 38 - Průměrná mzda V4 v USD

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	13 937	15 985	18 236	15 160
1999	14 437	15 819	19 751	14 841
2000	14 913	16 384	19 935	15 384
2001	15 392	17 487	21 164	15 374
2002	16 567	18 900	21 100	16 181
2003	17 817	20 236	21 361	16 533
2004	18 695	21 318	20 983	16 805
2005	19 245	21 990	20 860	17 896
2006	20 005	22 486	21 012	18 488

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	20 595	22 361	21 500	19 625
2008	20 602	22 683	22 789	19 820
2009	20 550	21 852	22 741	20 488
2010	21 028	21 960	23 312	21 391
2011	21 218	21 986	23 353	21 200
2012	21 031	21 212	23 140	20 966
2013	20 660	21 033	23 571	21 124
2014	21 185	21 399	23 649	22 151

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Obr. 28 – Průměrná mzda V4

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Průměrné mzdy se získávají rozdělením celkového objemu mezd podle průměrného počtu zaměstnanců v ekonomice, který je pak vynásoben poměrem průměrné týdenní pracovní doby na plný úvazek. Tento ukazatel je měřen v USD ve stálých cenách. Základem výpočtu jsou hodnoty roku 2012 a parita kupní síly (PPP) pro soukromou spotřebu téhož roku.

Tab. 39 - Průměrná mzda V4 – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	486074x	0,8284
HU	371,23x	0,6040
PL	287,89x	0,8813
SR	497,54x	0,9587

Zdroj: vlastní zpracování.

Průměrná mzda v zemích V4 se od roku 1998 zvolna zvyšuje, z grafu je patrné, že bez významných výkyvů - což nám také potvrzuje koeficient spolehlivosti blížící se jedné (viz tab. regresní přímky). Nejvyšší průměrná mzda je od roku 2008 v Polsku, pohybuje se nad hranici 23 tisíc USD ročně. Průměrná roční mzda v ČR je v současnosti nejnižší, ovšem od roku 2012 se pohybuje na podobné úrovni jako průměrná mzda Maďarska a Slovenska, a to na úrovni přibližně 21 tisíc USD ročně.

Nízká úroveň mzdy je chápána investory jako investiční výhoda. Oproti vyspělejším zemím jako je například Německo a Rakousko, se celkově úroveň průměrné mzdy zemí V4 pohybuje výrazně níž a proto investoři z vyspělejších zemí, kde jsou náklady na pracovní sílu vyšší, míří svoje investice právě sem.

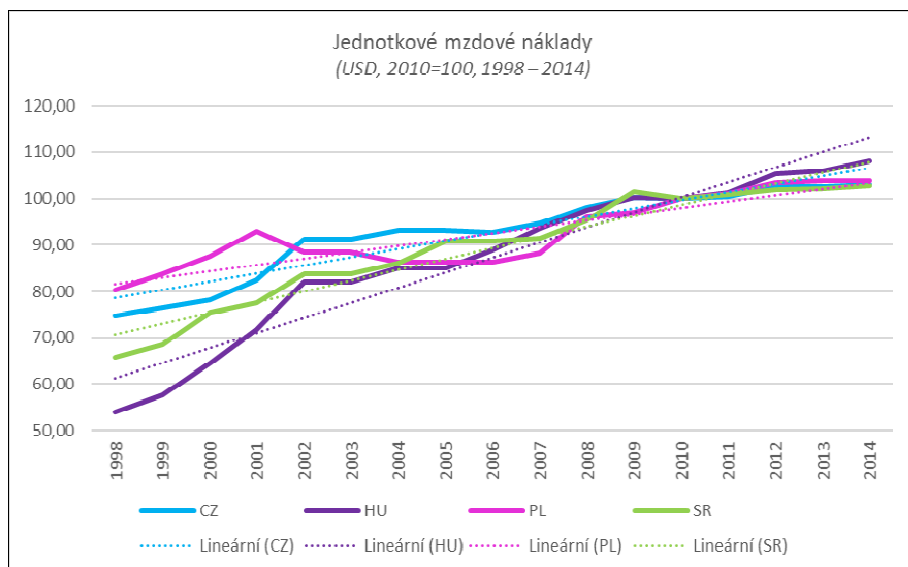
Tab. 40 – Jednotkové mzdové náklady v USD na jednotku produkce

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	74,80	54,10	80,40	65,70
1999	76,40	57,60	83,80	68,60
2000	78,20	64,50	87,50	75,30
2001	82,50	71,70	92,90	77,50
2002	91,30	82,10	88,40	83,80
2003	91,30	82,10	88,40	83,80
2004	93,20	85,10	86,30	86,00
2005	93,20	85,10	86,30	90,90

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	92,70	88,80	86,30	90,90
2008	94,60	93,50	88,30	91,50
2009	98,10	97,40	96,10	95,20
2010	100,20	100,20	97,00	101,60
2011	100,00	100,00	100,00	100,00
2012	100,40	101,30	101,00	100,80
2013	102,50	105,30	103,40	101,90
2014	102,60	106,10	103,80	102,20

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Dále budou sledovány náklady na jednotku práce – tedy cenu práce. Jednotkové mzdové náklady jsou často vnímány jako velká míra (mezinárodní) cenové konkurenceschopnosti. Jsou definovány jako průměrné náklady práce na jednotku produkce. Mohou být vyjádřeny jako poměr celkové náhrady na jednu odpracovanou hodinu.

Obr. 29 – Jednotkové mzdové náklady v USD

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Základem pro výpočet indexu jsou hodnoty roku 2010. V čase je jednotková mzda rostoucí ve všech zemích V4. Nejvíce rostla ve sledovaném období jednotková mzda v Maďarsku, v roce 1998 byla na úrovni 54 % roku 2010. S postupem času se výrazné rozdíly smazaly a nyní se ve všech zemích pohybují jednotkové mzdové náklady na 102 až 106 % roku 2010.

Tab. 41 – Jednotkové mzdové náklady – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	2,3169x	0,9351
HU	3,2431x	0,9354
PL	1,3650x	0,8004
SR	2,3169x	0,9351

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

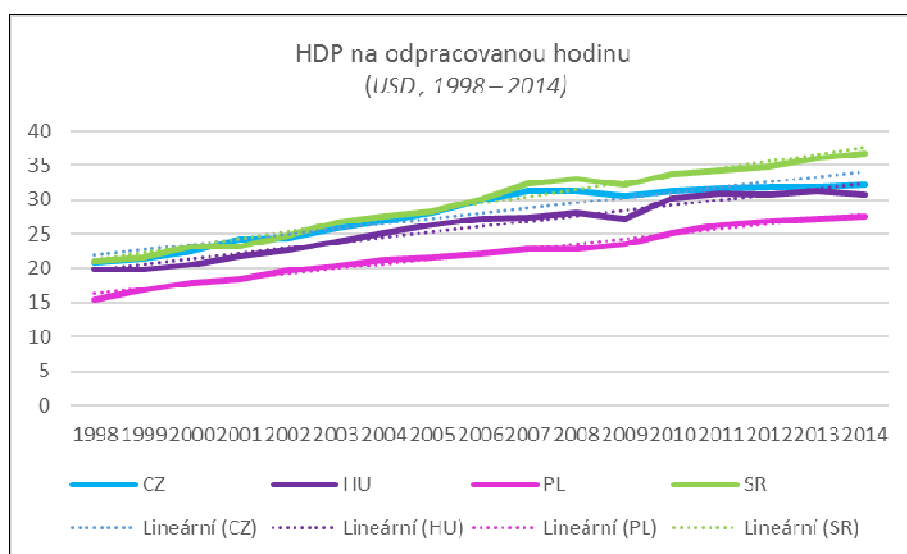
HDP na odpracovanou hodinu je mírou produktivity práce. Měří, jak efektivní je vstup práce v kombinaci s ostatními faktory výroby ve výrobním procesu. Vstup práce je definován jako celkový počet odpracovaných hodin všech pracujících osob. Produktivita práce reflektuje pouze částečně produktivitu práce z hlediska osobních schopností pracovníků a intenzity jejich úsilí. Produktivita je dále závislá také na přítomnosti dalších faktorů, jako je například kapitál. Tento ukazatel se měří indexem v USD (sc 2010 a PPP).

Tab. 42 – HDP na odpracovanou hodinu v USD

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	20,9	19,9	15,5	21,1
1999	21,4	19,8	16,9	21,6
2000	22,5	20,5	17,9	23,2
2001	24,3	21,8	18,5	23,2
2002	24,5	22,6	19,6	24,8
2003	25,8	23,8	20,4	26,7
2004	26,9	25,1	21,2	27,5
2005	28,1	26,3	21,6	28,3
2006	29,9	27,2	22,2	30,0

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	31,2	27,4	22,8	32,3
2008	31,3	28,1	22,9	33,0
2009	30,5	27,2	23,6	32,1
2010	31,2	30,3	25,2	33,7
2011	31,7	31,0	26,4	34,3
2012	31,9	30,8	26,9	34,9
2013	31,8	31,2	27,3	36,0
2014	32,1	30,7	27,6	36,7

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Obr. 30 – HDP na odpracovanou hodinu

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Nevýhoda země s vyššími náklady na práci může být smazána vyšší produktivitou práce. Méně rozvinuté ekonomiky mají často nízké náklady na práci, ovšem také nízkou produktivitu práce. Produktivitu práce lze měřit několika způsoby, v tyto práce vychází z výpočtu ČSÚ, a to poměru celkového výkonu ekonomiky v podobě HDP k celkovému počtu odpracovaných hodin všech zaměstnaných osob.

Tab. 43 – HDP na odpracovanou hodinu – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	0,7564x	0,9061
HU	0,7895x	0,9575
PL	0,7346x	0,9864
SR	1,0248x	0,9771

Zdroj: vlastní zpracování.

Pro srovnání produktivity práce byla použita data ze statistik OECD. Nejvyšší produktivitu práce má Slovensko a nejnižší Maďarsko (tab. 36).

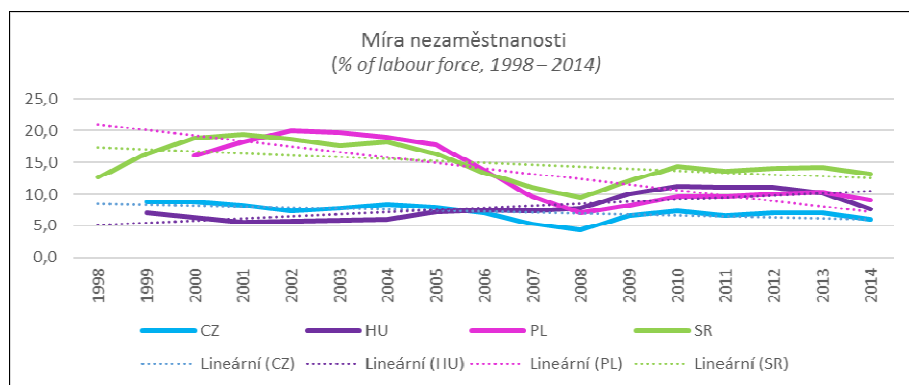
Tab. 44 – Míra nezaměstnanosti v %

Rok	CZ	HU	PL	SR
1998	-	-	-	12,6
1999	8,8	7,0	-	16,4
2000	8,8	6,4	16,1	18,8
2001	8,2	5,7	18,2	19,3
2002	7,3	5,8	19,9	18,7
2003	7,8	5,9	19,6	17,6
2004	8,3	6,1	19,0	18,2
2005	7,9	7,2	17,8	16,3
2006	7,1	7,5	13,8	13,4

Rok	CZ	HU	PL	SR
2007	5,3	7,4	9,6	11,1
2008	4,4	7,8	7,1	9,5
2009	6,7	10,0	8,2	12,0
2010	7,3	11,2	9,6	14,4
2011	6,7	11,0	9,6	13,6
2012	7,0	11,0	10,1	14,0
2013	7,0	10,2	10,3	14,2
2014	6,1	7,7	9,0	13,2

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

Obecná míra nezaměstnanosti (ILO) se počítá jako podíl počtu nezaměstnaných na celkové pracovní síle (v procentech), kde číselník i jmenovatel jsou ukazatele konstruované podle mezinárodních definic a doporučení (Eurostatu a Mezinárodní organizace práce ILO).

Obr. 31 – Míra nezaměstnanosti

Zdroj: vlastní zpracování, zdrojová data OECD.

„Jedná se o odhady z výběrového šetření pracovních sil. Předmětem šetření jsou všechny osoby obvykle bydlící v soukromých domácnostech. Šetření se nevztahuje na osoby bydlící dlouhodobě v hromadných ubytovacích zařízeních. Z toho důvodu jsou údaje za určité skupiny obyvatelstva, zejména za cizí státní příslušníky žijící a pracující na území republiky, k dispozici v omezené míře.“ (ČSÚ)

Tab. 45 – Míra nezaměstnanosti – regresní přímka

Země	y	R ²
CZ	-0,1563x	0,3876
HU	0,3284x	0,6093
PL	-0,8579x	0,6622
SR	-0,3051x	0,2711

Zdroj: vlastní zpracování.

Z pozorovaných zemí má nejvyšší míru nezaměstnanosti Slovensko a nejnižší Česká republika. Obecně má Slovenská, Polská a Česká nezaměstnanost ve sledovaném období klesající tendenci, zatímco Maďarská míra nezaměstnanosti v čase roste. V posledních dvou letech patřila ale k druhé nejnižší. V letech 2009 a 2010 je zřejmý vliv hospodářské krize, kde míra nezaměstnanosti ve všech zemí V4 mění svůj trend z klesajícího na rostoucí, teprve pak od roku 2013 je trend klesající.

3.6 Výsledky analýzy

Výše byly popsány investiční stimuly: investiční pobídky, zdraví ekonomiky země, infrastruktura, lidské zdroje a daňový systém - stimuly působící na investiční rozhodování podniků při výběru místa realizace jejich investice. Investiční stimuly pro analýzu byly vybrány na základě studia dostupných tematických zdrojů a jsou podloženy teoretickým východiskem práce.

Bylo zjištěno, že trend zahraničních investic v České Republice se posunul od horizontálních investic (investic s cílem zvýšení podílu na trhu) k investicím vertikální – investice cílené na optimalizaci podnikatelských procesů a zvýšení efektivity. Nejvýznamnějším faktorem ovlivňujícím rozhodování podniků při výběru místa

lokalizace investice je v současnosti **politika investičních pobídek**. Investiční pobídky jsou výhody nabízené jednotlivými zeměmi pro přilákání investorů. Jedná se například o finanční podpory či o úlevy na dani. Prostřednictvím investičních pobídek ovlivňují domácí země svou konkurenceschopnost a přiliv zahraničního kapitálu do země. V rámci srovnávaných zemí Visegrádské skupiny jsou rozdíly působící na konkurenceschopnost téměř smazány a země si v tomto ohledu příliš nekonkurují. Zde již záleží jen na konkrétních potřebách a požadavcích investora, kterou investiční pobídku země využije, resp. o kterou požádá. Smazání rozdílů v politice investičních pobídek Visegrádské skupiny bylo také zapříčiněno členstvím všech čtyř zemí v Evropské unii, která vyžaduje harmonizaci právních systémů a jejich přizpůsobení kontextu unijní regulace.

Dalším stimulem, respektive rozhodovacím kritériem pro investora je **zdraví ekonomiky** státu, kde investor zamýšlí realizovat svou investici. Pro potřeby disertační práce byly vybrány jako ukazatele zdravé ekonomiky makroekonomické veličiny HDP, míra inflace a běžný účet platební bilance. Po provedení analýzy investičního stimulu je možné konstatovat, že HDP s postupem času ve sledovaném období ve všech zemích V4 roste, bez větších výkyvů. Co se týče inflace zemí V4, tak na jejím vývoji je možné pozorovat nárůst v období hospodářské krize v letech 2008 až 2010, od roku 2010 pak pozvolný pokles na únosnou míru. Přebytek běžného účtu se považuje za pozitivní jev pro domácí měnu – znamená to, že kapitál proudí do České republiky. Tato situace může být způsobena například rostoucím zájmem o zemi ze strany zahraničních investorů. Na druhé straně deficit odráží situaci, kdy z České republiky odchází více kapitálu, než do ní přichází. To znamená odliv zahraničního kapitálu z České republiky, což vede k oslabení české koruny. Z grafu běžného účtu platební bilance je zřejmé, že země V4 se pohybují celé sledované období v deficitu běžného účtu, kromě Maďarska a Slovenska ke konci sledovaného období – od roku 2010 Maďarská a od roku 2012 Slovenská platební bilance je v přebytku. S časem se ovšem snižuje deficit také České republiky a Polska.

Daňové zatížení je dalším aspektem, který investor při rozhodování o místě realizace své investice posuzuje. Daň pro něj logicky znamená náklad, proto bude hledat prostředí s co nejnižšími náklady. V disertační práci je sledováno DPH a daň z příjmu.

Pro komparaci s vývojem přílivu PZI byly použity následující ukazatele: Procentuální podíl DPH na HDP a na celkovém zdanění, procentuální podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP a procentuální podíl daně z příjmu právnických osob na HDP. V analýze investičních stimulů bylo zjištěno, že podíl DPH na HDP je u Maďarska, Polska a Česka rostoucí, zatímco u Slovenska klesající. Největší podíl DPH na HDP má v současnosti Maďarsko, nejmenší Slovensko. Co se týče podílu DPH na celkovém zdanění, tak příjmy plynoucí z DPH představují přibližně 30 %. Největší podíl DPH má Maďarsko, více než 40 %, nejmenší podíl DPH na celkovém zdanění má Slovensko. Co se týče daňového zatížení příjmů, tak daň z příjmu právnických osob je v rámci V4 srovnatelná a to 19 %. Porovnáním podílu daně z příjmu právnických osob na HDP, bylo zjištěno, že největší je v Česku. Podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP je v případě V4 klesající.

V oblasti infrastruktury je podstatná také geografická poloha. Možnosti ovlivňování geografické polohy jsou velmi omezené – např. volba zahraniční politiky, poskytování kvalitních marketingových informací na zahraničních trzích, změny logistiky (kvality dopravního spojení a infrastruktury), nebo podpora aktivit domácích firem v zahraničí (zejména prostřednictvím stimulace přeshraniční spolupráce v obchodní, finanční, technické a technologické oblasti). Dalším stimulem, který byl v rámci analýzy hodnocen, je **infrastruktura**. Česká republika má velmi dobrou a rozvinutou dálniční a silniční síť. Velmi dobrou má také železniční síť. Ve srovnání s ostatními zeměmi Visegrádské skupiny má nevýhodu v oblasti lodní dopravy, jelikož nemá přístup k moři ani oceánu.

Pro klasifikaci **lidských zdrojů** s pohledu investora byly vzaty v úvahu náklady na práci ve formě jednotkové mzdy na odpracovanou hodinu, dále produktivitu HDP na odpracovanou hodinu a nezaměstnanost jako dostupnost volných pracovních sil. Mzdové náklady nejsou v zemích V4 vysoké – pokud je porovnáme například se mzdovými náklady Německa nebo Rakouska. V rámci V4 má nevyšší mzdové náklady měřené jednotkovou mzdou na odpracovanou hodinu Maďarsko, nejnižší Slovensko. Co se produktivity týče, tak největší produktivitu práce vykazuje Slovensko a Česká republika. Nejvyšší míru nezaměstnanosti pak Slovensko a Polsko.

4 Průzkum vnímání investičních stimulů podniky

Cílem výzkumu bylo zjistit významnost vybraných investičních stimulů pro investory a míru spokojenosti podnikatelských subjektů s investičním prostředím v ČR. Jaké investiční stimuly působily na rozhodování podniků při alokování investic a jak se jim tyto stimuly jeví po skutečné realizaci investice na území ČR. Metodika šetření je uvedena v kapitole 1.1 Použitá metodika.

Podstatou výzkumu bylo získání informací přímo od investorů – od zástupců z řad vedení podniků, kteří se rozhodli realizovat investiční záměr na území ČR prostřednictvím agentury CzechInvest. Jak již vyplývá z této skutečnosti, jedná se podniky ze zpracovatelského průmyslu, které získali jednu z investičních pobídek poskytující Českou republikou.

Úvodní oddíl dotazníku byl spíše informační – o profilu respondenta. Nejvíce odpovědělo malých podniků, do 50ti zaměstnanců (42 %) z Libereckého (33 %) a Středočeského (21 %) kraje zaměřující svou činnost do strojírenského (16 %) a elektrotechnického (27 %) průmyslu a také do IT a vývoje SW (19 %).

Tab. 46 – Oddíl 1 – Investiční pobídky

Investiční pobídky	%
Jak hodnotíte administrativní náročnost získání investiční pobídky v ČR?	
<i>Malá</i>	7
<i>Velká</i>	64
<i>Adekvátní</i>	29
O jakou investiční podporu subjekt žádal?	
<i>Sleva na dani z příjmů právnických osob</i>	42
<i>Převod území za zvýhodněnou cenu</i>	11
<i>Hmotná podpora na pořízení majetku</i>	47
Jak hodnotíte systém investičních pobídek v ČR?	
<i>Nespokojen</i>	42
<i>Spokojen</i>	58

Zdroj: vlastní zpracování.

Z výzkumu vyplynulo, že tyto podniky žádaly o investiční pobídky formou slevy na dani z příjmů (42 %) a hmotné podpory na pořízení majetku (47 %). Více než polovina (67 %) respondentů pokládá získání investiční pobídky ČR za administrativně náročné

ovšem i přes to je větší část respondentů (58 %) se systémem investičních pobídek v ČR spokojena.

Tab. 47 – Oddíl 2 – Ekonomické prostředí

Ekonomické prostředí	%
Zajímáte se o ekonomické prostředí ČR?	
<i>Ano</i>	63
<i>Ne</i>	37
Sledujete HDP?	
<i>Ano</i>	63
<i>Ne</i>	37
Sledujete inflaci?	
<i>Ano</i>	63
<i>Ne</i>	37

Zdroj: vlastní zpracování.

V další části dotazníku bylo zjišťováno, zda se podniky zajímají o ekonomické prostředí. Většina respondentů (63 %) odpověděla, že sleduje makroekonomické ukazatele a zajímá se o ekonomický vývoj v místě svého podnikání.

Tab. 48 – Oddíl 3 – Daňový systém

Daňový systém	%
Je pro vás daňový systém v ČR složitý?	
<i>Ano, nemohu se v něm vyznat</i>	17
<i>Ne, je jednoduchý</i>	35
<i>Některé daně mi nejsou zcela jasné</i>	25
<i>Zajímám se pouze o daně, které souvisejí s mým podnikáním</i>	16
<i>Nevím</i>	7
Vnímáte sazby DPH v ČR jako vysoké - s ohledem na další oblasti realizace vašeho podnikání?	
<i>Ano</i>	42
<i>Ne</i>	21
<i>Sazby jsou adekvátní</i>	37
Vnímáte sazby daně z příjmu fyzických osob jako vysoké - s ohledem na okolní státy?	
<i>Ano</i>	39
<i>Ne</i>	23
<i>Sazby jsou adekvátní</i>	38
Vnímáte sazby daně z příjmu právnických osob jako vysoké - s ohledem na okolní státy?	
<i>Ano</i>	37
<i>Ne</i>	35
<i>Sazby jsou adekvátní</i>	28

Zdroj: vlastní zpracování.

Tab. 49 – Oddíl 4 – Infrastruktura

Infrastruktura	%
Jaký typ dopravy jako subjekt nejvíce využíváte?	
<i>Silniční</i>	100
Je pro vás tato doprava v ČR dostačující?	
<i>Ano</i>	50
<i>Spíše ano</i>	45
<i>Ne</i>	5
Potřebujete ke své podnikatelské činnosti skladovací prostory?	
<i>Ano</i>	87
<i>Ne</i>	13
Pokud potřebujete ke své podnikatelské činnosti skladovací prostory jaké?	
<i>Vlastní skladovací prostory</i>	80
<i>Pronájem skladovacích prostor</i>	25
Pokud využíváte skladovacích prostor pronajatých, jste spokojeni s podmínkami pronájmu?	
<i>Ano</i>	33
<i>Spíše ano</i>	17
<i>Spíše ne</i>	5
Bylo pro váš podnikatelský subjekt jednoduché sehnat dostupné skladovací prostory?	
<i>Ano, pronájem prostor v blízkosti podniku</i>	31
<i>Bylo problematické zajistit adekvátní prostory, máme vlastní příliš daleko od podniku</i>	11
<i>Ano, máme vlastní v blízkosti podnik</i>	54

Zdroj: vlastní zpracování.

Jedním ze sledovaných investičních stimulů byl daňový systém. Dotazovaní investoři považují daňovou legislativu ČR spíše za nepřehlednou a složitou (42 %), ovšem v rámci svého podnikání se o daně zajímají nebo mají vlastní daňové poradce (16 %). V dotazníku byla dále položena otázka, zda považují daňové sazby ČR za vysoké. Většina investorů uvedla, že ano (42 %) - existuje zde vysoké daňové zatížení. Při osobních rozhovorech ovšem respondenti doplnili, že daňové zatížení je sice vysoké, ovšem nikoli ve srovnání s vyspělejšími zeměmi jako je například sousední Německo.

Dalším faktorem, který byl v této práci popsán jako stimul ovlivňující rozhodování investujícího podniku a alokaci jeho investice je infrastruktura. Všichni oslovení investoři nejvíce využívají silniční dopravy (100 %). Z osobních rozhovorů vyplynulo, že ale s úrovní silniční dopravy ČR nejsou spokojeni, zvláště pokud se jedná o silnice první třídy. Respondenti dále zmiňovali nedostatečnou síť dálnic. S infrastrukturou také úzce souvisí dostupnost skladovacích prostor. Respondenti uvedli, že nemají velké problémy s jejich dostupností.

Tab. 50 – Oddíl 5 – Lidské zdroje

Lidské zdroje	%
Jak hodnotíte mzdové náklady v ČR?	
<i>Vysoké</i>	26
<i>Nízké</i>	8
<i>Průměrné</i>	66
Jak náročná je z hlediska vzdělání lidských zdrojů v ČR vaše podnikatelská činnost? Prosím vyjádřete procentuální podíl zastoupení vzdělanosti vašich zaměstnanců.	
<i>Základní vzdělání</i>	25
<i>Středoškolské vzdělání</i>	48
<i>Vysokoškolské vzdělání</i>	27
Vyhovuje struktura profesní kvalifikace lidských zdrojů v ČR potřebám vašemu subjektu?	
<i>Ano</i>	21
<i>Ne</i>	19
<i>Spíše ano</i>	36
<i>Spíše ne</i>	24
Je problém získat kvalifikované a zkušené zaměstnance pro vaši podnikatelskou činnost?	
<i>Ano</i>	34
<i>Ne</i>	22
<i>Spíše ano</i>	34
<i>Spíše ne</i>	10

Zdroj: vlastní zpracování.

Na investora dále jako stimul působí také úroveň, dostupnost a cena lidských zdrojů v oblasti, kde zamýšlí realizovat svou investici. Investoři nepovažují mzdové náklady v ČR za vysoké (66 %). Většina oslovených respondentů pro svoji podnikatelskou činnost využívá středoškolsky vzdělané lidské zdroje (48 %), ovšem s jejich dostupností mají problémy (34 %). Investoři uvedli, že není jednoduché získat adekvátní spolehlivou pracovní sílu s odpovídajícím vzděláním.

V rámci výzkumu byla dále zjišťována spokojenost investorů s podnikatelským prostředím ČR. Při dotazování na přístup státních orgánů a systém státní správy respondenti uvedli, že záleží spíše na pracovníkovi státní správy a jeho ochotě s podnikatelem spolupracovat. Při osobních rozhovorech si investoři stěžovali na vysokou míru byrokracie v České republice. Velká většina respondentů považuje systém státní správy a její organizaci za složitou a neorientují se v ní, často si najímají poradce. Respondenti byli dotazováni také na korupci, zda se s ní již při své podnikatelské činnosti setkali. Čtvrtina respondentů na otázku nechtěla odpovědět a třetina respondentů se s korupcí při své podnikatelské činnosti setkala.

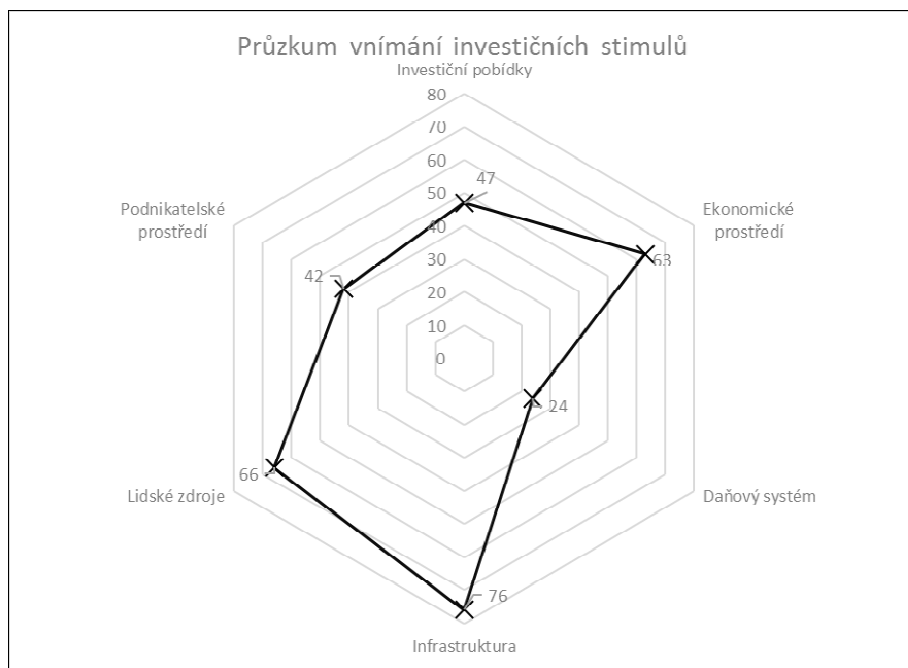
Tab. 51 – Oddíl 6 – Podnikatelské prostředí

Podnikatelské prostředí	%
Jak hodnotíte přístup státních orgánů, se kterými v rámci Vašeho podnikání spolupracujete? (finanční úřad, státem zřízené nebo státem podporované instituce a agentury, soudy, orgány veřejné samosprávy, atp.)?	
<i>Státní orgány jsou vstřícné</i>	65
<i>Často se setkáváme s neochotou spolupráce</i>	35
Jak hodnotíte systém státní správy ČR, se kterými v rámci vašeho podnikání spolupracujete? (finanční úřad, státem zřízené nebo státem podporované instituce apod.)?	
<i>Organizace státních orgánů je velice složitá</i>	87
<i>Organizace je přehledná</i>	13
Jak hodnotíte podnikatelské prostředí v ČR z hlediska administrativní náročnosti?	
<i>Velmi náročné, vysoká míra byrokracie</i>	52
<i>Středně náročné</i>	37
<i>Málo náročné</i>	11
Setkali jste se (ať již přímo nebo z doslechu) v rámci vašeho podnikání s korupcí?	
<i>Ano</i>	31
<i>Ne</i>	47
<i>Nechci odpovédět</i>	22

Zdroj: vlastní zpracování.

Celkově investoři hodnotili investiční prostředí České republiky za kvalitní, bez větších problematických aspektů, které by je od alokace investice právě na území České republiky přímo odradily.

Výstupem průzkumu je následující spider diagram. Spider diagram ukazuje, jak podniky vnímají vybrané investiční stimuly v ČR.

Obr. 32- Průzkum vnímání investičních stimulů podniky

Zdroj: vlastní zpracování.

Ze zkoumaných investičních stimulů podniky investující v ČR nejlépe vnímají infrastrukturu. Vzhledem k tomu, že 100 % respondentů odpovědělo, že nejvíce využívají silniční infrastrukturu, vztahuje se výsledek právě k ní a k přístupu ke skladovacím prostorům. Tento jev odpovídá také posledním výsledkům hodnocení podnikatelského prostředí Mezinárodním institutem pro rozvoj managementu¹²⁶. Na dalším místě jsou z vybraných investičních stimulů lidské zdroje, hned za nimi pak ekonomické prostředí a zdraví České republiky. Nejhorší naopak podniky vnímají daňový systém.

¹²⁶ Mezinárodní institut pro rozvoj managementu hodnotí 60 zemí. Od roku 2012 se hodnocení ČR velmi nezměnilo. Ze 4 hodnocených oblastí je infrastruktura ne prvním místě. Viz http://www.conycit.cl/wp-content/uploads/2014/07/IMD_WCY-2014.pdf.

5 Vliv investičních stimulů na výši PZI

V následující kapitole bude provedeno statistické testování stanovených hypotéz. Metodika statistického zpracování dat je uvedena v kapitole 1.1 Použitá metodika.

H1: PZI jsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice:

H1.1: PZI jsou ovlivňovány výší HDP v zemi realizace investice.

H1.2: PZI jsou ovlivňovány mírou inflace v zemi realizace investice.

H1.3: PZI jsou ovlivňovány vývojem platební bilance v zemi realizace investice.

H2: Na PZI má vliv daňové zatížení v zemi realizace investice.

H2.1: PZI jsou ovlivňovány výší DPH v zemi realizace investice.

H2.2: PZI jsou ovlivňovány výší daně z příjmu v zemi realizace investice.

H3: PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury v zemi realizace investice.

H4: PZI jsou ovlivňovány úrovní podnikatelského prostředí v zemi realizace investice.

H5.1: Na PZI mají vliv náklady na práci.

H5.2: Na PZI má vliv produktivita práce.

H5.3: Na PZI má vliv míry nezaměstnanosti.

5.1 Vliv makroekonomických ukazatelů na rozhodování investorů

V této kapitole bude testována hypotéza, zda je velikost investičních pobídek (y_{FDI}) závislá na vybraných makroekonomických ukazatelích: HDP (x_{GDP}), míra inflace (x_i), bilance běžného účtu (x_{ca}):

H1: PZI jsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice

V první řadě je nutné stanovit nulovou hypotézu H_{10} : PZI nejsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice.

Hypotéza H1 je rozdělena a tři podhypotézy, které budou nejprve testovány samostatně prostřednictvím jednoduché regrese a následně jako celek prostřednictvím vícenásobné regrese:

H1.1: PZI jsou ovlivňovány výši HDP v zemi realizace investice.

H1.2: PZI jsou ovlivňovány mírou inflace v zemi realizace investice.

H1.3: PZI jsou ovlivňovány vývojem platební bilance v zemi realizace investice.

Tab. 52 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H1 pro ČR

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
X _{hdp}	$y_{FDI_CZ} = 5103,56 + 0,0357294 * x_{HDP_CZ}$	0,8026	4,4615	0,0679
X _i	$y_{FDI_CZ} = 7875,9 - 317,876 * y_{I_CZ}$	0,3035	7,5366	-0,2745
X _{ca}	$y_{FDI_CZ} = 6437,01 + 174,367 * x_{CA_CZ}$	0,7043	1,0602	0,1029

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce č. 45 jsou uvedeny výsledky jednoduché regresní analýzy pro ČR. V prvním sloupci je popsána rovnice lineárního modelu, ve druhé sloupci testovací statistika P, ve třetím sloupci je uveden koeficient determinace a ve čtvrtém sloupci koeficient korelace. Podrobnější výsledky testování, včetně plot diagramů jsou v příloze – Výsledky regresních analýz.

Jak je zřejmé z hodnot P statistik, pro vztahy vysvětlujících proměnných s vysvětlovanou proměnnou jsou hodnoty vyšší než hladina významnosti 0,05, tzn., že jsou statisticky nevýznamné. Dle koeficientu korelace jsou závislosti velmi slabé, záporný koeficient v případě míry inflace znamená, že s růstem inflace klesají PZI. Koeficient R² vysvětluje v případě HDP pouze 4,46 % změn PZI, v případě inflace 7,54 % změn PTI a v případě běžného účtu je to pouze 1,06 %. Vzájemný vztah nebyl potvrzen a jednotlivé podhypotézy nepřijímáme.

Tab. 53 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H1

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
X _{hdp_HU}	$y_{FDI_HU} = -102,902 + 0,279182 \cdot x_{HDP_HU}$	0,1376	15,0506	0,3879
X _{I_HU}	$y_{FDI_HU} = 4352,68 + 51,7619 \cdot y_{I_HU}$	0,8821	0,1627	0,0403
X _{CA_HU}	$y_{FDI_HU} = 5534,07 + 154,711 \cdot x_{CA_HU}$	0,4289	4,5261	0,2127
X _{hdp_PL}	$y_{FDI_PL} = 7692,55 + 0,172138 \cdot x_{HDP_PL}$	0,6734	1,3063	0,1142
X _{I_PL}	$y_{FDI_PL} = 9100,19 + 120,68 \cdot y_{I_PL}$	0,7713	0,6234	0,0789
X _{CA_PL}	$y_{FDI_PL} = -4299,93 - 3841,3 \cdot x_{CA_PL}$	0,0096	58,8516	0,7672
X _{hdp_SR}	$y_{FDI_SR} = 1790,67 + 0,0276049 \cdot x_{HDP_SR}$	0,6789	1,2608	0,1122
X _{I_SR}	$y_{FDI_SR} = 2572,48 - 22,9722 \cdot y_{I_SR}$	0,8165	0,3977	-0,0630
X _{CA_SR}	$y_{FDI_SR} = 1516,1 - 233,347 \cdot x_{CA_SR}$	0,1170	27,8414	-0,5276

Zdroj: vlastní zpracování.

Dle statické významnosti budou zamítnuty všechny podhypotézy, kromě H1.3 pro Polsko, kde se závislost potvrdila jednak vzhledem k statistické významnosti (P je menší než 0,05) a také vzhledem ke koeficientu determinace 58 %.

Pro vícenásobnou korelaci bude stanovena nejprve korelační matice pro zjištění vzájemné závislosti nezávisle proměnných, viz multikolinearita výše.

Tab. 54 – Korelační matice pro H1 Česká republika

	y_{FDI}	x_{GDP_CZ}	x_{I_CZ}	x_{ca_CZ}
y_{FDI}	1			
x_{GDP_CZ}	0,8148	1		
x_{I_CZ}	-0,4217	-0,0843	1	
x_{ca_CZ}	0,7091	-0,4102	-0,2458	1

Zdroj: vlastní zpracování.

Z tabulky je zřejmé, že závislosti nevykazují multikolinearitu, může být tedy přistoupeno k dalšímu testování.

Vícenásobnou lineární regresní přímku popisuje vztah:

$$y_{FDI_CZ} = 8597,89 + 309,692 \cdot x_{CA_CZ} + 0,0306146 \cdot x_{HDP_CZ} - 397,33 \cdot y_{I_CZ}$$

Tab. 55 – Regresní statistika pro H1 Česká republika

Koeficient determinace	0,1169
P statistika	0,6702

Zdroj: vlastní zpracování.

Z výsledků regrese je možné interpretovat, že koeficient determinace je pro tento model $R^2 = 0,1169$, což značí velmi nízkou závislost. Koeficient β_1 je na hladině spolehlivosti 0,05 statisticky nevýznamný, protože hodnota P je větší než 0,05. Z toho důvodu bude přijata nulová hypotéza a může být konstatováno, že v případě provedeného testování nevykazuje objem PZI významnou závislost na vybraných ekonomických ukazatelích.

Tab. 56 – Regresní statistika H1

Země	Regresní přímká	R^2	P statistika
HU	$y_{FDI_HU} = -9226,07 - 350,718 * x_{CA_HU} + 0,540293 * x_{HDP_HU} + 322,554 * y_{I_HU}$	19,88	0,4293
PL	$y_{FDI_PL} = 20154,5 - 3096,09 * x_{CA_PL} - 0,898861 * x_{HDP_PL} - 385,474 * y_{I_PL}$	65,97	0,0743
SR	$y_{FDI_SR} = 8827,36 - 136,358 * x_{CA_SR} - 0,137545 * x_{HDP_SR} - 281,043 * y_{I_SR}$	38,87	0,3656

Zdroj: vlastní zpracování.

Korelační matice pro regresní statistiku dat ostatních zemí, je uvedena v přílohách. Dle regresní statistiky je výraznější koeficient determinace pouze v případě Polska, kde je koeficient korelace 0,66 - tzn., že modelem je vysvětleno 66 % změn. Ovšem hodnoty P všech zemí jsou větší než hladina významnosti 0,05, tudíž statisticky nevýznamné. Z toho důvodu bude přijata nulová hypotéza a může být konstatováno, že v případě provedeného testování nevykazuje objem PZI významnou závislost na vybraných ekonomických ukazatelích. **PZI nejsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice**

5.2 Vliv daňového zatížení na rozhodování investorů

V této kapitole bude testována hypotéza, zda je velikost investičních pobídek (y_{FDI}) závislá na daňové zatížení hostitelské země: procentní podíl DPH na HDP (x_{VAT}), procentní podíl

DPH na celkovém zdanění (x_{VAT2}), podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP (x_{tp}) a podíl daně z příjmu právnických osob na HDP (x_{tc}):

H2: Na PZI má vliv daňové zatížení v zemi realizace investice.

Stanovená nulová hypotéza H_{20} zní: PZI nejsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice.

Hypotéza H2 je rozdělena na dvě podhypotézy, které budou testovány prostřednictvím jednoduché regrese.

H2.1: PZI jsou ovlivňovány výší DPH v zemi realizace investice.

H2.2: PZI jsou ovlivňovány výší daně z příjmu v zemi realizace investice.

Tab. 57 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H2 pro ČR

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
x_{VAT}	$y_{\text{FDI}_{\text{CZ}}} = 8493,93 - 243,038 * x_{\text{VAT}_{\text{CZ}}}$	0,8592	0,2326	-0,0482
x_{VAT2}	$y_{\text{FDI}_{\text{CZ}}} = 18117,5 - 385,394 * x_{\text{VAT2}_{\text{CZ}}}$	0,4017	5,0715	-0,2252
x_{tp}	$y_{\text{FDI}_{\text{CZ}}} = 3929,19 + 500,993 * x_{\text{tp}_{\text{CZ}}}$	0,7929	0,5088	0,0713
x_{tc}	$y_{\text{FDI}_{\text{CZ}}} = -2719,76 + 2309,15 * x_{\text{tc}_{\text{CZ}}}$	0,1179	16,5443	0,4067

Zdroj: vlastní zpracování.

V tabulce jsou uvedeny výsledky jednoduché regresní analýzy. V prvním sloupci je popsána rovnice lineárního modelu, ve druhé sloupci testovací statistika P, ve třetím sloupci je uveden koeficient determinace a ve čtvrtém sloupci koeficient korelace. Podrobnější výsledky testování, včetně plot diagramů jsou v příloze – Výsledky regresních analýz. Jak je zřejmé z hodnot P statistik, pro vztahy vysvětlujících proměnných s vysvětlovanou proměnnou jsou hodnoty vyšší než hladina významnosti 0,05, tzn., že jsou statisticky nevýznamné. Dle koeficientu korelace jsou závislosti velmi slabé. Vzájemný vztah nebyl potvrzen.

Tab. 58 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H2

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
X VAT_HU	$Y_{FDI_HU} = -7972,72 + 837,745 * X_{VAT_HU}$	0,3623	5,9561	0,2440
X VAT2_HU	$Y_{FDI_HU} = -7532,42 + 306,784 * X_{VAT2_HU}$	0,3813	5,5141	0,3813
X TP_HU	$Y_{FDI_HU} = 14707,4 - 1476,5 * X_{TP_HU}$	0,1558	13,8483	-0,3721
X TC_HU	$Y_{FDI_HU} = 7808,72 - 1472,11 * X_{TC_HU}$	0,3864	5,4005	-0,2323
X VAT_PL	$Y_{FDI_PL} = -111174 + 9934,05 * X_{VAT_PL}$	0,0019	51,0625	0,7145
X VAT2_PL	$Y_{FDI_PL} = -96024,9 + 2881,37 * X_{VAT2_PL}$	0,0130	36,6431	0,6053
X TP_PL	$Y_{FDI_PL} = 8714,55 + 356,841 * X_{TP_PL}$	0,8813	0,1649	0,0406
X TC_PL	$Y_{FDI_PL} = -17004,3 + 12568,7 * X_{TC_PL}$	0,0305	29,2260	0,5409
X VAT_SR	$Y_{FDI_SR} = 4467 - 194,262 * X_{VAT_SR}$	0,6906	1,1667	-0,1079
X VAT2_SR	$Y_{FDI_SR} = -10856 + 364,77 * X_{VAT2_SR}$	0,1154	16,7506	0,4092
X TP_SR	$Y_{FDI_SR} = 5953,55 - 1154,45 * X_{TP_SR}$	0,1620	13,4732	-0,3670
X TC_SR	$Y_{FDI_SR} = 2505,84 - 78,4814 * X_{TC_SR}$	0,9600	0,0185	-0,0136

Zdroj: vlastní zpracování.

Pro Maďarsko a Slovensko budou přijaty nulové hypotézy H2.1 až H2.4 na hladině významnosti 0,05. Pro Polsko bude zamítnuta nulová hypotéza H2.1, H2.2 a H2.4. Hodnota P je menší než 0,05. Podrobné výstupy viz přílohy.

Tab. 59 – Korelační matice pro H2 Česká republika

	Y FDI_CZ	X vat_CZ	X vat2_CZ	X tp_CZ	X tc_CZ
Y FDI_CZ	1				
X vat_CZ	0,8869	1			
X vat2_CZ	-0,9634	-0,9769	1		
X tp_CZ	-0,9123	-0,9285	0,8455	1	
X tc_CZ	-0,9429	-0,7668	0,9592	0,7693	1

Zdroj: vlastní zpracování.

V tomto případě se v modelu vyskytuje multikolinearita. Je vhodné vysvětlující proměnné s velkou vzájemnou závislostí z modelu vyřadit. Vyřazen bude podíl DHP na celkovém zdanění a zdanění fyzických osob – zdanění právnických osob je pro rozhodování podniků významnější činitel.

Tab. 60 – Korelační matice pro H2 Česká republika – po odstranění multikolinearity.

	Y FDI_CZ	X vat_CZ	X tc_CZ
Y FDI_CZ	1		
X vat_CZ	-0,9498	1	
X tc_CZ	-0,6216	0,3478	1

Zdroj: vlastní zpracování.

Tab. 61 – Regresní statistika pro H2 Česká republika

Koeficient determinace	17,533
P statistika	0,2856

Zdroj: vlastní zpracování.

Regresní přímka má tvar:

$$y_{FDI_{CZ}} = -9173,39 + 2518,55 \cdot x_{tc_{CZ}} + 534,394 \cdot x_{vat_{CZ}}$$

Z výsledků regrese je možné interpretovat, že koeficient determinace je pro tento model $R^2 = 0,1753$ a P statistika je 0,2856, takže vyšší než 0,05.

Korelační matice pro modely dalších zemí V4 jsou uvedeny v příloze. Dle výše uvedeného bude z modelu vyřazena vysvětlující proměnná, pokud jejich vzájemná závislost překračuje koeficient 0,8. V případě dalších zemí nebylo třeba nezávisle proměnné z modelu vyloučit.

Tab. 62 – Regresní statistika H2

Země	Regresní přímka	R^2	P statistika
HU	$y_{FDI_{HU}} = 57703,2 - 2827,8 \cdot x_{tp_{HU}} - 2158,08 \cdot x_{vat_{HU}} - 1569,19 \cdot x_{vat2_{HU}} - 1832,58 \cdot x_{tc_{HU}}$	20,3841	0,6054
PL	$y_{FDI_{PL}} = 125433 - 1131,79 \cdot x_{tp_{PL}} - 164,337 \cdot x_{vat_{PL}} - 2938,39 \cdot x_{vat2_{PL}} - 15885,0 \cdot x_{tc_{PL}}$	72,9817	0,0038
SR	$y_{FDI_{SR}} = 6156,47 - 935,077 \cdot x_{tp_{SR}} - 120,417 \cdot x_{vat_{SR}} - 263,525 \cdot x_{vat2_{SR}} - 1207,97 \cdot x_{tc_{SR}}$	23,4509	0,5266

Zdroj: vlastní zpracování.

Vzhledem k hodnotám statistiky P nebyla nulová hypotéza v případě Česka, Maďarska Slovenska přijata. V případě Polska byla nulová hypotéza zamítnuta. Hodnota P je 0,0038 tudíž menší než hladina významnosti 0,05. Koeficient determinace je téměř 73 %, což znamená velkou těsnost. S růstem daňového zatížení v Polsku klesá příliv přímých zahraničních investic. **České, slovenské a maďarské PZI nejsou ovlivňovány velikostí daňového zatížení v zemi realizace investice. Polské PZI jsou ovlivňovány daňovým zatížením.**

5.3 Vliv úrovně infrastruktury na rozhodování investorů

V této kapitole je testována hypotéza, zda je velikost investičních pobídek (y_{FDI}) závislá na vyspělosti infrastruktury v zemi realizace investice: procentní podíl investic do infrastruktury na HDP (x_{ifn}). H_{30} : PZI nejsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury v zemi realizace investice, hypotézu H_0 bude potvrzena nebo zamítnuta.

Vzhledem k tomu, že v tomto modelu je pouze jednu nezávisle proměnnou, nebude sledována multikolinearita.

Tab. 63 – Regresní statistika H_3

Země	Regresní přímka	R^2	P statistika
CZ	$y_{FDI_CZ} = 4487,88 + 1108,45 * x_{ifn_CZ}$	2,7039	0,5428
HU	$y_{FDI_HU} = 5601,86 - 733,844 * x_{ifn_HU}$	1,4111	0,6613
PL	$y_{FDI_PL} = 2801,88 + 7181,83 * x_{ifn_PL}$	38,4051	0,0105
SR	$y_{FDI_SR} = 4312,41 - 1789,35 * x_{ifn_SR}$	6,1731	0,3363

Zdroj: vlastní zpracování.

Z výsledků regrese vyplývá, že koeficient determinace je pro tento model $R^2 = 2,7 \%$ pro Českou republiku, $R^2 = 1,4 \%$ pro Maďarsko, $R^2 = 38,4 \%$ pro Polsko a $R^2 = 6,1 \%$ pro Slovensko. Významnější těsnost je opět pouze u Polska.

Dle koeficientu významnosti bude zamítnuta H_{30} pro Polsko, kde je kritérium P menší než hladina významnosti 0,05. Pro regresní přímky ostatních zemí bude přijata hypotéza H_0 – PZI nejsou závislé na míře vyspělosti infrastruktury.

Z koeficientů regresního modelu vyplývá, že s každou další jednotkou x roste y_{FDI_PL} . Tedy s růstem investic do infrastruktury v Polsku roste příliv přímých zahraničních investic. **České, slovenské a maďarské PZI nejsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury. Polské PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury.**

5.4 Vliv úrovně podnikatelského prostředí na rozhodování investorů

V této kapitole je testována hypotéza, zda je velikost investičních pobídek (y_{FDI}) závislá na úrovni lidských zdrojů: jednotkové náklady na práci (x_{wt}), jednotkové mzdové náklady (x_{ulc}), GDP na odpracovanou hodinu (x_{wh}), a míra nezaměstnanosti (x_{unemp}):

H4: PZI jsou ovlivňovány úrovní podnikatelského prostředí v zemi realizace investice.

Stanovená nulová hypotéza H_{40} : „PZI nejsou ovlivňovány úrovní lidských zdrojů v zemi realizace investice“ bude zamítnuta nebo potvrzena.

Hypotéza má stanovené tři podhypotézy:

H4.1: Na PZI mají vliv náklady na práci.

H4.2: Na PZI má vliv produktivita práce.

H4.3: Na PZI má vliv míra nezaměstnanosti.

Podhypotézy budou testovány jednoduchou lineární regresí. Pro ČR jsou výsledky následující:

Tab. 64 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H4 pro ČR

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
x_{ULC_CZ}	$y_{FDI_CZ} = 7281,82 - 13,1 * x_{ULC_CZ}$	0,8869	0,1615	-0,0401
x_{unemp_CZ}	$y_{FDI_CZ} = 8647,09 - 357,111 * x_{unemp_CZ}$	0,5748	2,4841	-0,1576
x_{WH}	$y_{FDI_CZ} = 5466,71 + 21,0955 * x_{wh_CZ}$	0,9196	0,0813	0,0285
x_{WT}	$y_{FDI_CZ} = 5738,84 + 0,017122 * x_{wt_CZ}$	0,9570	0,0232	0,0152

Zdroj: vlastní zpracování.

Podhypotézy budou zamítnuty, protože hodnoty P jsou vyšší než 0,05.

Tab. 65 – Vyhodnocení jednoduché regresní analýzy H4

Nezávisle proměnná	Regresní přímka	P statistika	R ²	Korelační koeficient
X _{ULC_HU}	$y_{FDI_HU} = -1688,53 + 75,009 \cdot x_{ULC_HU}$	0,1976	12,4217	0,3524
X _{WT_HU}	$y_{FDI_HU} = -4928,8 + 0,479924 \cdot x_{wt_HU}$	0,2035	12,1231	0,3481
X _{WH_HU}	$y_{FDI_HU} = -4234,85 + 349,191 \cdot x_{wh_HU}$	0,1128	18,1989	0,4266
X _{unemp_HU}	$y_{FDI_HU} = 1294,53 + 451,963 \cdot x_{unemp_HU}$	0,2801	8,8996	0,2983
X _{ULC_PL}	$y_{FDI_PL} = 38081,8 - 291,481 \cdot x_{ULC_PL}$	0,3841	6,3668	-0,2523
X _{WT_PL}	$y_{FDI_PL} = 22020,6 - 0,507556 \cdot x_{wt_PL}$	0,7938	0,5915	-0,0769
X _{WH_PL}	$y_{FDI_PL} = 9587,73 + 57,9173 \cdot x_{wh_PL}$	0,9392	0,0504	0,0224
X _{unemp_PL}	$y_{FDI_PL} = 18445,9 - 559,465 \cdot x_{unemp_PL}$	0,2337	11,8569	-0,3403
X _{ULC_SR}	$y_{FDI_SR} = 322,191 + 22,2843 \cdot x_{ULC_SR}$	0,5023	3,2756	0,1809
X _{WT_SR}	$y_{FDI_SR} = 1275,73 + 0,055931 \cdot x_{wt_SR}$	0,7311	0,8706	0,0933
X _{WH_SR}	$y_{FDI_SR} = 701,429 + 55,0684 \cdot x_{wh_SR}$	0,4846	3,5506	0,1884
X _{unemp_SR}	$y_{FDI_SR} = 3189,83 - 59,701 \cdot x_{unemp_SR}$	0,6551	1,4658	-0,1210

Zdroj: vlastní zpracování.

Dle výsledků uvedených v tabulce hypotézy H4.1 až H4.4 budou zamítnuty pro všechny země V4.

Pro vícenásobný model regrese byla opět nejprve stanovena korelační matice (viz příloha). V modelu žádné země se neobjevila multikolinearita, žádnou vysvětlující proměnou nebylo nutné z modelu vyloučit.

Tab. 66 – Regresní statistika H4

Země	Regresní přímka	R ²	P statistika
CZ	$y_{FDI_CZ} = 18646,8 - 148,442 \cdot x_{ULC_CZ} - 595,813 \cdot x_{unemp_CZ} + 11,9384 \cdot x_{wh_CZ} + 0,276848 \cdot x_{wt_CZ}$	6,3965	0,9484
HU	$y_{FDI_HU} = -6712,46 - 171,646 \cdot x_{ULC_HU} - 602,527 \cdot x_{unemp_HU} + 1341,14 \cdot x_{wh_HU} - 0,174318 \cdot x_{wt_HU}$	25,2042	0,5291
PL	$y_{FDI_PL} = 114964, - 1451,52 \cdot x_{ULC_PL} - 1488,07 \cdot x_{unemp_PL} + 260,227 \cdot x_{wh_PL} + 2,07446 \cdot x_{wt_PL}$	60,3283	0,0395
SR	$y_{FDI_SR} = 12709,1 + 140,021 \cdot x_{ULC_SR} - 248,602 \cdot x_{unemp_SR} + 618,522 \cdot x_{wh_SR} - 2,03028 \cdot x_{wt_SR}$	34,9606	0,2743

Zdroj: vlastní zpracování.

Z výsledků regrese vyplývá, že koeficient determinace je pro tento model $R^2 = 6 \%$ pro Českou republiku, $R^2 = 25 \%$ pro Maďarsko, $R^2 = 60 \%$ pro Polsko a $R^2 = 35 \%$ pro Slovensko. Významnější těsnost pozorujeme opět pouze u Polska.

Dle koeficientu významnosti bude zamítnuta H_0 pro Polsko, kde je kritérium P menší než hladina významnosti 0,05. Pro regresní přímky ostatních zemí se nezamítá H_0 : PZI nejsou závislé na míře vyspělosti infrastruktury. Jak je zřejmé v případě Česka, Maďarska a Slovenska bude přijata H_0 : Na velikost PZI nemá úroveň lidských zdrojů v zemi realizace investice. Testovací kritérium je větší než 0,05. Ovšem v případě Polska je významnost F menší, než 0,05 a tudíž zde bude zamítnuta hypotéza H_0 . **České, slovenské a maďarské PZI nejsou ovlivňovány lidskými zdroji. Polské PZI jsou ovlivňovány lidskými zdroji.**

6 Závěr

Jak již bylo řečeno v úvodu, při rozhodování investora (pro potřeby této disertační práce chápeme investora jako podnikatelskou jednotku) o alokaci jeho investice rozhoduje velké množství faktorů, které různou měrou jeho rozhodování ovlivňují. Tyto faktory se obecně označují jako investiční stimuly. V první části této disertační práce (kap. 2 Teoretické východisko) byla za pomoci kvalitativního a kvantitativního výzkumu primárních a sekundárních dat vysvětlena problematika přímých zahraničních investic, jejich formy, vliv PZI na ekonomiku hostitelské země, lokalizační teorie a faktory stimulující rozhodování investora. Teoretické východisko práce se opírá o teorie J. H. Dunninga, z českých autorů pak M. Srholce nebo M. Viturky. Na základě teoretického východiska byly vybrány investiční stimuly pro další analýzu. Za nejvýznamnější investiční stimuly, které mají podstatný vliv na rozhodování investora, jsou pro investora zjistitelné a dostupné považuje autorka disertační práce ukazatele politické a hospodářské stability (makroekonomické ukazatele), daňové zatížení (HDP a daně z příjmu), geografickou polohu a infrastrukturu, lidské zdroje (produktivitu, nezaměstnanost).

V analytické části disertační práce byla provedena rešerše dostupných dat z literatury a internetových statistik OECD, EUROSTATu, CzechInvestu a České národní banky. V této části byla dále analyzována velikost a struktura PZI v ČR. Celkový objem přímých zahraničních investic byl k 31.12.2014 2 692 338 mil. CZK, z toho 122 646 mil. za rok 2014. Do zpracovatelského průmyslu putovalo za rok 46 213 mil. CZK. Největší objem investic byl z Německa a Francie. Trend PZI ve sledovaném období 1993 až 2014 je rostoucí, ovšem s klesajícími přírůstky. Po analýze jednotlivých zemí původu investorů bylo zjištěno, že od roku 1993 jsou nejčastějšími investory v ČR podniky pocházející z Nizozemska, Německa a Rakouska. Jak již bylo zmíněno, v současnosti plyne největší objem PZI z Nizozemska. Při analýze oborů, do kterých jsou PZI nejvíce směřovány bylo zjištěno, že nejatraktivnějším oborem jsou pro investory zpracovatelský průmysl a finanční a pojišťovací činnost. Ve zpracovatelském průmyslu je to pak výroba motorových vozidel, přívěsů a návěsů. Nizozemští investoři realizují své podnikatelské záměry na území ČR nejvíce v oblasti výroby a rozvodu elektřiny a plynu, v posledních dvou letech pak ve výrobě dvoustopých motorových vozidel.

Dále byla provedena analýza investičních stimulů, na kterou pak navázalo ověření stanovených hypotéz. Jak první stimul byla sledována ekonomická stabilita země a to prostřednictvím makroekonomických ukazatelů: HDP per capita, míra inflace a běžný účet platební bilance. Všechny ukazatele byly sledovány v čase a to v období 1998 – 2014. Jako další stimul bylo analyzováno daňové zatížení a to podíl DPH na HDP země, podíl DPH na celkovém zdanění, podíl daně z příjmu fyzických osob na HDP a podíl daně z příjmů právnických osob na HDP – opět ve stejném období. Dalším sledovaným stimulem byla infrastruktura. Vzhledem k dostupnosti dat byl jako stimul zvolen ukazatel podílu investic do infrastruktury na HDP. Posledním investičním stimulem analýzy jsou lidské zdroje. Lidské zdroje byly analyzovány prostřednictvím vývoje produktivity práce, jednotkové ceny práce a míry nezaměstnanosti jakožto dostupnosti pracovních sil. Všechny investiční stimuly byly sledovány nejen za Českou republiku, ale také za Polsko, Slovensko a Maďarsko, tedy za země Visegradské čtyřky. Důvodem bylo získání většího množství dat a vytvoření relevantnějších závěrů.

Ve statistické části bylo provedeno ověření stanovených hypotéz. Hypotézy byly ověřeny na základě lineární regrese - jednoduché a vícenásobné. Jako závisle proměnná, vysvětlovaná byla zvolena výše PZI v jednotlivých zemích V4 ve sledovaném období 1998-2014, jako nezávisle proměnné – vysvětlující – byly zvoleny jednotlivé ukazatele.

První hypotéza H1: „PZI jsou ovlivňovány velikostí makroekonomických ukazatelů v zemi realizace investice.“ Nebyla potvrzena. Všechny hodnoty získané modelem (viz přílohy) byly statisticky nevýznamné. Bylo možné tedy konstatovat, že PZI nejsou na velikosti makroekonomických ukazatelů závislé.

V případě H2: „Na PZI má vliv daňové zatížení v zemi realizace investice.“ Byly hodnoty potvrzeny pouze v případě Polska. Pro ostatní země V4, byla hypotéza zamítnuta, výsledky nebyly statisticky významné. České, slovenské a maďarské PZI nejsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury, ovšem Polské PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury.

V případě třetí hypotézy: „PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury v zemi realizace investice.“ byla data statisticky významné také pouze v případě Polska. Stejně tak tomu

bylo také v případě hypotézy H4: „PZI jsou ovlivňovány úrovní lidských zdrojů v zemi realizace investice“.

Tab. 67 – Testování hypotéz

Hypotéza	Výsledek testování hypotézy
H1: PZI jsou ovlivňovány velikostí makroek. ukazatelů v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta
H1.1: PZI jsou ovlivňovány výší HDP v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta.
H1.2: PZI jsou ovlivňovány mírou inflace v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta.
H1.3: PZI jsou ovlivňovány saldem běžného účtu platební bilance v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta.
H2: Na PZI má vliv daňové zatížení v zemi realizace investice.	Potvrzena pouze pro Polsko. Pro ostatní země V4 hypotéza zamítnuta.
H2.1: PZI jsou ovlivňovány výší DPH v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta.
H2.2: PZI jsou ovlivňovány výší daně z příjmu v zemi realizace investice.	Hypotéza zamítnuta.
H3: PZI jsou ovlivňovány vyspělostí infrastruktury v zemi realizace investice.	Potvrzena pouze pro Polsko. Pro ostatní země V4 hypotéza zamítnuta.
H4: PZI jsou ovlivňovány úrovní lidských zdrojů v zemi realizace investice.	Potvrzena pouze pro Polsko. Pro ostatní země V4 hypotéza zamítnuta.
H4.1: Na PZI má vliv výše mzdových nákladů.	Hypotéza zamítnuta.
H4.2: Na PZI má vliv produktivita práce.	Hypotéza zamítnuta.
H4.3: Na PZI má vliv míra nezaměstnanosti.	Hypotéza zamítnuta.

Zdroj: vlastní zpracování.

V případě statistického testování hypotéz byl zvolen model lineární regrese, který byl z autorčina pohledu nejvhodnější. Jako modifikace uvedeného výzkumu bylo testování provedeno také na upravených časových řadách – s odstraněním extrémů za pomoci klouzavých průměrů. Výsledky v tomto případě nebyly odlišné. Dále bylo v rámci časových řad přihlédnuto k časové prodlevě, která vzniká při sběru dat o destinaci pro realizaci investice. Investoři dostávají informace o skutečné výši HDP, inflace a dalších ukazatelích s časovým, přibližně ročním zpožděním. Hypotézy byly testovány také na časově posunutých řadách, ovšem výsledky nebyly odlišné od předkládaného testování. V rámci disertační práce tedy hypotézy nebyly jednoznačně potvrzeny

a nezávislost velikosti přímých zahraničních investic na investičních stimulech nebyla zamítnuta.

V poslední části disertační práce byl vyhodnocen průzkum spokojenosti investorů s investičním prostředím České republiky. Průzkum byl proveden prostřednictvím elektronického dotazníkového šetření a osobních pohovorů přímo u respondentů. Osloveno 300 respondentů, přičemž návratnost byla 30 % - vyhodnoceno bylo 100 dotazníků. Dotazník byl cílen do oblasti investičních pobídek, sledování ekonomického prostředí hostitelské země, byl sledován také zájem o daňovou soustavu hostitelské země, spokojenost s úrovní infrastruktury a lidských zdrojů. Úvodní oddíl dotazníku byl spíše informační – o profilu respondenta. Nejvíce odpovědělo malých podniků, do 50ti zaměstnanců z Libereckého a Středočeského kraje zaměřující svou činnost do strojírenského a elektrotechnického průmyslu a také do IT a vývoje SW. Dále ze šetření vyplývá, že podniky žádaly nejvíce o investiční pobídky formou slevy na dani z příjmů a hmotné podpory na pořízení majetku. Více než polovina respondentů pokládá získání investiční pobídky ČR za administrativně náročné ovšem i přes to je větší část respondentů se systémem investičních pobídek v ČR spokojena. Většina respondentů odpověděla, že sleduje makroekonomické ukazatele a zajímá se o ekonomický vývoj v místě svého podnikání. Dotazovaní investoři považují daňovou legislativu ČR spíše za nepřehlednou a složitou, ovšem v rámci svého podnikání se o daně zajímají nebo mají vlastní daňové poradce. Všichni oslovení investoři nejvíce využívají silniční dopravy. Z osobních rozhovorů vyplynulo, že ale s úrovní silniční dopravy ČR nejsou spokojeni, zvláště pokud se jedná o silnice první třídy. Respondenti dále zmiňovali nedostatečnou síť dálnic. Většina oslovených respondentů pro svoji podnikatelskou činnost využívá středoškolsky vzdělané pracovníky, ovšem s jejich dostupností mají problémy. Investoři uvedli, že není jednoduché získat adekvátní spolehlivou pracovní sílu s odpovídajícím vzděláním. Při osobních rozhovorech si investoři stěžovali na vysokou míru byrokracie v České republice. Většina respondentů (87 %) respondentů považuje systém státní správy a její organizaci za složitou a neorientují se v ní, často si najímají poradce. Celkově investoři hodnotili investiční prostředí České republiky za kvalitní, bez větších problematických aspektů, které by je od alokace investice právě na území České republiky přímo odradily.

Záměrem práce bylo pomocí použité metodiky (viz kapitola 1.) zjistit vliv vybraných lokalizačních faktorů na rozhodování investorů v rámci lokalizace zamýšlené investice a to z pohledu mezinárodního. Předkládaná disertační práce může sloužit jako podklad pro rozhodování investora, který se rozhoduje o místě realizace svojí investice. Napovídá investorovi, kterých faktorů si v dané oblasti má všimnout a jak je má vnímat. Práce může pomoci investorovi nejen při zakládání zcela nového podniku, ale také při zakládání závodu rámci již existujícího podnikatelského subjektu.

Dalším možným přínosem této disertační práce je vytvoření ucelené rešerše ke zkoumané problematice lokalizačních teorií. Práce může rovněž sloužit jako návod, popř. metodický materiál pro provádění výzkumů obdobného charakteru. Právě proto byl v kapitole 1. Použitá metodika popsán postup výzkumu od vymezení základního a výběrového souboru až po použité metody zkoumání. Výsledky výzkumu je možné použít jako podklad pro výzkum další. Autorka shledává, že v této oblasti nevyčerpala všechny možnosti výzkumu a je možné na její výzkum navázat jinými statistickými metodami, které by stanovené hypotézy mohly lépe rozklíčovat.

Použité zdroje

ARROW, K. *The Economic Implications of Learning by Doing*. [online]. Review of Economic Studies, 29, June 1962. [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: http://link.springer.com/chapter/10.1007/978-1-349-15430-2_11#page-1.

BARTOŠOVÁ, M., VONDRÁČKOVÁ M. *Investment incentives analysis of new jobs, correlation of new jobs and the unemployment rate*. In ACC Journal 1.vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2012, roč. 18., p. 18 – 28. ISSN 1803-9782.

BENÁČEK, V. *Přímé zahraniční investice v teorii a praxi: aplikace na ČR*. [cit. 2006-20-04]. Dostupné z: <http://www.cse.cz/soubory/bulletiny/etce-13.pdf>.

BLOMSTROM, M., KOKKO, A. *The Economic of Foreign Direct Investment Incentives*. NBER Working Paper No. 9489. Issued in February 2003.

BOLCHA, P., ZEMPLINEROVÁ, A. *Dopad investičních pobídek na objem investic v České republice*. [online]. [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: <http://www.vse.cz/polek/download.php?jnl=polek&pdf=833.pdf>.

BOTRIĆ, V., ŠKUFLIĆ, L. *Main determinants of foreign direct investment in the South East European countries. Euroframe conference on economic policy issues in the European Union* [online]. [cit. 2014-05-04]. Dostupné z: http://www.euroframe.org/fileadmin/user_upload/euroframe/docs/2005/session2/eurof05_botric.pdf.

CYHELSKÝ, L., SOUČEK, E. *Základy statistiky*. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2009. ISBN 987-807408-013-5.

CZECHINVEST. *Výroční zpráva 2011*. [online]. [cit. 2015-05-06]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/vz2011-def-3391-cz.pdf>.

CZECHINVEST. *Česká republika bude zajímavější pro investory - díky novele zákona o investičních pobídkách*. [online]. [cit. 2015-03-07]. Dostupné z:

<http://www.czechinvest.org/ceska-republikabude-zajimavejsi-pro-investory-diky-novele-zakona-o-investicnichpobidkach>.

CZECHINVEST. *Investiční pobídky*. [online]. [cit. 2013-05-06]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/ipo-brozura-obalka-cz-cervenec-2014-final-3297.pdf>.

CZECHINVEST. *Udělené investiční podpor.y* [online]. [cit 2013-11-03]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/ke-stazeni>.

CZECHINVEST. *Why invest in the Czech Republic*. [online]. [cit. 2013-04-08]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/>.

ČNB. *Přímé zahraniční investice - Česká národní banka*. [online]. [cit. 2013-03-16]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/miranda2/export/sites/www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2010_CZ.pdf.

ČNB. *Podíl reinvestovaných zisků na celkových výnosech z přímých zahraničních investic (PZI)*. [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/menova_politika/zpravy_o_inflaci/2012/2012_IV/boxy_a_prilohy/zoj_2012_IV_box_3.html.

ČNB. *Přímé zahraniční investice*. [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/index.html.

ČNB. *Přímé zahraniční investice – aktuální statistiky*. [online]. [cit. 2015-05-05]. Dostupné z http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/pzi/.

ČNB. *Přímé zahraniční investice 2003*. [online]. [cit. 2016-02-07]. Dostupné z: http://www.cnb.cz/cs/statistika/platebni_bilance_stat/publikace_pb/pzi/PZI_2003_CZI.PDF.

ČSÚ. *Makroekonomické ukazatele* [online]. [cit. 2016-01-17]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/hmu_cr.

DAMBORSKÝ, M. *Lokalizace podnikatelských aktivit*. Praha, 2009/2010. 106 s. Disertační práce. Vysoká škola ekonomická. Vedoucí práce prof. RNDr. René Wokoun, CSc.

DELOITTE, T. T. *Finální zpráva vyhodnocení dopadů investic čerpajících pobídky a zhodnocení efektivity agentury CzechInvest*. [online]. [cit. 2014-04-17]. Dostupný z: <http://www.czechinvest.org/data/files/analyza-dopadu-pobidekna-cr-2050-cz.pdf>.

DOBRYLOVSKÝ, J., LÖSTER, T. *Přímé zahraniční investice v ČR, jejich význam a jejich účinky na českou ekonomiku*. Brno: Tribun EU, 2008. ISBN 978-80-7399-624-6.

DUNNING, J. H., NARULA, R. *Globalisation and New Realities for Multinational Enterprise: Developing host country interaction*. Oslo, Norway: University of Oslo, 1998.

DUNNING, J. H. *Re-evaluating the benefits of foreign direct investment*. [online] United Nations: Department of Economic and Social Development Transnational Corporations and Management Division, 1994. [cit. 2015-04-04]. Dostupné z: http://unctad.org/en/PublicationChapters/iteiitv3n1a3_en.pdf.

DUNNING, J. *Globalization, Trade and Foreign Direct Investment*. London: Elsevier, 1998. ISBN: 0-08-043369-3.

FAIGLOVÁ, S., POHLOD, J. *Úpravy v zdaňování příjmů fyzických a právnických osob od 1. 1. 2010 resp. od 1. 1. 2011*. Dane a účtovníctvo, 2010. 1, s. 2- 6. ISSN 1335-7034.

FINANCE.CZ. *Daně a mzdy – Daně v Maďarsku*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-madarsku/>.

FINANCE.CZ. *Daně a mzdy – Daně v Polsku*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.finance.cz/dane-a-mzda/dane-v-cr-a-v-eu/dane-v-eu/dane-v-polsku/>.

FITCH RATINGS. *Webové stránky agentury*. [online]. [cit. 2016-06-01]. Dostupné z: <https://www.fitchratings.com/web/en/dynamic/fitch-home.jsp>.

FOLTÝN, J., a kol. *Vliv integračních procesů na konkurenční schopnost mladých trhů*. 1. vyd. Praha: IČRE VŠE, 2001. 149 s. ISBN 80-245-0182-1.

FOLTÝN, J. *Světová ekonomika – základy teorie světové ekonomiky*. Praha: VŠE Praha, 2004, s. 27-29, ISBN 80-245-0687-4.

FUCHS, K., TULEJA, P. *Makroekonomie I*. Brno: Masarykova univerzita, 2003. 283 stran. ISBN 80-210-3073-9.

HÁJEK, M., a kol. *Makroekonomická analýza české ekonomiky 1996*, Praha: Česká národní banka, Institut ekonomie, 1997. VP č. 67.

HAMAR, J. *Regional Effects of FDI-Inflows in Hungary*, Acta Oeconomica Pragensia, Vol. 50, 1999, p. 169–90. ISSN 0572-3043.

HASPROVÁ, O., H. JÁČOVÁ a J. SYROVÁTKOVÁ. 2009. *Ekonomické činnosti obcí jako faktor regionálních rozdílů*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2009. ISBN 978-80-7372-555-6. HINDLS, R., HRONOVÁ, S. *Statistika pro ekonomy*, 8. vydání, Praha: Professional Publishing, 2007. 440 s. ISBN 978-80-86946-43-6.

HIPA. *Click on Hungary*. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://hipa.hu/media/11267/hipa_clickonhungary.pdf.

CHUNLAI CH. *The Location Determinants of Foreign Direct Investment in Developing Countries*. Adelaide, Australia: The University of Australia.

JÁČ, I., a kol.: *Jedinečnost obce v regionu*, 1. vydání, Příbram: PBtisk, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6.

KADERÁBKOVÁ, A., a kol. *Ročenka konkurenceschopnosti České republiky 2005*. Praha: Linde, 2005. 164 stran. ISBN 80-86131-64-5.

KADERÁBKOVÁ, A. *Základy makroekonomické analýzy: růst, konkurenceschopnost, rovnováha*. Praha: Linde, 2003, 175 s. ISBN 80-86131-36-x.

KADERÁBKOVÁ, B. PIECHA, M. *Brownfields: jak vznikají a co s nimi*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2009. 138 s. ISBN 978-80-7400-123-9.

KOŽÍŠEK, J., B. STIEBEROVÁ a L. VANIŠ. 2008. *Statistická a rozhodovací analýza*, 1. vyd. Praha: ČVUT, 2008. ISBN 978-80-01-04209-0.

KRAFT, J., BEDNÁŘOVÁ, P. *Ekonomie I*, Liberec: Technická univerzita v Liberci, 4. vydání, 2004. ISBN 80-7083-862.

KRAJČIOVÁ, A. *Porovnání daňových soustav Slovenské republiky, České republiky a jiných zemí Evropské unie*. Zlín, 2006. 99 s. Diplomová práce. Univerzita Tomáše Bāti, Fakulta Managementu a ekonomiky.

MAIER, K., O. MULÍČEK a D. FANKE. 2010. Vývoj regionalizace a vliv infrastruktur na atraktivitu území České republiky ČR. *Urbanismus a územní rozvoj*. 2010, roč. 13, č. 5. s. 71-82. ISSN 1212-0855.

MALECKI, E. J. 1996. Telecommunications technology and American rural development in the 21st century. In: *OTA Follow up conference report*. Kentucky: University of Kentucky, 1996.

MACH, M. *Makroekonomie II pro inženýrské studium. Druhá část*. Praha: Melandrium, 1998. ISBN 80-86175-04-9.

MDČR. *Ročenka dopravy 2008* [online]. [cit. 2016- 02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2008/rocenka/htm_cz/uvod.html.

MDČR. *Ročenka dopravy 2009* [online]. [cit. 2016- 02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2009/rocenka/htm_cz/uvod.html.

MDČR. *Ročenka dopravy 2010* [online]. [cit. 2016- 02-07]. Dostupné z: https://www.sydos.cz/cs/rocenka-2010/rocenka/htm_cz/uvod.html.

MIELCOVÁ, E., STOKLASOVÁ, R., RAMÍK, R. *Statistické programy*. Karviná: Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2012.

MPO ČR. *Strategie konkurenceschopnosti České republiky*. [online]. [cit. 2016-01-07]. Dostupné z: http://www.businessinfo.cz/app/content/files/archiv/dokumenty/mpo_strategie_konkurenceschopnost_2020.pdf.

NBS. *Výročná správa 2003*. [online]. [cit. 2016-01-31]. Dostupné z: <http://www.nbs.sk/sk/publikacie/vyrocna-sprava>.

NEWTON. *Ekonomická analýza – Různé pohledy na PZI* [on-line]. [cit. 2006-02-07]. Praha: Newton Group, 2001. s. 4, Dostupné z: <http://www.newton.cz/analyzy/makro.html>.

OECD. *Corporate taxes*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/corporate-taxes.htm>.

OECD. *Domestic product*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/gdp/gross-domestic-product-gdp.htm>.

OECD. *GDP*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/GDP.htm>.

OECD. *GDP per hour worked*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/GDP-per-hour-worked.htm>.

OECD. *Inflation rate*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/inflation-rate.htm>.

OECD. *Infrastructure investment*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/infrastructure-investment.htm>.

OECD. *International trade*. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/trade/current-account-balance.htm>.

OECD. TAX. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/tax/tax-on-goods-and-services.htm>.

OECD. Unemployment. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/Unemployment.htm>.

OECD. Unit labour costs. [online]. [cit. 2015-12-22]. Dostupné z: <https://data.oecd.org/transport/Unit-labour-costs.htm>.

PAIIIZ. Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych. Invest with PaliIZ [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.paiz.gov.pl/investment_support.

POPELKA, J. Statistika. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Katedra informatiky a geoinformatiky [online]. [cit. 2016-02-09]. Dostupné z: <http://most.ujep.cz/~popelka>.

PIOCH, E. and J. BYROM. 2004. Small independent detail firms and locational decisionmaking: outdoor leisure retailing by the crags. [online]. Journal of small business and enterprise development. 2004, vol. 11, iss. 2, pp. 222–232 [vid. 2011-09-28]. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/219316244/1325854A87F1AB0C70/6?accountid=171>

RICARDO, D. *Principles of Political Economy and Taxation*. Synergy International of The America, 2007. ISBN 978-04-60015-90-5.

ŘÍMAN, M. *Zahraniční investice – cíl hospodářské politiky?* In LOUŽEK, M. (ed.) Sborník textů. Centrum pro ekonomiku a politiku, Praha, 2008. 99 s. ISBN 978-80-903-9871-9.

RYDVALOVÁ, P. *Malé a střední podnikání v podmínkách České republiky od 1. 1. 2014* Liberec: VÚTS, 2014. ISBN 978-80-87184-43-1.

SARIO. *Investičná pomoc na Slovensku*. [online]. [cit. 2016-01-02]. Dostupné z: http://www.sario.sk/sites/default/files/content/files/sario-investment-aid-2015-december-slovak_0.pdf.

SEREGHYOVÁ, J. *Investice realizované podniky transformačních zemí v zahraničí*, 1.vyd. Praha: Professional publishing 2004. s. 7-21. ISBN 80-86419-65-7.

SKOKAN, K. *Konkurenceschopnost, inovace a klastry v regionálním rozvoji*. Vyd. 1. Ostrava: Repronis, 2004. 159 s. ISBN 80-73290-59-6.

SRHOLEC, M. *Přímé zahraniční investice v České republice: teorie a praxe v mezinárodním srovnání*. Praha: Linde, 2004. 171 s. ISBN 80-86131-52-1.

STANDARD AND POOR'S. *Webové stránky agentury*. [online]. [cit. 2016-01-05]. Dostupné z: http://www.standardandpoors.com/en_US/web/guest/home.

ŠINDEL, J. *Vliv přímých zahraničních investic na obchodní bilanci ČR*. Acta Economica Pragensia, 2002, č. 5.

ŠTRACH, P. *Mezinárodní management*. Praha: Grada Publishing, 2009. s. 110. ISBN 978-80-247-2987-9.

TÁNCOŠOVÁ, J., SLANÝ, A. *Teoretické aspekty priamych zahraničných investícií*, Bratislava: Ekonomický časopis, 2004. roč. 52, č. 1. ISSN 0013-3035.

TOMŠÍK V., PLOJHAR M., SRHOLEC M. *Investiční pobídky a jejich efektivnost – výzvy a pasti hospodářské politiky vůči PZI*. [online] [cit. 2014-04-07]. Dostupný z: <http://www.newton.cz/redsys/docs/analyzy/makroanalyzy/0f361c505e45b73681260e6809016999.pdf>.

VALENTOVÁ, E. *Význam vybraných faktorů lokalizace pro malé střední podnikání*. Liberec, 2013. Disertační práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce doc. Ing. Miroslav Žižka, Ph.D.

VANČUROVÁ, A. LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2014*. Praha: VOX, 2014. 391 s. ISBN 978-80-87480-23-6.

VERNON, R. *International Investment nad International Trade in the Product Cycle*. Quarterly Journal of Economics, 1966, Vol. 80, No 2, p. 190-207.

WISEGRAD GROUP. *Oficiální web Visegrádské skupiny*. [online]. [cit. 2014-02-22]. Dostupné z: <http://www.visegradgroup.eu/cz>.

VITURKA, M., HALÁMEK, P., KLÍMOVÁ, P., TONEV, P., ŽÍTEK, V. *Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky*. Praha: Grada publishing, 2010. ISBN 978-80-247-3638-9.

Bibliografie

ALONSO, W. *Location and Land Use*. Cambridge: Harvard University Press, 1964.

BALDWIN, R., WYPLOSZ, C. *The Economics of European Integration*, London: Mc Graw-Hill London, 2004. 458 stran. ISBN 00-7710-394-7.

BECKER, G. S. *Human Capital*. New York: Columbia University Press, 1964. ISBN 99-00-01289-X.

BRITTON, J. and M. GERTLER. 1986. Locational Perspectives on Policies for Innovation.

In: J. DERMER, ed. *Competitiveness through Technology*, Toronto: Faculty of Administrative Studies. ISBN 0669116041.

ČERNOHLÁVKOVÁ, E., SATO, A., TAUŠER, J. *Finanční strategie v mezinárodním podnikání*. Praha: ASPI, 2007. 317 s. ISBN 978-80-7357-321-8.

DURČÁKOVÁ, J., MANDEL, M. *Mezinárodní finance*. Praha: Management Press 2003. ISBN 80-7261-090-2.

JÁČ, I., SEDLÁŘ, J., ZAJCEV, A. *Specifity of Forming the Incremental Value of a High – Technology Enterprise on the Basis of Implementing Innovative Managerial Techniques*. In Proceedengs of the 12th International Conference Liberec Economic Forum. 1. vyd. Liberec: TUL, 2015. S. 272-285. ISBN 978-80-7494-225-9.

JÁČ, I., BÍLKOVÁ, L. *Hospodářská geografie*. Liberec: TUL, 2015. ISBN 978-80-7372-585-3.

MISSURA, G. *Foreign Direct Investment Hungary 1995 – 2003*. Magyar Nemzeti Bank, 2005.

MIŠUN, J., TOMČÍK, V. *Foreign Direct Investment In Central Europe - Does It Crowd In Domestic Investment*. Praha: Prague Economic Papers, University of Economics. ISSN 1210-0455.

PONIKELSKÝ, P., Z. KOŠTEJNOVÁ a V. KUPKA. 2008. *Ekonomika municipalit a regionů* [online]. Praha: VŠRR, 2008 [vid. 2011-08-19]. Dostupné z: <http://www.vsrr.cz/reg/kestazeni/emr2.pdf>.

PORTER, M. E. *The competitive advantage of nations : with a new introduction*. New York: Free Press, 1998. 855 s. ISBN 0-68484-147-9.

RAJM, A. *Přímé zahraniční investice- příručka pro místní samosprávu 2005* [on-line]. [cit. 2014-06-02] Rozvojová agentura jižní Moravy. Dostupné z: <http://www.rrajm.cz/pziprirucka.html>.

RUANE, F., UGUR, A. *Foreign Direct Investment and Productivity Spillovers in the Irish Manufacturing Industry: Evidence from Firm Level Panel Data*. Dublin, Trinity Economics Papers 2002, No. 6. ISSN 0736-032.

ŘÍMAN, M. *Zahraniční investice – cíl hospodářské politiky*. In LOUŽEK, M. (ed.) *Sborník textů*. Centrum pro ekonomiku a politiku, Praha, 2008. 99 s. ISBN 978-80-903-9871-9.

SAMUELSON, P. A., SOLOW, R. *A Complete Capital Model Involving Heterogeneous Capital Goods*. Quarterly Journal of Economics, November, 1956, s. 537-562. ISBN 00-3355-331-0.

SAMUELSON, P. A., NORDHAUS, W. D. *Ekonomie*. Vyd. 2. Praha: Svoboda, 1995, xl, 1011 s. ISBN 80-205-0494-x.

SHAH, A. *Fiscal Incentives for Investment and Innovation*. Oxford Press for the World Bank, 1995. 742 pgs. ISBN 978-08-213-5902-0.

SHENKAR, O. *International Business*. Thousand Oaks: SAGE Publications, Inc., 2007. ISBN 978-1-4129-4906-4.

SCHUMPETER, J. A. *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest, and the Business Cycle*. 1911. Translation into English by Redvers Opie. Cambridge MA, Harvard University Press. 1982. ISBN 0-27255-698-2.

SOJKA, M. a kol. *Dějiny ekonomických teorií*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2000. ISBN 80-7184-991-X.

STARZYCZNÁ, H. 2007. *Prostorová ekonomika*. 1. vyd. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2007. ISBN 978-80-7248-439-3.

SWEENEY, G., P. *Innovations, Entrepreneurs and Regional Development*. London: Pinter Publishing, 1987. 271 pgs. ISBN 0-86187-647-4.

SYNEK, M a kol. *Manažerská ekonomika*. 4. aktualizované vydání Praha: Grada Publishing, a.s., 2007. 452 s. ISBN 978-80-247-1992-4.

ŠOLTÉS, V., HUDÁKOVÁ J.: *A Causality Test Between Foreign Direct Investment and Productivity*. E + M Ekonomie a Management, 2006, roč. IX., č. 3, s. 5-10. ISSN 1212-3609.

ZAHRADNÍK, PETR. *Vstup do Evropské unie: přínosy a náklady konvergence*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck, 2003. ISBN 80-7179-472-4.

Zákon č. 72/2000 Sb. *O investičních pobídkách ve znění platném od 2. července 2007*. [online]. [cit. 2014-04-07]. Dostupný z: <http://www.mpo.cz/dokument32825.html>.

ŽÍDEK, L. *Česká ekonomika v 90. letech*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. 105 stran. ISBN 80-210-3551-X.

ŽIŽKA, M., a kol. *Hospodářský rozvoj regionů*. 1. vyd. Praha: Kamil Mařík – Professional Publishing, 2013. ISBN 978-80-7431-131-4.

Přílohy

Seznam příloh:

Příloha A	Dotazník
Příloha B	Výstupy - Statgraphics (pouze elektronicky na CD)

Příloha A - Dotazník

Vliv investičních stimulů na rozhodování podniků při volbě místa realizace investic

Cílem výzkumu je zjistit míru spokojenosti podnikatelských subjektů s investičním prostředím v ČR. Jaké investiční stimuly působily na rozhodování podniků při alokování investic a jak se jim tyto stimuly jeví po skutečné realizaci investice na území ČR.

Oddíl I Specifikace respondenta

1 Velikost sledovaného subjektu (dle počtu zaměstnanců)

- ☐ Malý podnik (do 50 zaměstnanců)
☐ Střední podnik (50 - 250 zaměstnanců)
☐ Velký podnik (více jak 250 zaměstnanců)

2 Právní forma podnikání:

☐ OSVČ	☐ a.s.	☐	Jiná
☐ s.r.o.	☐ v.o.s.		
☐ k.s.			

3 Sídlo subjektu (kraj):

☐ Liberecký	☐ Jihlavský	☐ Pardubický
☐ Ústecký	☐ Brněnský	☐ Středočeský
☐ Karlovarský	☐ Zlínský	☐ Královohradecký
☐ Plzeňský	☐ Ostravský	☐ Hl.m. Praha
☐ Budějovický	☐ Olomoucký	

4 Sektor podnikání:

☐ Biotechnologický a medicínská technika	☐ IT a vývoj software
☐ Centrum strategických služeb	☐ Kovodělný a kovozpracující
☐ Dřezozpracující a papírenský	☐ Letectví
☐ Elektronický a elektrotechnický	☐ Ostatní
☐ Gumárenský a plastikářský	☐ Potravinářský
☐ Chemický a farmaceutický	☐ Strojírenský
	☐ Výroba dopravních prostředků

Oddíl II Investiční pobídky

5 Jak hodnotíte administrativní náročnost získání investiční pobídky v ČR?

☐ Malá ☐ Velká ☐ Adekvátní

6 O jakou investiční pobídku subjekt žádal?

☐ Sleva na dani z příjmů právnických osob ☐ Hmotná podpora na školení a rekvalifikace zaměstnanců
☐ Převod území za zvýhodněnou cenu ☐ Hmotná podpora na pořízení majetku
☐ Hmotná podpora na vytvořené pracovní místo

7 Jak hodnotíte systémem investičních pobídek v ČR?

☐ Nespokojen ☐ Spokojen ☐ Velmi spokojen

Místo pro vyjádření respondenta:

Oddíl III Ekonomické prostředí

22 Zajímáte se o ekonomické prostředí ČR?

☐ Ano ☐ Ne

23 Sledujete HDP?

☐ Ano
☐ Ne

23 Sledujete inflaci?

☐ Ano
☐ Ne

Místo pro vyjádření respondenta:

Oddíl IV Daňový systém

24 Je pro vás daňový systém v ČR složitý?

☐ Ano, nemohu se v něm vyznat	☐ Zajímám se pouze o daně, které souvisejí s mým podnikáním
☐ Ne, je jednoduchý	☐ Nevím
☐ Některé daně mi nejsou zcela jasné	

25 Zdá se Vám daňové zatížení v ČR příliš vysoké?

- ☐ Ano
☐ Ne
☐ Sazby jsou adekvátní

Místo pro vyjádření respondenta:

Oddíl V Infrastruktura

26 Jaký typ dopravy jako subjekt nejvíce využíváte?

☐ Silniční	☐ Vodní	☐ Jiná
☐ Letecká	☐ Železniční	☐ Žádná

27 Je pro Vás tato doprava v ČR dostačující?

☐ Ano	☐ Spíše ano
☐ Ne	☐ Spíše ne

28 Potřebujete ke své podnikatelské činnosti skladovací prostory?

- ☐ Ano
☐ Ne

29 Pokud potřebujete ke své podnikatelské činnosti skladovací prostory, prosím napište, zda máte svoje nebo využíváte pronájmu.

- ☐ Vlastní skladovací prostory
☐ Pronájem skladovacích prostor

30 Pokud využíváte skladovacích prostor pronajatých, jste spokojeni s podmínkami pronájmu.

- ☐ Ano
- ☐ Ne
- ☐ Spíše ano
- ☐ Spíše ne

31 Bylo pro Váš podnikatelský subjekt jednoduché sehnat dostupné prostory pro skladování?

- ☐ Ano, máme vlastní v blízkosti podniku
- ☐ Ano, pronájem prostor v blízkosti podniku
- ☐ Ne, bylo obtížné zajistit adekvátní prostory v blízkosti podniku
- ☐ Bylo problematické zajistit adekvátní prostory, máme vlastní příliš daleko od podniku
- ☐ Bylo problematické zajistit adekvátní prostory, máme pronájem příliš daleko od podniku

Místo pro vyjádření respondenta:

Oddíl VI Lidské zdroje

32 Jak hodnotíte mzdové náklady v ČR?

- ☐ Vysoké
- ☐ Nízké
- ☐ Průměrné

15 Jak náročná je z hlediska vzdělání lidských zdrojů v ČR vaše podnikatelská činnost, prosím vyjádřete procentuální podíl zastoupení vzdělanosti vašich zaměstnanců.

Základní vzdělání ____ %

Středoškolské vzdělání ____ %

Vysokoškolské vzdělání ____ %

Věda a výzkum ____ %

Jiné ____ %

33 Vyhovuje struktura profesní kvalifikace lidských zdrojů v ČR potřebám vašemu subjektu?

☐ Ano	☐ Spíše ne
☐ Ne	☐ Spíše ano

34 Je problém získat kvalifikované a zkušené zaměstnance pro vaši podnikatelskou činnost?

☐ Ano

☐ Ne

☐ Spíše ne

☐ Spíše ano

Místo pro vyjádření respondenta:

Oddíl VII Podnikatelské prostředí

35 Jak hodnotíte přístup státních orgánů, se kterými v rámci Vašeho podnikání spolupracujete? (finanční úřad, státem zřízené nebo státem podporované instituce a agentury, soudy, orgány veřejné samosprávy, atp.)?

☐ Státní orgány jsou vstřícné

☐ Často se setkáváme s neochotou spolupráce

36 Jak hodnotíte systém státních správy ČR, se kterými v rámci vašeho podnikání spolupracujete? (finanční úřad, státem zřízené nebo státem podporované instituce apod.)?

☐ Organizace státních orgánů je velice složitá

☐ Organizace je přehledná

37 Jak hodnotíte podnikatelské prostředí v ČR z hlediska administrativní náročnosti?

☐ Velmi náročné, vysoké míra byrokracie

☐ Středně náročné

☐ Málo náročné

☐ S administrativní náročností jsem se zatím nesetkal

38 Setkali jste se (ať již přímo nebo z doslechu) v rámci vašeho podnikání s korupcí?

☐ Ano

☐ Ne

☐ Nechci odpovědět

Místo pro vyjádření respondenta: